

แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ พื้นที่ป่าชายเลน
ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

ณัฐราชัญ อิมใจจิตต์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว คณะการท่องเที่ยวและโรงแรม
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

พ.ศ. 2564

**Approaches for Developing the Natural Tourist Attraction in Mangrove
Forest Area at Tambon Kalong, Mueang Samut Sakhon District,
Samut Sakhon Province**

Nuttatun Imjaijitt

**A Individual Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement
for the Degree of Master of Arts Program in Tourism Management
Faculty of Tourism and Hospitality,
Dhurakij Pundit University**

2021

ใบรับรองสารนิพนธ์

คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อสารนิพนธ์ แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง
อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

เสนอโดย นางสาวณัฐฐาธิญ อิ่มใจจิตต์

สาขาวิชา การจัดการการท่องเที่ยว

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ดร.ณัฐฐกฤษณ์ เอกวรรณัง

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์แล้ว

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชพล ทรงสุนทรวงศ์)

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
(ดร.ณัฐฐกฤษณ์ เอกวรรณัง)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อัศวิน แสงพิกุล)

คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรมรับรองแล้ว

.....คณบดีคณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑกานติ ชุบชุงศ์)

วันที่ 8 เดือน เมษายน พ.ศ. 2564

หัวข้อสารนิพนธ์	แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
ชื่อผู้เขียน	ณัฐฐาธัญ อิ่มใจจิตต์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.ณัฐกฤตย์ เอกวรรณัง
สาขาวิชา	การจัดการการท่องเที่ยว
ปีการศึกษา	2563

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาครและเพื่อสำรวจความคิดเห็น เรื่อง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ชาวบ้านในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร จำนวนทั้งสิ้น 201 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) ผลการศึกษาในด้านความคิดเห็นของชาวบ้านพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร และนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่เห็นด้วยเกี่ยวกับการจัดให้มีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแสดงในทุกรูปแบบ เช่น ระบบสแกน (Scan) QR Code ตามป้ายที่ติดตั้งไว้เพื่อรับทราบข้อมูลทั้งหมดได้ในทันที และมีการจัดบริเวณพื้นที่ป่าชายเลนให้มีลักษณะทางกายภาพที่สวยงามและมีเสน่ห์เฉพาะตัวสามารถดึงดูดความน่าสนใจของนักท่องเที่ยวได้ ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาพื้นที่ป่าชายเลน พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าควรมีการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ถนน สะพาน ที่จอดรถ ห้องสุขา ศาลา ม้านั่ง เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว รองลงมาคือ มีการจัดบริเวณพื้นที่ป่าชายเลนให้มีลักษณะทางกายภาพที่สวยงามและมีเสน่ห์เฉพาะตัวสามารถดึงดูดความน่าสนใจของนักท่องเที่ยวได้

Individual Study	Approaches for Developing the Natural Tourist Attraction in Mangrove Forest Area at Tambon Kalong, Mueang Samut Sakhon District, Samut Sakhon Province
Author	Nuttatun Imjaijitt
Advisor	Dr. Nuttakrit Eakwannang
Department	Tourism Management
Academic Year	2020

ABSTRACT

The research on “Approaches for Developing the Natural Tourist Attraction in Mangrove Forest Area at Tambon Kalong, Mueang Samut Sakhon District, Samut Sakhon Province” was aimed to 1) study the tourism conditions of Mangrove Forest Area at Tambon Kalong and 2) explore the opinions on Approaches for Developing the Natural Tourist Attraction in Mangrove Forest Area at Tambon Kalong, Mueang Samut Sakhon District, Samut Sakhon Province. A sample was selected from Mangrove Forest Area at Tambon Kalong, Mueang Samut Sakhon District, Samut Sakhon Province village’s community members, and Thai tourists Mangrove Forest Area at Tambon Kalong, Mueang Samut Sakhon District, Samut Sakhon Province total number of 201 people. The instruments used were a tourist destination recording form and a questionnaire and the data were analysed using percentage, frequency, mean and standard deviation.

According to the findings, the opinions of community members on Approaches for Developing the Natural Tourist Attraction in Mangrove Forest Area at Tambon Kalong, Mueang Samut Sakhon District, Samut Sakhon Province revealed that the majority of the community members agreed with should provide for the introduction of computer technology and internet took part in the show in all its forms Such as a scanning system a QR code reader installed to receive all information to right away and the Mangrove Forest Area has been arranged to have attractive physical characteristics and has a unique charm that can attractive for tourists.

In terms of the tourists' opinion level on Approaches for Developing the Natural Tourist Attraction in Mangrove Forest Area at Tambon Kalong, Mueang Samut Sakhon District, Samut Sakhon Province, should provide tourist facilities Such as roads, bridges, parking lots, toilets, shower rooms, pavilions, benches for convenience for tourists at the highest level, Second In terms of the tourists' opinion level on Approaches for Developing the Natural Tourist Attraction should Mangrove Forest Area has been arranged to have attractive physical characteristics and has a unique charm that can attractive for tourists.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลคาบลา อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ อาจารย์ ดร.ณัฐกฤษฏี เอกวรรณัง และคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัชพล ทรงสุนทรวงษ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.อศวิณ แสงพิกุล ที่ให้ความรู้ และคำแนะนำอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย อีกทั้งยังสละเวลาในการตรวจสอบและชี้แนะแนวทางแก้ไขให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ นายระณชัย คล้ายจินดา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 7 ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสใช้สถานที่ในการสำรวจสภาพแวดล้อมทั่วไปของพื้นที่ป่าชายเลนตำบลคาบลาและเอื้อเฟื้อสถานที่ให้ผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่พื้นที่ป่าชายเลนตำบลคาบลา พร้อมกรุณาเอื้อเฟื้อทางด้านข้อมูล ทั้งยังอนุญาตให้ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลคาบลา และผู้วิจัยขอขอบพระคุณชาวบ้านพื้นที่ป่าชายเลนตำบลคาบลาและนักท่องเที่ยวชาวไทยทุกท่านที่สละเวลาในการทำแบบสอบถาม และให้ความร่วมมือในการตอบคำถามเป็นอย่างดี

ท้ายสุดนี้ ขอขอบพระคุณครอบครัวของผู้วิจัยที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของผู้วิจัย คอยสนับสนุนและให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมา ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการวิจัยของสารนิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลคาบลา อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาครและผู้ที่มีความสนใจทั่วไป

ณัฐฐาธัญ อิ่มใจจิตต์

สารบัญ

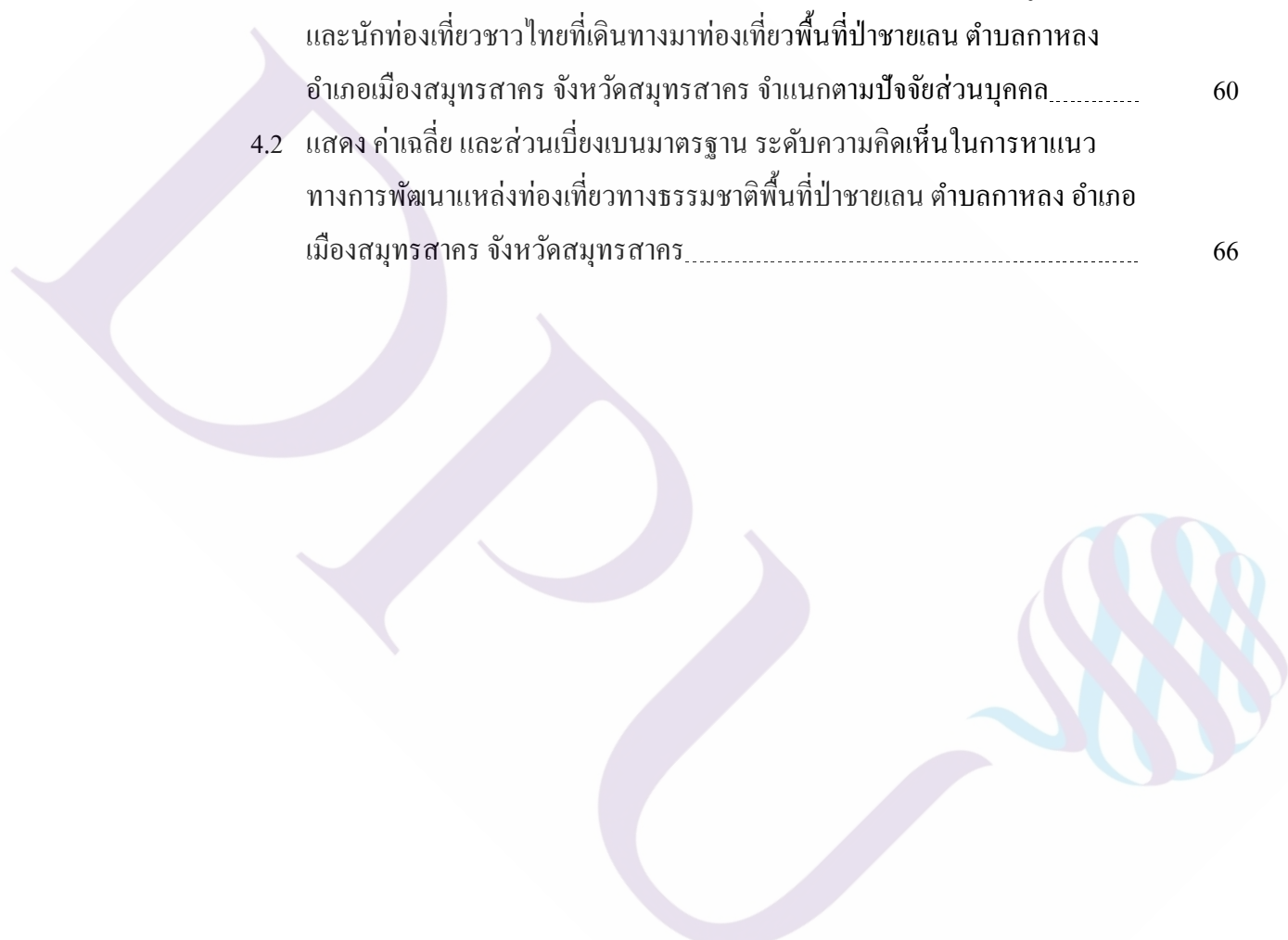
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๘
กิตติกรรมประกาศ	๙
สารบัญตาราง	๑๑
สารบัญภาพ	๑๒
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	8
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว	10
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	12
2.4 ป่าชายเลน	15
2.5 มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	17
2.6 ข้อมูลทั่วไปของตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร	21
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย	34
3. ระเบียบวิธีวิจัย	35
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	35
3.2 เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
3.4 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล.....	41
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
ตอนที่ 1 สภาพพื้นที่ป่าชายเลนตำบลกาหลงทางด้านการท่องเที่ยว.....	42
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่นใน พื้นที่ตำบลกาหลง และผู้ใหญ่บ้าน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในการหาแนวทางพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ พื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร..	58
5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	74
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	74
5.2 การอภิปรายผล.....	88
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	89
บรรณานุกรม.....	92
ภาคผนวก.....	96
ก. แบบสอบถาม.....	97
ประวัติผู้เขียน.....	120

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	38
4.1 แสดงความถี่ และร้อยละของประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้าน และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล.....	60
4.2 แสดง ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นในการหาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร.....	66

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 แผนที่พื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร....	5
2.1 แสดงที่ตั้งของตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร.....	23
2.2 เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ พื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร.....	26
2.3 สัตว์ที่พบในพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร.....	27
2.4 สะพานกาหลง ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร.....	28
2.5 สะพานสายรุ้ง ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร.....	29
2.6 แสดงที่ตั้งของพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง และการเข้าถึงจากอำเภอเมืองสมุทรสาคร.....	31
4.1 แสดงที่ตั้งของ ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร.....	44
4.2 แผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร.....	47
4.3 แสดงที่ตั้งของพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง และการเข้าถึงจากอำเภอเมืองสมุทรสาคร.....	50
4.4 แสดงสภาพบริเวณของพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร.....	55

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และยังคงมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง ด้วยศักยภาพของทำเลที่ตั้งความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยวและความเป็นไทย ประเทศไทยยังคงมี ศักยภาพและโอกาสทางการท่องเที่ยวมากมาย ทั้งด้านทำเลที่ตั้งในการเป็นจุดศูนย์กลางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติศิลปวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์อันทรงคุณค่าของไทย โดยในปี พ.ศ. 2558 World Economic forum: (WEF) ได้จัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 35 จาก 141 ประเทศทั่วโลก นอกจากนี้ การท่องเที่ยวของประเทศไทยยังได้รับการคัดเลือกให้เป็นที่สุดด้านการท่องเที่ยวของโลกในการจัดอันดับระดับนานาชาติ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560)

สถานการณ์ท่องเที่ยวในปี 2560 มีแนวโน้มขยายตัวของนักท่องเที่ยวต่างชาติและชาวไทยโดยนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในประเทศไทยน่าจะอยู่ที่ประมาณ 30.50-34.15 ล้านคน ขยายตัวร้อยละ 2.8-4.8 จากปี 2559 โดยนักท่องเที่ยวต่างชาติน่าจะก่อให้เกิดรายได้สู่ภาคการท่องเที่ยวคิดเป็นมูลค่า 1.76 - 1.79 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 7.3-9.1 จากปี 2559

สำหรับการตลาดนักท่องเที่ยวชาวไทยมีสัญญาณดีมาตั้งแต่ในช่วงไตรมาสแรก ของปี 2560 ทั้งจากปัจจัยจากภูมิอากาศที่หนาวเย็นขึ้นและการนำเสนอเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ ๆ คาดว่าปี 2560 จะมีนักท่องเที่ยวชาวไทยท่องเที่ยวภายในประเทศ 158.2 - 159.7 ล้านคน-ครั้ง (1 คนอาจท่องเที่ยวมากกว่า 1 ครั้ง) ขยายตัวร้อยละ 6.2 - 7.2 จากปี 2559 โดยการท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยวชาวไทยน่าจะก่อให้เกิดรายได้สู่ภาคการท่องเที่ยวคิดเป็นมูลค่า 9.30 - 9.8 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 7.0 - 8.0 จากปี 2559 (กรมการท่องเที่ยว, 2560)

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศไทย มีความสำคัญเป็นอย่างมากในด้านสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยในปี 2560 ที่ผ่านมามีรายได้รวมได้ที่ 2.76 ล้านบาท และคิดเป็นสัดส่วน 20% ของผลิตภัณฑ์รวมภายในประเทศ (จีดีพี) ตามที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้จัดทำแผนการตลาดด้านการท่องเที่ยวไว้ตั้งต้นปี

ทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นสิ่งดึงดูดใจให้คนเข้ามาในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ทำให้เกิดความสุขใจ ลดความตึงเครียด เป็นแหล่งที่มาของรายได้ท้องถิ่นเมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ย่อมก่อให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่ธุรกิจที่เกี่ยวข้อง นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังสถานที่โดยย่อมเกิดการพัฒนาล้างอำนวยความสะดวกและบริการในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวจึงเกิดการกระจายรายได้ขึ้น ช่วยเปิดโลกทัศน์ให้กับประชาชนการเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่ต่าง ๆ ทำให้มีโอกาสเรียนรู้ ได้สัมผัสได้รับประสบการณ์ตรง แหล่งท่องเที่ยวเป็นแหล่งที่มาของรายได้ในรูปแบบเงินตราต่างประเทศ ซึ่งจะมีส่วนช่วยสร้างเสถียรภาพให้กับดุลการชำระเงินได้เป็นอย่างมาก นอกจากนี้ การท่องเที่ยวยังมีบทบาทช่วยกระตุ้นให้มีการนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวางที่ผู้อยู่ในท้องถิ่นได้เก็บมาประดิษฐ์เป็นหัตถกรรมพื้นบ้าน ขายเป็นของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งสรุปได้ว่าบทบาทและความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีผลต่อเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ การท่องเที่ยวสามารถสร้างงานและสร้างรายได้เป็นอันดับต้น ๆ ให้กับประชาชนในประเทศทั่วทุกภาคของประเทศไทย อันเนื่องมาจากมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์อยู่จำนวนมากในหลายจังหวัดของประเทศไทย เพื่อรองรับและให้บริการกับนักท่องเที่ยวทั้งชาวต่างชาติและชาวไทย ประเทศไทยได้ขึ้นชื่อว่ามีแหล่งท่องเที่ยวที่มีจุดเด่นดึงดูดความสนใจ ความสวยงามของนักท่องเที่ยวกระจายอยู่ทั่วทุกพื้นที่หลายจังหวัด เช่น กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ อุบลราชธานี ภูเก็ต ชลบุรี กาญจนบุรี สมุทรสาคร เป็นต้น

จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดชายทะเล ตั้งอยู่ปากแม่น้ำท่าจีน จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์กล่าวว่า สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีในรัชสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ราชิราชเจ้า ได้โปรดให้ยก "บ้านท่าจีน" ขึ้นเป็น "เมืองสาครบุรี" เพื่อเป็นหัวเมืองสำหรับเรียกระดมพลเวลาเกิดสงครามและเป็นเมืองด่านหน้าป้องกันผู้รุกรานทางทะเล ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ทรงโปรดให้เปลี่ยนชื่อเมืองสาครบุรี เป็น "เมืองสมุทรสาคร" และในปี พ.ศ.2456 รัชกาลที่ 6 ได้ทรงโปรดให้ทางราชการเปลี่ยนคำว่า "เมือง" เป็น "จังหวัด" ทั่วทุกแห่งในพระราชอาณาจักร เมืองสมุทรสาคร จึงได้เปลี่ยนเป็น "จังหวัดสมุทรสาคร" ตั้งแต่บัดนั้นเป็นมาจนถึงทุกวันนี้

จังหวัดสมุทรสาครแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 3 อำเภอ คือ อำเภอเมืองสมุทรสาคร อำเภอกะทู้แบน และอำเภอบ้านแพ้ว ซึ่งจังหวัดมีศักยภาพพร้อมในทุกด้านที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นป่าชายเลนที่มีความอุดมสมบูรณ์ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพเหมาะกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์

เรื่องราวของพันท้ายนรสิงห์นายท้ายเรือพระที่นั่งเอกไชยอยู่ในรัชสมัยสมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ 8 (พระเจ้าเสือ) ที่ได้รับยกย่องว่าเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต จงรักภักดีและรักษาระเบียบวินัยยิ่งชีวิต สมุทรสาครจึงเป็นจุดหมายปลายทางที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวทุกสัปดาห์ทุกวัยและทุกฤดูกาล

อำเภอเมืองสมุทรสาคร เป็นอำเภอที่มีชายฝั่งติดทะเลที่เหมาะสมกับการทำนาเกลือ ชาวบ้านในแต่ละตำบลของอำเภอเมืองสมุทรสาครจึงมีอาชีพ ทำนาเกลือ นาเกลือ หลายแห่ง จนได้ชื่อว่า แหล่งนาเกลือ ที่ใหญ่เป็นอันดับ ๒ ของประเทศ รองลงมาจากจังหวัดเพชรบุรี ลักษณะนาเกลือตลอดสองข้างทางถนนพระราม ๒ จะเห็นกองเกลือสีขาวสะอาดมีกังหันวิดน้ำหมุนเล่นลมกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ เป็นทัศนียภาพที่สวยงามเกิดความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะตำบลกาหลง นาโคก บ้านบ่อ บางโคก โคกขาม พันท้ายนรสิงห์ บางหญ้าแพรก นอกจากนั้น ปากอ่าวสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร ยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับป่าชายเลนที่มีระบบนิเวศอุดมสมบูรณ์

ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร อยู่ห่างจากจังหวัดสมุทรสาครประมาณ 17 กิโลเมตร มีพื้นที่รวม 30.27 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ติดชายทะเล เป็นที่ราบลุ่มมีน้ำทะเลท่วมถึง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินเค็ม เหมาะที่จะทำนาเกลือ การประมงชายฝั่ง ผลិតกะปิ และเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ นอกจากนั้น ยังมีพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ที่อุดมสมบูรณ์ ได้แก่ ลิงมีชีวิตพื้นป่าชายเลนหรือสัตว์หน้าดินพื้นป่าชายเลน เช่น ปูแสม ปูก้ามดาบ ปลาตีน กลุ่มของนกในป่าชายเลน ตัวอย่างนกที่พบได้แก่ นกตีนเทียน นกนางนวลแกลบเคราขาว นกชายเลนเขียว นกกินเปี้ยว เป็นต้น พันธุ์ไม้ป่าชายเลน ได้แก่ ต้นแสมทะเล แสมขาว ลำพู จาก ตะบูนขาว โกงกาง ชะคราม โพทะเล เป็นต้น และยังมีการสร้าง landmark เป็นสัญลักษณ์ คือ สะพานสายรุ้ง หรือ สะพานชมวิวยายทะเลกาหลง สะพานกาหลงมี 2 สะพาน สะพานแรก คือ สะพานชายทะเลกาหลง สะพานนี้จะเป็นสะพานปูน ทาสีสนัไว้บริเวณขอบปูนทั้ง 2 ฝั่งสะพาน สะพานที่สองสะพานสายรุ้ง สะพานนี้จะเป็นสะพานปูนตรงเสาฐานด้านทางเดินเป็นไม้ทาสีรุ้งสดใส สะดุดตา เพื่อไว้ให้นักท่องเที่ยวใช้เป็นที่พักผ่อนและชมวิวทิวทัศน์ของชายทะเลแบบใกล้ชิดลูกหูกูด

พื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน สถานที่ท่องเที่ยวของตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร แม้จะมีจุดเด่นและมีแหล่งที่เที่ยวน่าสนใจแต่ยังไม่เป็นที่รู้จักมากนักนักท่องเที่ยวเดินทางมาน้อย อาจจะทำให้เกิดปัญหาในด้านศักยภาพและองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวไม่ครบที่จะทำให้เป็นแหล่งที่มีคุณภาพได้ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อวางแผนทางการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวชมได้อย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ และสามารถรักษาความน่าดึงดูดใจ ของธรรมชาติเหล่านั้นได้อย่างยั่งยืนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

1.2.2 เพื่อสำรวจความคิดเห็น เรื่อง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ การศึกษาสภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก การเข้าถึง และแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

2. ขอบเขตด้านประชากร

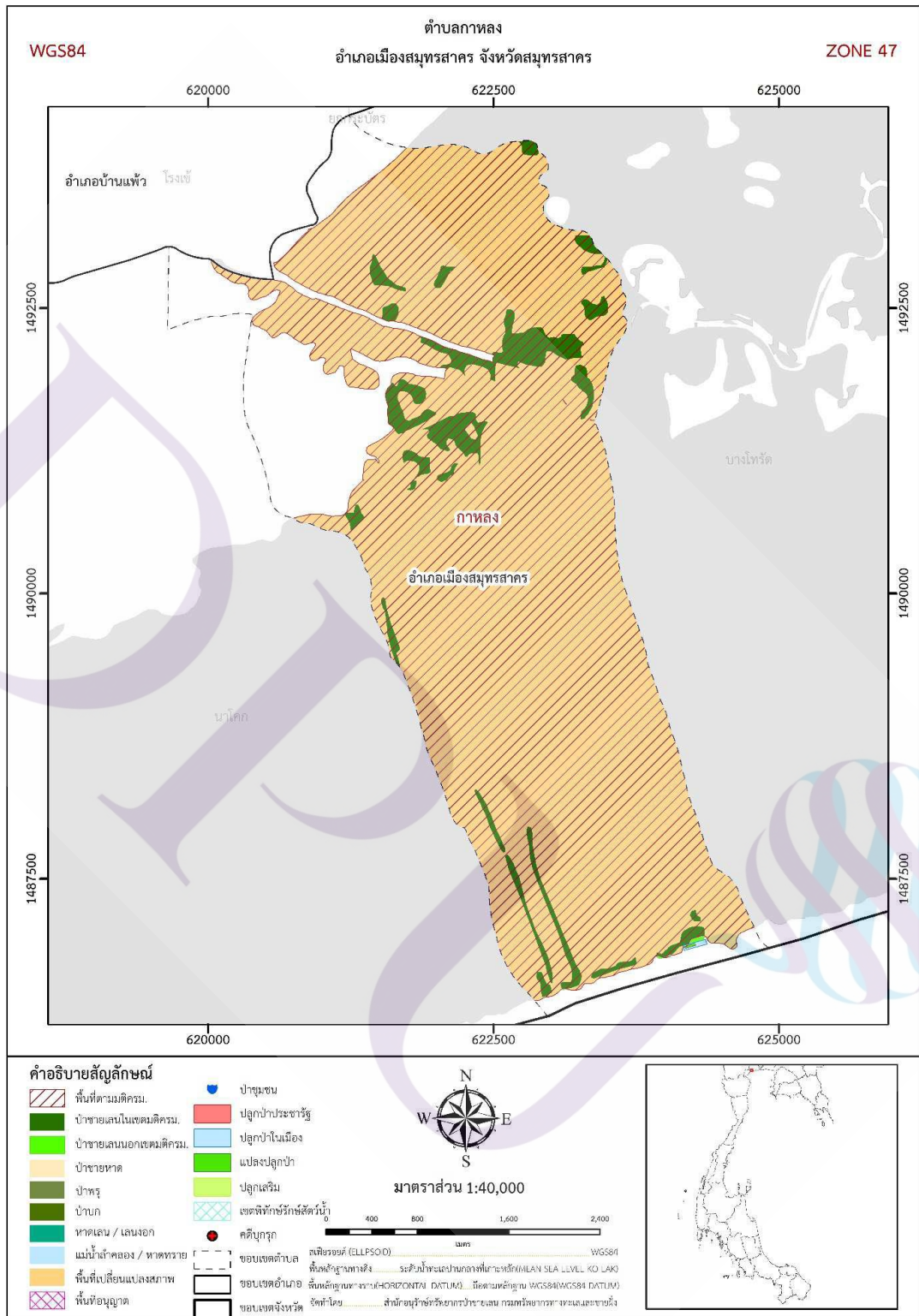
ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ได้แก่

1) ประชาชนในชุมชนพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาครที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป

2) นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป ซึ่งเดินทางไปเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

3) ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย คือ พื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

ภาพที่ 1.1 แผนที่พื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
 ที่มา: กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 ทำให้ทราบถึงจุดแข็งและปัญหาของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของตำบลกาหลง

1.4.2 ทำให้ทราบความคิดเห็นของประชาชนในตำบลกาหลงและนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

1.4.3 ได้แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

1.4.4 หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลวิจัยไปปรับใช้ในการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

1.5 คำนิยามศัพท์

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยได้นิยามคำศัพท์สำคัญไว้ดังนี้

นักท่องเที่ยว หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป ซึ่งเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ หมายถึง การทำให้สถานที่ที่เปิดใช้เพื่อการท่องเที่ยวโดยมีทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือน ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ อาจจะเป็นความงดงามตามสภาพธรรมชาติ ความแปลกตาของสภาพธรรมชาติ สัตว์ชนิดที่สำคัญทางธรณีวิทยาและภูมิศาสตร์อันเป็นเอกลักษณ์หรือเป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่นนั้น ๆ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษ (Special Environmental Features) หรือสภาพแวดล้อมที่มีคุณค่าทางวิชาการเกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่สภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบ หรือทำให้ดีขึ้นกว่าสภาพเดิมที่เป็นอยู่ โดยการเปลี่ยนแปลงต้องมีการวางแผนกำหนดทิศทางล่วงหน้า

การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมอย่างอิสระ ด้วยความสมัครใจในการร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมมือการปฏิบัติ ร่วมประเมินผลและร่วมกับประโยชน์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา มิได้หมายถึง การให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาของรัฐตามที่รัฐกำหนดแต่หมายถึงการให้ประชาชน กลุ่ม ชุมชน ร่วมกันคิดและตัดสินใจกำหนดทิศทางการพัฒนาการดำรงชีวิต ร่วมปฏิบัติตามแผนของกลุ่มหรือของชุมชนและรับประโยชน์ร่วมกันโดยรัฐเป็นเพียงผู้สนับสนุน

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีการจัดการสิ่งแวดล้อมและมีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวแต่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจะไม่เน้นให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยว

พื้นที่ป่าชายเลน หมายถึง พื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร” ในครั้งนี้ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการทำวิจัยเรื่องดังกล่าว ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 2.4 ป่าชายเลน
- 2.5 มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
- 2.6 ข้อมูลทั่วไปของตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.8 กรอบแนวคิดวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางของบุคคลจากสถานที่ซึ่งเป็นที่อาศัยอยู่ประจำไปยังสถานที่อื่นเป็นการชั่วคราวและเดินทางกลับไปสถานที่ที่อาศัยเดิม โดยการเดินทางนั้นไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพโดยตรง แม้ว่ารูปแบบของการท่องเที่ยวบางประเภทจะมีเรื่องของอาชีพหรือธุรกิจ การงานเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่บ้าง เช่น การท่องเที่ยวในรูปแบบของการจัดประชุม การจัดสัมมนา การจัดฝึกอบรมนักท่องเที่ยว หรือผู้เดินทางท่องเที่ยวมักจะมีเหตุผล หรือประเภทของจุดหมาย ในการเดินทางที่แตกต่างกันออกไป โดยมีปัจจัยประกอบที่เป็นตัวสนับสนุนหรือแรงผลักดันที่เป็น ส่วนบุคคลซึ่งไม่เท่ากันปัจจัยเหล่านี้ ได้แก่ รายได้เวลาโอกาสครอบครัว การได้รับข้อมูลข่าวสาร และความสนใจส่วนบุคคลเช่นสนใจเรื่องราวของชนเผ่าวัฒนธรรมประเพณีประวัติศาสตร์ สิ่งแวดล้อมนันทนาการหรือความต้องการที่จะได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่ เป็นต้น ซึ่งไม่ว่าจะเดินทางด้วยเหตุผลใดก็ตาม สิ่งที่น่าท่องเที่ยวต่างก็คาดหวังที่จะได้รับคือความสุขความสนุกสนาน ความเพลิดเพลินความรู้และประสบการณ์ใหม่ที่สนองต่อความต้องการส่วนบุคคลที่มีอยู่

มีผู้นิยามความหมายการท่องเที่ยวไว้หลากหลาย จากการประชุมว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ประเทศอิตาลี ณ กรุงโรม ปี พ.ศ. 2560 โดยองค์การสหประชาชาติได้ให้นิยามของการท่องเที่ยวไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่มีเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องอยู่ 3 ประการ คือ

1. ต้องมีการเดินทาง
2. ต้องมีสถานที่ปลายทางที่ประสงค์จะไปเยี่ยมชม
3. ต้องมีจุดมุ่งหมายของการเดินทางโดยเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ต้อง

ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพ องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization หรือ WTO) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า หมายถึง การเดินทางใด ๆ ก็ตามเป็นการเดินทางตามเงื่อนไขสากล 3 ประการ ดังนี้

1. การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราวแต่ไม่ใช่ไปตั้งหลักแหล่งเป็นการถาวร
2. การเดินทางนั้นเป็นไปด้วยความสมัครใจหรือความพึงพอใจของผู้เดินทางเองไม่ใช่เป็นการถูกบังคับไม่ใช่เพื่อทำสงคราม
3. เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่ไม่ใช่ประกอบอาชีพหรือหารายได้ แต่เดินทางมาเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจเพื่อเยี่ยมชมญาติมิตร บ้านเกิดเมืองนอน

องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวมีนักวิชาการหลายท่านสรุปไว้ใกล้เคียงกัน ดังนี้

ฐิรชญา มณีเนตร (2552) กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึงการเดินทางของมนุษย์จากสถานที่ใดสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่ง หรือการเดินทางจากถิ่นพำนักที่อาศัยไปยังสถานที่อื่นเป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจไปและเป็นการเดินทางด้วยเหตุผลของการท่องเที่ยว มิใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ เช่น การเดินทางไปเพื่อการพักผ่อน การเดินทางไปชมการแข่งขันกีฬา การเดินทางเพื่อการศึกษา การเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา การเดินทางเพื่อเยี่ยมญาติ พี่น้องหรือเพื่อน การเดินทางเพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เป็นต้น

ชนดล สุวรรณนิภะ (2556) กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางด้วยความพึงพอใจของคนจากสถานที่อยู่อาศัยถาวรไปยังสถานที่อื่นในระยะเวลาหนึ่งเพื่อให้เกิดการพักผ่อน การเยี่ยมชม ความบันเทิง ความรู้และกิจกรรมทางธุรกิจโดยไม่ก่อรายได้

สุภัทรา ไชยนาเคนทร์ (2559) กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปสู่อีกสถานที่หนึ่งเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อความสนุกสนานตื่นเต้น เพื่อศึกษาหาความรู้ และเป็นการตอบสนองความต้องการการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศของสิ่งแวดล้อมมนุษย์

จิตพร ประดิษฐ์รอด (2557) กล่าวว่า การท่องเที่ยว มีผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวและนักวิชาการได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ต่างกัน และการให้ความหมายก็แตกต่างกันไป

ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพิจารณาว่าเกี่ยวข้องกับเรื่องธุรกิจ หรือกิจกรรมเพื่อความเพลิดเพลินของมนุษย์ การให้ความหมายจึงขึ้นอยู่กับพื้นฐานดังกล่าวที่มีต่อการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามในการศึกษาค้นคว้านี้อาจกล่าวได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การที่คนเดินทางออกจากที่พัก หรือที่ทำงานไปยังสถานที่อื่น ๆ ในระยะเวลาสั้น ๆ และคนเหล่านี้จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างพักอาศัยชั่วคราวในสถานที่ท่องเที่ยววัตถุประสงค์ในการเดินทางต้องการไปเยี่ยมชมมิตร หรือท่องเที่ยว

Virginia Mayor. (2011). กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นการเดินทางโดยมีกิจกรรมต่าง ๆ ประกอบไปด้วย เช่น การเดินทางไปทานอาหาร การเดินทางไปพักผ่อน การเดินทางไปศึกษา การเดินทางไปประชุม การเดินทางไปเยี่ยมชมมิตร การเดินทางไปเพื่อธุรกิจ การเดินทางไปซื้อสินค้า เป็นต้น

จากแนวคิดของนักวิชาการตามที่ได้กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวที่มีศักยภาพนั้นต้องประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม องค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และองค์ประกอบด้านคมนาคมขนส่งที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ เพื่อช่วยสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งที่ท่องเที่ยวอย่างสะดวกสบายและมีความสุขกับการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหาประสบการณ์ใหม่

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว

การพัฒนาการท่องเที่ยว หมายถึง การดำเนินงานที่จะให้การท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่จะก่อให้เกิด ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว รักษาทรัพยากรให้คงความดึงดูดใจ และพัฒนาให้เกิดการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งอาจแบ่งได้เป็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาบริการการท่องเที่ยว และการส่งเสริมการท่องเที่ยว (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2552) จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีผู้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวดังต่อไปนี้

ศิริพร คงจินดา (2552) กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดการปฏิบัติและกระทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลใกล้เคียง กลับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นโดยมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า

ธรรด สุวรรณิกษะ (2556) กล่าวว่า การพัฒนาการท่องเที่ยว หมายถึง การดำเนินกิจกรรมที่ทำให้การท่องเที่ยว เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้ดึงดูดใจ นักท่องเที่ยวและมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ความพร้อมของชุมชน ตลอดจนการบริการการท่องเที่ยว ได้แก่ การจัดบริการมัคคุเทศก์นำชมแหล่งท่องเที่ยว บริการร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึกที่เหมาะสม

ศุภวัฒนากร วงศ์ธนวสุ (2553) กล่าวว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ให้คงสภาพดี และมีคุณค่าทางการท่องเที่ยวอยู่เสมอ นั้น มิได้ หมายถึง ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวอย่างเดียว แต่หมายถึง ผลประโยชน์ด้านสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ อีกด้วย การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ประสบผลสำเร็จ จะต้อง มีแนวทางการพัฒนา ซึ่งแนวทางนั้น นำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในอนาคต และการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จะต้องศึกษาผลกระทบ อันเกิดจากการท่องเที่ยวควบคู่กันไป

Buhalis (2000) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว ไว้ดังนี้

องค์ประกอบที่สำคัญทางการท่องเที่ยวประกอบไปด้วย 6 ประการ หรือ 6A's ดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยว (Attractions) เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ, แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้าง, สถาปัตยกรรมและการจัดกิจกรรมพิเศษ
2. การเข้าถึง (Accessibility) คือ ระบบการคมนาคม, สถานีขนส่งผู้โดยสารและยานพาหนะ
3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) คือ ร้านอาหาร การจัดเลี้ยง และการบริการการท่องเที่ยว ถูกเตรียมโดยคนกลางระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าบ้าน
4. ที่พัก (Accommodations) คือ ที่พัก ที่คอยให้บริการนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมพื้นที่
5. กิจกรรม (Activities) คือ กิจกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างที่นักท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่
6. การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary services) ได้แก่ ธนาคาร โรงพยาบาล ไปรษณีย์ และโทรคมนาคม

Cooper & Boniface (1998) กล่าวว่า แหล่งท่องเที่ยวเป็นสถานที่สำคัญที่จะสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวซึ่งจะต้องประกอบด้วย 4 As คือ

1. สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) แหล่งท่องเที่ยวควรมีสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้หรือมีลักษณะชวนใจ มีเสน่ห์เฉพาะตัว
2. การเข้าถึง (Accessibility) แหล่งท่องเที่ยวจะดึงดูดความสนใจได้มากหากมีความสะดวกในการเข้าถึง
3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) แหล่งท่องเที่ยวควรก่อให้เกิดความประทับใจ และซาบซึ้งในการเที่ยวชม
4. บริการเสริมที่คนในท้องถิ่นเป็นผู้จัดหาขึ้นมา (Ancillary Service) แหล่งท่องเที่ยวควรจัดสรรบริการด้านต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยวหน่วยงานและภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่ออำนวยความสะดวกและดึงดูดนักท่องเที่ยวมายังสถานที่ท่องเที่ยว

Collier & Harraway (1997) กล่าวว่าแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 3 ประการ หรือ 3 As ได้แก่

1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ที่เกิดจากสถานที่ (Site) หรือเหตุการณ์ (Event) โดยสถานที่อาจเกิดจากธรรมชาติหรือมนุษย์สร้างขึ้นแต่เหตุการณ์ที่น่าประทับใจเกิดจากมนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้น
2. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) หมายถึง บริเวณพื้นที่และโครงสร้างสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นรองรับกิจกรรมของผู้มาเยือนและกิจกรรมในการบริหารจัดการพื้นที่ สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว การก่อสร้างปัจจัยพื้นฐาน เช่น ระบบขนส่ง ระบบสื่อสาร ระบบสาธารณูปโภค ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยวเพราะจะช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบายและเป็นการสร้างภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวด้วย
3. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ซึ่งจะต้องมีระบบขนส่ง (Transportation) ประกอบด้วยเส้นทาง ขานพาหนะ และผู้ประกอบการขนส่งเพื่อลำเลียงคนและสิ่งของไปยังจุดหมายปลายทาง

Tourism Western Australia (2008) กล่าวว่า องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวประกอบไปด้วย 5As คือ 1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) 2. กิจกรรม (Activities) 3. การเข้าถึง (Access) 4. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) และ 5. ที่พัก (Accommodation) สภาพปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมทางการท่องเที่ยวในปัจจุบัน สภาพปัญหาในปัจจุบัน/อนาคต

จากแนวคิดของนักวิชาการ ตามที่ได้กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติควรคงอยู่ สภาพเดิมมากที่สุด ดังนั้น แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากไม่ว่าการปรับปรุงการบริการและการรักษา ควรมีการศึกษาผลกระทบด้วย ทั้งนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกด้านผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย และประชาชน ควรให้ความร่วมมือกัน เพื่อมาพัฒนาในด้านแหล่งท่องเที่ยวให้คงอยู่ตลอดไป

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้มอบหมายให้สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.) ทำการศึกษาเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศและขอให้ราชบัณฑิตยสถานกำหนดความหมาย ในที่สุดได้ความหมายของคำว่า Ecotourism คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน สำหรับความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนี้ได้มีนักวิชาการให้ความหมายและจำกัดความไว้มากมายเป็นที่ยอมรับในระดับหนึ่งและได้รับการอ้างอิงถึงเสมอที่สำคัญ มีดังนี้

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (2550) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศโดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

Gunn Clare A. (1994) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนสามารถทำให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติควบคู่ไปกับการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้โดยให้ความสำคัญต่อการท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและวัฒนธรรมชุมชนของท้องถิ่น ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจด้วย

องค์การการท่องเที่ยวโลก (WTO) เสนอแนวคิดในเอกสารเผยแพร่ ในปี พ.ศ 2545 ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง

- การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงธรรมชาติ
- มีการให้ความรู้และการสื่อความหมาย
- เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มเล็ก
- ลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับธรรมชาติ
- ก่อประโยชน์แก่ท้องถิ่น
- กระตุ้นให้เกิดจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงเป็นการท่องเที่ยวไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้ทำความเข้าใจกับพัฒนา การทางวัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม ด้วยความระมัดระวังไม่ให้เกิดความเสียหายต่อระบบนิเวศ ในขณะที่เดียวกันก็ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ชาวบ้าน ในท้องถิ่นได้รับประโยชน์โดยตรงจากการอนุรักษ์ธรรมชาติแวดล้อมภายใต้หลักการคนที่ดูแลรักษาทรัพยากร ย่อมสมควรได้รับประโยชน์จากการดูแลรักษา นั้น

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยว ในปัจจุบันที่นานาชาติให้ความสำคัญเพื่อการมุ่งไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศและนานาชาติ ตามหลักปรัชญาสากลว่าด้วยการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (Environmentally Sustainable Development) โดยให้ความสำคัญ แก่การให้การศึกษา หรือการเรียนรู้ หรือมุ่งเน้นให้เกิดการอนุรักษ์มากกว่า การจัดการ ลดหรือปราศจากผลกระทบ และนักท่องเที่ยวพึงพอใจเท่านั้น แต่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะต้องเป็นการท่องเที่ยว ที่มีความรับผิดชอบ ในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ มีการจัดการ รักษาสิ่งแวดล้อม และให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยว

องค์ประกอบหลัก ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) (2544) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบหลักที่สำคัญ ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มี 4 ประการคือ

1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ที่เกี่ยวเนื่องกับธรรมชาติ ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น รวมทั้งแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Eco - System) ในพื้นที่นั้น ๆ

2. องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ (Responsible Travel) โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืน ครอบคลุมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรการจัดการสิ่งแวดล้อมการป้องกันและจำกัดมลพิษภาวะและความคุมอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการยั่งยืน

3. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้โดยมีการให้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวเป็นการเพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์ความประทับใจเพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยวประชาชนท้องถิ่นและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง

4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในการคิดวางแผนปฏิบัติตามแผนได้รับประโยชน์ติดตามตรวจสอบ ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่นทั้งการกระจายรายได้การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย

รังสรรค์ เหลลภา (2552) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ที่มีคุณภาพ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมท้องถิ่น โดยมีการกระจายรายได้ผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

บุญพา คำวิเศษณ์ (2554) กล่าวว่า จากองค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดังกล่าว จะเห็นว่าองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมนั้นจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่นทั้งการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติโดยมีการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องและให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่นและสร้างจิตสำนึกให้ทุกฝ่ายร่วมกันรับผิดชอบต่อระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

รัฐตะวัน เกิดโกคา (2553) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ใหญ่คุณค่าและความสำคัญต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต ชุมชน และเศรษฐกิจ โดยคำนึงถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน และมุ่งเน้นวิธีการเรียนรู้และสื่อความหมายอย่างมีระบบสำหรับชุมชนเพื่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้มาเยือนและสร้างความตระหนักต่อการอนุรักษ์ทรัพยากร การท่องเที่ยวในท้องถิ่น สำหรับการศึกษาครั้งนี้ ใช้คำจำกัดความที่ตรงกับของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยที่ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวโดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

2.4 ป่าชายเลน

ความหมายของป่าชายเลน

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กล่าวว่า ป่าชายเลน (mangrove forest หรือ Intertidal forest) เป็นระบบนิเวศในแนวเชื่อมต่อระหว่างผืนแผ่นดินกับน้ำทะเลในเขตร้อน (tropical) และกึ่งร้อน (subtropical) ประกอบด้วยสังคมพืชและสัตว์หลากหลายชนิดดำรงชีวิตร่วมกันภายใต้สภาพแวดล้อมเงื่อนไขที่ต้องเป็นดินเลน น้ำกร่อย และมีน้ำทะเลท่วมถึงอย่างสม่ำเสมอ ป่าชายเลนจึงพบได้ในบริเวณที่เป็นชายฝั่งทะเล ปากแม่น้ำ อ่าว ทะเลสาบ และรอบเกาะแก่งต่าง ๆ บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเล ป่าชายเลนอาจเรียกว่า “ป่าโกงกาง” ได้อีกชื่อหนึ่ง ตามพันธุ์ไม้โกงกางที่พบเป็นจำนวนมากนั่นเอง

ประโยชน์ของป่าชายเลน

1) ป่าชายเลนเป็นแหล่งพลังงานและแหล่งวัตถุดิบไม้ใช้สอยในครัวเรือน ไม้จากป่าชายเลนโดยเฉพาะไม้โกงกางสามารถนำมาเผาถ่านซึ่งให้ถ่านที่มีคุณภาพดีเพราะให้ความร้อนสูงและไม่แตกสะเก็ด นอกจากนี้ยังมีการใช้ประโยชน์ไม้ป่าชายเลนในรูปของไม้ฟืนเพื่อการหุงต้มในชีวิตประจำวันของประชาชนที่อาศัยบริเวณป่าชายเลนและใกล้เคียง อีกทั้งไม้จากป่าชายเลนหลายชนิดสามารถใช้ประโยชน์ในงานก่อสร้างและใช้สอยด้วย เช่น ทำเสาเข็ม ไม้ค้ำยัน ไม้ก่อสร้างเฟอร์นิเจอร์ และอุปกรณ์การประมง เปลือกของไม้ป่าชายเลนบางชนิดสามารถนำมาสกัดสารแทนนิน ใช้ในการย้อมแหอวน ทำน้ำหมัก ทำสี ทำกาบ และใช้ในอุตสาหกรรมฟอกหนัง เป็นต้น

2) ป่าชายเลนเป็นแหล่งพืชผักและพืชสมุนไพร พืชป่าชายเลน ในที่นี้หมายถึง พืชหรือพันธุ์ไม้ชนิดต่าง ๆ ทั้งไม้ล้มลุกหรือไม้ยืนต้นที่อยู่ในป่าชายเลน และมีชื่อเรียกแตกต่างกันไป

ตามแต่ละท้องถิ่น ในแต่ละฤดูกาลชาวบ้านในท้องถิ่นบริเวณชายฝั่งต่างก็มีประสบการณ์และเรียนรู้ในการนำพืชป่าชายเลนไปใช้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ ทั้งเป็นอาหารและพืชสมุนไพรไม่ว่าจะเป็นส่วนของใบ ดอก ผล หน่อ หัว เหง้าราก และเปลือก ลำต้น ซึ่งจุดเด่นที่น่าสนใจของพืชป่าชายเลนคือเป็นทรัพยากรในท้องถิ่นที่หาได้ง่ายขึ้นเองตามธรรมชาติและให้ผลผลิตได้ทุกฤดูกาล พืชในป่าชายเลนที่สามารถนำมาใช้เป็นผักพื้นบ้านได้นั้นมีอยู่หลายชนิด เช่น ใบชะคราม ยอดเป็้ง ยอดผักเบี้ยทะเล ถั่วขาว จาก ถอบแถบน้ำ ปรงหนู ลำพู ลำแพน สาหร่ายสาข เป็นต้น

พืชในป่าชายเลนหลายชนิดมีสรรพคุณทางยา ใช้เป็นยาสมุนไพรได้ เช่น เหงือกปลาหมอ มะนาวผี ใช้รักษาโรคผิวหนัง ผลของตะบูนขาวใช้รักษาโรคบิดและโรคท้องร่วง รากตาตุ่มทะเลใช้แก้อักเสบ แก้ไข้ แก้คัน ขลุ้ใช้ต้มดื่มบรรเทาโรคเกี่ยวกับทางเดินปัสสาวะและแก้อาการปวดเมื่อย เป็นต้น

3) ป่าชายเลนเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน เป็นแหล่งอาหารที่อยู่อาศัย หลบภัย สืบพันธุ์และเจริญเติบโตของสัตว์น้ำนานาชนิด ป่าชายเลนเป็นที่อยู่อาศัยและเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน โดยเฉพาะตัวอ่อนของปู กุ้ง หอย ซึ่งเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญ รวมทั้งสัตว์น้ำชนิดอื่น ๆ ที่เป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อาหาร ทั้งนี้ เนื่องจากป่าชายเลนเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญของสัตว์น้ำดังกล่าวมาแล้ว โดยเฉพาะปลา หลายชนิดที่เป็นที่นิยมในการบริโภค ปลาทะเลหลายชนิดวางไข่ในป่าชายเลนและอาศัยเจริญเติบโตในระยะแรก เมื่อเจริญเติบโตแข็งแรงแล้วจึงออกสู่ทะเลและหลายชนิดที่แม้จะวางไข่ในทะเลแต่ตัวอ่อนจะเคลื่อนย้ายสู่ป่าชายเลนเพื่ออาศัยหลบซ่อนศัตรูและหาอาหาร สัตว์น้ำที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจหลายชนิด เช่น ปลากะพงขาว ปลานวลจันทร์ทะเล ปลากะบอก ปลาเก๋า กุ้งกุลาดำ กุ้งแชบ๊วย หอยนางรม หอยแมลงภู่ หอยแครง ปูแสม ปูม้า และปูทะเล ล้วนแล้วแต่มีวงจรชีวิตบางส่วนที่ต้องเข้ามาอาศัยในป่าชายเลนทั้งสิ้น

4) ป่าชายเลนช่วยรักษาความสมดุลของระบบนิเวศชายฝั่งและใกล้เคียง โดยเฉพาะระบบนิเวศห้วยทะเลและปะการัง โดยมีบทบาทในการรักษาสมดุลของธาตุอาหารและความอุดมสมบูรณ์ของชายฝั่ง ซึ่งจะส่งผลถึงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรประมง ป่าชายเลนยังช่วยกักเก็บตะกอนดิน มิให้ลงไปทับถมและเกิดความเสียหายในแนวปะการัง

5) ป่าชายเลนช่วยป้องกันดินชายฝั่งพังทลาย รากของต้นไม้ในป่าชายเลนซึ่งสานกันแน่นหนา จะช่วยบรรเทาความเร็วจากกระแสน้ำลง ซึ่งนอกจากจะช่วยลดการพังทลายและกัดเซาะของดินชายฝั่ง ยังทำให้ตะกอนที่แขวนลอยมาทับถมเกิดเป็นแผ่นดินงอกใหม่ เมื่อระยะเวลาผ่านไปก็จะขยายออกไปในทะเล เกิดเป็นหาดเลนอันเหมาะสมแก่การเกิดของพันธุ์ไม้ป่าชายเลนต่อไป

6) ป่าชายเลนเป็นพื้นที่สำหรับดูดซับสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ รากของต้นไม้ในป่าชายเลนที่งอกออกมาอยู่เหนือพื้นดินทำหน้าที่คล้ายตะแกรงธรรมชาติ ที่คอยดักกรองสิ่งปฏิกูลและสารพิษต่าง ๆ จากบนบกไม่ให้ลงสู่ทะเล โลหะหนักหลายชนิดเมื่อถูกพัดพามาตามกระแสน้ำก็จะตกตะกอนลงที่บริเวณดินเลนในป่าชายเลนนอกจากนั้นขยะและคราบน้ำมันต่าง ๆ ก็จะถูกดักกรองไว้ในป่าชายเลนด้วยเช่นกัน

7) ป่าชายเลนเป็นฉากกำบังภัยธรรมชาติที่ช่วยปกป้องชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่อาศัยบริเวณชายฝั่ง โดยทำหน้าที่เหมือนปราการช่วยบรรเทาความรุนแรงของคลื่นและลมให้ลดน้อยลงก่อนจะขึ้นฝั่ง มิให้สร้างความเสียหายอย่างรุนแรงแก่ที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทำกินของชาวบ้าน ในบริเวณใกล้เคียง

8) ป่าชายเลนเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและแหล่งศึกษาธรรมชาติ ระบบนิเวศป่าชายเลนเป็นระบบนิเวศที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะตัว เป็นแหล่งที่อุดมไปด้วยพรรณไม้นานาชนิดที่มีใบดอกและผลสวยงามแปลกตา อีกทั้งยังเป็นแหล่งที่มีทั้งสัตว์น้ำและสัตว์บก โดยเฉพาะนกชนิดต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ร่วมกันหลากหลายชนิดทำให้ป่าชายเลนเป็นสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจ ศึกษาหาความรู้ และสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต่อไป

9) ป่าชายเลนช่วยลดภาวะโลกร้อน ป่าชายเลนถือว่าเป็นแหล่งที่มีการสะสมของคาร์บอนสูงมาก และต้นไม้ป่าชายเลนหลายชนิดมีความสามารถในการดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) ผ่านกระบวนการสังเคราะห์ด้วยแสงสูงกว่าป่าประเภทอื่น อีกทั้งยังเพิ่มปริมาณออกซิเจนในบรรยากาศเป็นปริมาณที่มากอีกด้วย

2.5 มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2557) มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (Natural Attraction Standard) หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีองค์ประกอบ 3 ประการคือ คุณค่าของแหล่งธรรมชาติและความเสี่ยงต่อการถูกทำลาย ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการ โดยแต่ละองค์ประกอบจะมีหลักเกณฑ์และดัชนีชี้วัดในการพิจารณาความมีศักยภาพ ความมีประสิทธิภาพและความมีคุณภาพเพื่อใช้ประเมินมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาตินั้นด้วย

ดัชนี (Index) หมายถึง ปัจจัยหรือตัวแปรที่ถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อใช้กำหนดคุณลักษณะขององค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว

ตัวชี้วัด (Indicator) หมายถึง ปัจจัยหรือตัวแปรที่กำหนดขึ้นเพื่อแสดงถึงคุณสมบัติของแต่ละดัชนีซึ่งตัวชี้วัดในการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีทั้งที่อยู่ในรูปของค่าเชิงคุณภาพหรือในรูปของค่าเชิงปริมาณ

ประเภทของแหล่งธรรมชาติ

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติสามารถจำแนกประเภทได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติจำแนกตามประเภทของแหล่งธรรมชาติ ได้แก่

- 1) ชายหาด (Beach)
- 2) เกาะ (Island)
- 3) น้ำตก (Waterfall)
- 4) แหล่งน้ำ (Water Resource) หมายถึง พรุ หนอง บึง ทะเลสาบ คลอง ลำธาร และแม่น้ำ
- 5) ถ้ำ (Cave)
- 6) ภูเขา (Mountain & Hill)
- 7) แก่ง (Rapid)
- 8) โป่งพุร้อน (Thermal Spring)
- 9) ซากดึกดำบรรพ์ (Fossil)
- 10) ธรณีสัณฐานและภูมิประเทศที่มีลักษณะพิเศษ (Special Geography and Topography)
- 11) ต้นไม้และสัตว์ป่าที่มีลักษณะพิเศษ (Special Plant and Wildlife)

2. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จำแนกตามการจัดการพื้นที่ ได้แก่

1) แหล่งธรรมชาติที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ (National Park) วนอุทยาน (Forest Park) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า (Wildlife Sanctuary) เขตห้ามล่าสัตว์ป่า (Non-Hunting Area) สวนพฤกษศาสตร์ (Botanical Garden) สวนรุกขชาติ (Arboretum) สวนป่าและพันธุ์ไม้ (Forestry Plantations)

2) แหล่งธรรมชาติที่เป็นพื้นที่สาธารณะประโยชน์ โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ

3) แหล่งธรรมชาติที่เอกชนเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ

องค์ประกอบพื้นฐานสำหรับประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 3 ด้าน ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 คุณค่าของแหล่งธรรมชาติและความเสี่ยงต่อการถูกทำลาย

คุณค่าหรือความสำคัญของแหล่งธรรมชาติเกิดขึ้นจากหลายองค์ประกอบทั้งในด้านความสำคัญของแหล่งธรรมชาติที่มีต่อระบบนิเวศและความสำคัญต่อมนุษย์ทั้งจากการเข้าไปใช้

ประโยชน์จากแหล่งธรรมชาติคุณค่าทางการเรียนรู้และคุณค่าทางด้านจิตใจการประเมินคุณค่าของแหล่งธรรมชาติประกอบด้วยปัจจัยหลัก 3 ด้าน คือ คุณค่าทางด้านชีวภาพ คุณค่าทางด้านกายภาพ และคุณค่าทางสังคม

ความเสี่ยงต่อการถูกทำลายคือ ภาวะที่ปัจจัยต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติด้านใดด้านหนึ่งปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมชาตินั้น อาจมาจากภัยธรรมชาติที่มนุษย์ไม่สามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้าหรือคาดการณ์ล่วงหน้าได้แต่ไม่สามารถยับยั้งภัยชาตินั้นได้และอีกประการหนึ่งเกิดจากการกระทำของมนุษย์ซึ่งอาจจะตั้งใจหรือความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านลบขึ้นกับสิ่งแวดล้อมได้ตัวอย่าง เช่น ปะการังในทะเลอันดามันบางบริเวณที่เคยอุดมสมบูรณ์แต่ปัจจุบันเสื่อมโทรมลงไปมาก เนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของน้ำ การเก็บปะการังมาขายการทอดสมอเรือการประมงกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ น้ำ เป็นต้น

ในการประเมินคุณค่าของแหล่งธรรมชาติและความเสี่ยงต่อการถูกทำลายมีหลักเกณฑ์ที่ใช้พิจารณา 4 ด้าน ได้แก่

1. **คุณค่าทางด้านชีวภาพ** ประกอบด้วย 4 ดัชนีชี้วัด ได้แก่ 1) ความหลากหลายของระบบนิเวศในแหล่งธรรมชาติ 2) ความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งธรรมชาติ 3) ความเป็นแหล่งรวมพืชหรือสัตว์ที่มีลักษณะโดดเด่นหายาก ใกล้สูญพันธุ์ หรือมีจำนวนมาก 4) ความโดดเด่นเฉพาะตัวของระบบนิเวศในแหล่งธรรมชาติ

2. **คุณค่าทางกายภาพ** ประกอบด้วย 4 ดัชนีชี้วัด ได้แก่ 1) จำนวนประเภทของแหล่งธรรมชาติภายในแหล่งท่องเที่ยว 2) ขนาดของแหล่งธรรมชาติ 3) สภาพความสวยงามทางกายภาพและสภาพภูมิทัศน์ของแหล่งธรรมชาติ 4) ความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะตัวทางกายภาพของพื้นที่

3. **คุณค่าทางสังคม** ประกอบด้วย 2 ดัชนีชี้วัด ได้แก่ 1) คุณค่าต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนท้องถิ่น 2) คุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ ประเพณีและวัฒนธรรม

4. **ความเสี่ยงต่อการถูกทำลาย** ประกอบด้วย 2 ดัชนีชี้วัด ได้แก่ 1) ความเสี่ยงต่อการถูกทำลายโดยมนุษย์ 2) ความเสี่ยงต่อการถูกทำลายจากภัยธรรมชาติ

องค์ประกอบที่ 2 ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีส่วนช่วยเสริมแหล่งชาตินั้น ๆ ให้มีความสำคัญ มีความเหมาะสมในการจัดการท่องเที่ยว ตัวอย่าง เช่น แหล่งธรรมชาติอาจมีสภาพธรรมชาติที่สวยงามมากแต่ขาดความสะดวกในการเข้าถึง หรือเส้นทางเข้า

แหล่งท่องเที่ยวไม่ปลอดภัยทำให้นักท่องเที่ยวไม่นิยมเข้าไปท่องเที่ยวสำหรับศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวมีดัชนีชี้วัดที่ใช้พิจารณา 5 ด้าน ได้แก่

- 1) ศักยภาพในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว
- 2) การเข้าถึงแหล่งธรรมชาติ
- 3) ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว
- 4) ศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน
- 5) ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวจากปัจจัยภายนอก

องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หมายถึง ความสามารถในการควบคุมดูแลการดำเนินงานการจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- 1) การจัดการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ประกอบด้วย การจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งธรรมชาติการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและการจัดการด้านการท่องเที่ยว
- 2) การจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึก โดยพิจารณาจากการดำเนินงานขององค์กรที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ในการสร้างเสริมจิตสำนึกและการเรียนรู้ในเรื่องคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติระบบนิเวศและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ดูแลพื้นที่ผู้ประกอบการและชุมชนท้องถิ่นที่อยู่โดยรอบแหล่งท่องเที่ยว
- 3) การจัดการด้านเศรษฐกิจและสังคม พิจารณาจากการมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชน หรือชุมชนได้มีส่วนร่วมในการคิด การพิจารณาตัดสินใจ การดำเนินการและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชนนั้น ๆ รวมทั้งการกระจายรายได้หรือผลประโยชน์สู่ท้องถิ่น

การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในประเทศไทย สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ตามหน่วยงานหรือองค์กรที่รับผิดชอบ ได้แก่

- แหล่งท่องเที่ยวที่บริหารจัดการโดยหน่วยงานกลาง เช่น อุทยานแห่งชาติวนอุทยานเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เป็นต้น
- แหล่งท่องเที่ยวที่บริหารจัดการโดยท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล เป็นต้น

ข้อแตกต่างระหว่างแหล่งท่องเที่ยวที่ดูแลโดยหน่วยงานกลางและแหล่งท่องเที่ยวที่ดูแลโดยท้องถิ่น คือ แหล่งท่องเที่ยวที่หน่วยงานกลางดูแลจะมีนโยบาย แผนงานและโครงการในการจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งธรรมชาติที่ชัดเจน รวมถึงในด้านงบประมาณและบุคลากร แต่แหล่งท่องเที่ยวที่ดูแลโดยท้องถิ่นส่วนมากมักจะขาดระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในระยะ

ยาว ทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีโอกาสที่จะเชื่อมโยงโทรมได้ง่ายกว่าอย่างไรก็ตาม แหล่งท่องเที่ยวที่บริหารจัดการโดยหน่วยงานท้องถิ่นสามารถเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่ของตนได้มากกว่า รวมทั้งเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนท้องถิ่นอีกด้วย

หลักเกณฑ์ที่ใช้ประเมินการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่

1. การจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งธรรมชาติและจัดการสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 5 ดัชนีชี้วัด ได้แก่ 1) การจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของตัวแหล่งท่องเที่ยว 2) การจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่อื่นเนื่องมาจากการท่องเที่ยว 3) การจัดการของเสียและสภาพแวดล้อมบริเวณโดยรอบแหล่งท่องเที่ยว 4) การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม 5) การให้ความรู้ถึงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์กับพนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่

2. การจัดการด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 4 ดัชนีชี้วัด ได้แก่ 1) การจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยว 2) มีศูนย์บริการที่ให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว 3) มีบุคลากรที่มีความรู้เรื่องระบบนิเวศและการอนุรักษ์ให้บริการด้านความรู้แก่นักท่องเที่ยวผู้ประกอบการและชุมชนโดยรอบ 4) การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

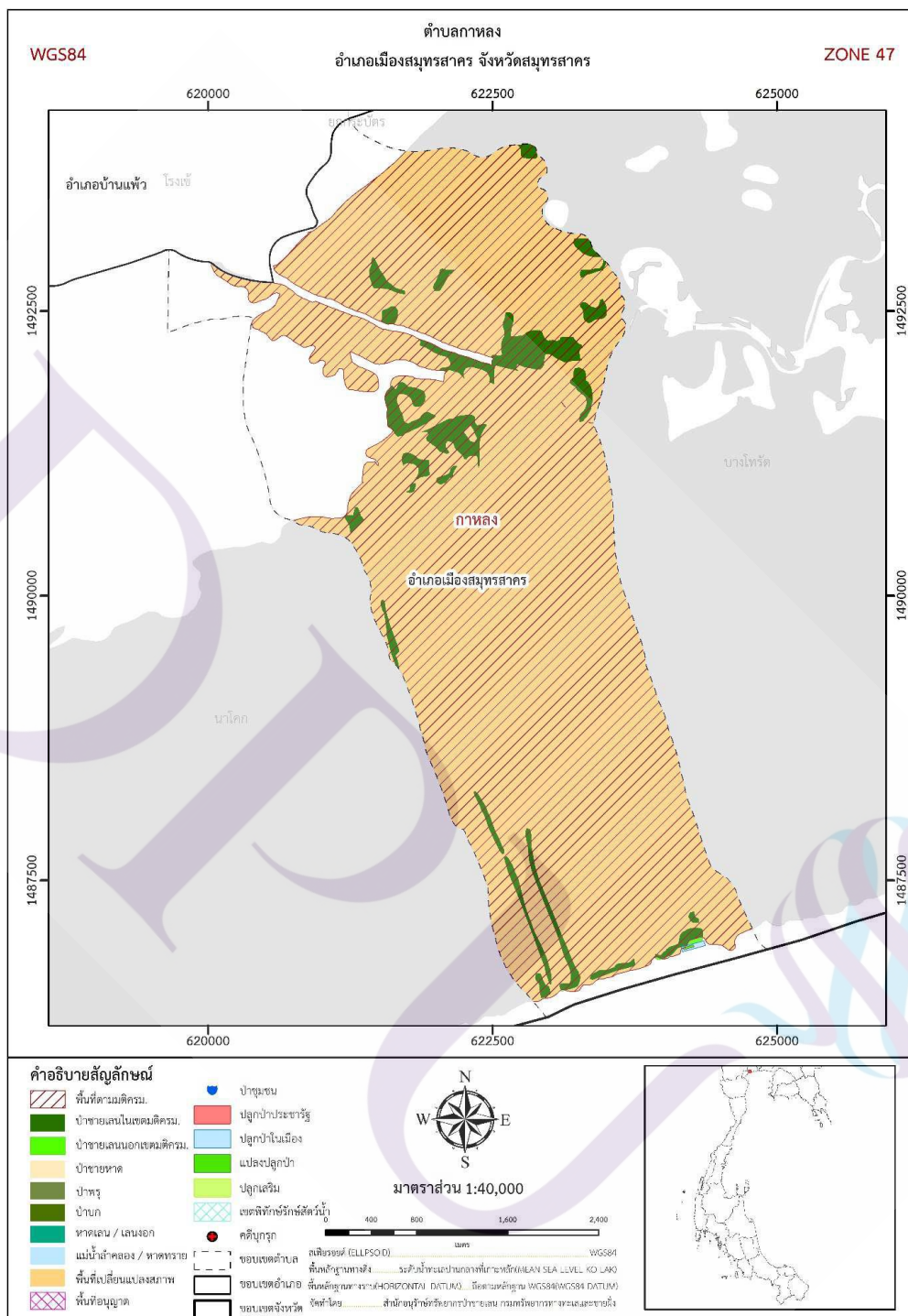
2.6 ข้อมูลทั่วไปของตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร อยู่ห่างจากจังหวัดสมุทรสาครประมาณ 18 กิโลเมตร มีพื้นที่รวม 30.27 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ติดชายทะเล เป็นที่ราบลุ่มมีน้ำทะเลท่วมถึง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินเค็ม เหมาะที่จะทำนาเกลือ การประมงชายฝั่ง ผลิตกะปิ และเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเขตการปกครอง รวม 8 หมู่บ้าน ดังนี้

1. หมู่บ้านกาหลงบน
2. หมู่บ้านกลาง
3. หมู่บ้านล่าง
4. หมู่บ้านนาขวาง
5. หมู่บ้านนาขวาง
6. หมู่บ้านท้องคุ้ง
7. หมู่บ้านชายทะเลกาหลง
8. หมู่บ้านบน

พื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนตำบลกาหลง (สะพานสายรุ้ง) อยู่ในหมู่บ้านชายทะเลกาหลง เป็นแหล่งการศึกษาอนุรักษ์ ป่าชายเลน ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 7 ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ตามมติคณะรัฐมนตรี 15 ธันวาคม 2530 กำหนดเขตพื้นที่ที่มีน้ำทะเลท่วมถึงตลอดจนริมฝั่งแม่น้ำลำคลองในท้องที่จังหวัดสมุทรสาคร ให้เป็นเขตพื้นที่ป่าชายเลนเพื่อการอนุรักษ์รักษาไว้ตามสภาพธรรมชาติและระบบนิเวศวิทยา รวมทั้งต้องมีการปลูกทดแทนในพื้นที่ที่ถูกบุกรุกทำลายด้วย สืบเนื่องจากเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2534 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้มีพระราชดำรัสเกี่ยวกับป่าชายเลนเป็นครั้งแรกในพระราชพิธีแรกนาขวัญหว่านข้าว บริเวณสวนจิตรลดา ความว่า “...ป่าชายเลนมีประโยชน์ต่อระบบนิเวศของพื้นที่ชายฝั่งทะเลและอ่าวไทย แต่ปัจจุบันป่าชายเลนของไทยเรากำลังถูกบุกรุกและถูกทำลายลงไปโดยผู้แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน โดยเฉพาะต้น โกงกางเป็นไม้ป่าชายเลนที่แปลก ขยายพันธุ์ค่อนข้างยาก เพราะต้องอาศัยระบบน้ำขึ้นลงในการเติบโตด้วย จึงขอให้ส่วนกลางที่เกี่ยวข้อง คือ กรมป่าไม้ กรมประมง กรมชลประทาน และกรมอุทกศาสตร์ ร่วมกันหาพื้นที่ที่เหมาะสมในการทดลองขยายพันธุ์ โกงกางและปลูกสร้างป่าชายเลนกันต่อไป...”

ภาพที่ 2.1 แสดงที่ตั้งของ ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

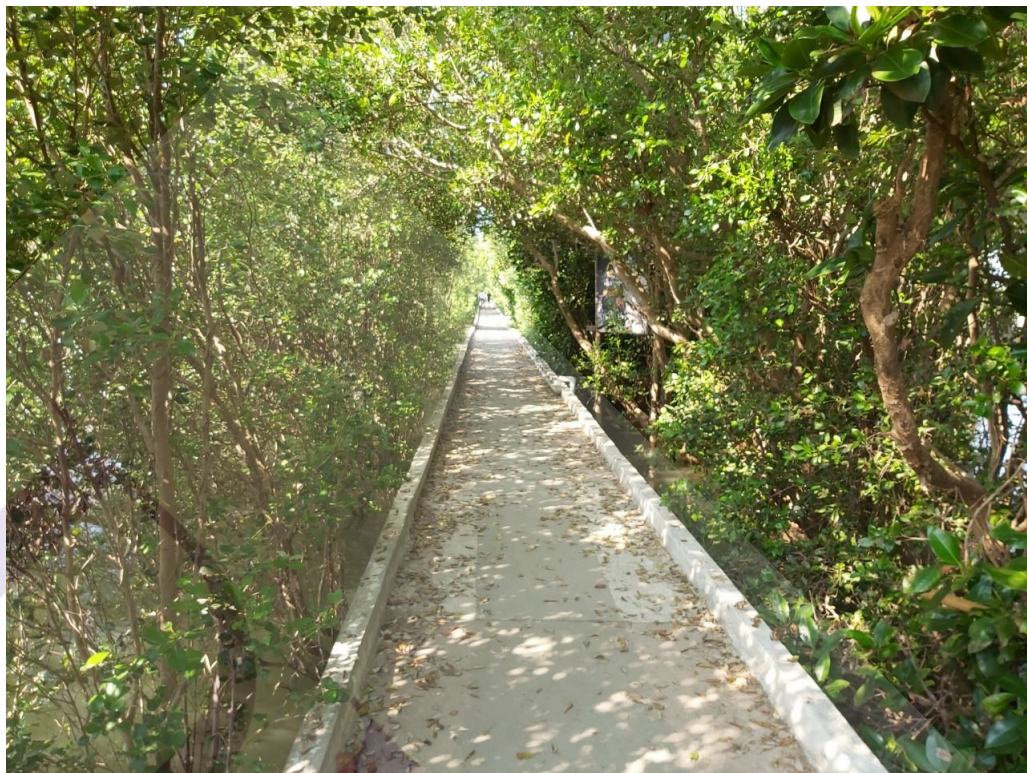
ที่มา: ข้อมูลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัดสมุทรสาคร, กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรกฎาคม 2561

บริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร เป็นพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนของจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งนอกจากนักท่องเที่ยวจะได้ชมความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศป่าชายเลน อาทิ เช่น ปลาตีน ปูก้ามดาบ นกชายเลนปากโค้ง นกยางเปียคัน โกงกาง แสม ลำพู เป็นต้น นอกจากนี้ตำบลกาหลงยังเป็นแหล่งเรียนรู้การทำนาเกลือซึ่งเป็นอาชีพหนึ่งของคนในหมู่บ้านกาหลงแล้วยังมีการสร้าง landmark เป็นสัญลักษณ์ คือ สะพานสายรุ้ง หรือ สะพานชมวิวยายทะเลกาหลง สะพานกาหลงมี 2 สะพาน

สะพานแรก คือ สะพานยายทะเลกาหลง สะพานนี้จะเป็นสะพานปูน ทาสีสันไว้บริเวณขอบปูนทั้ง 2 ฝั่งสะพาน สะพานปูนนี้ที่เป็นจุดขนถ่ายสัตว์น้ำ จากเรือประมง ท้องถิ่นของชาวบ้าน สะพานที่สองสะพานสายรุ้ง สะพานนี้จะเป็นสะพานปูนตรงเสาฐานด้านทางเดินเป็นไม้ทาสีรุ้งสดใส สะดุดตา เพื่อไว้ให้นักท่องเที่ยวใช้เป็นถ่ายรูปและชมวิวทิวทัศน์ของชายทะเลแบบใกล้ชิด ลูกหลานทางสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสมุทรสาคร ได้มาสร้างไว้ สะพานไม้นี้เป็นไม้กระดานฉาบฉวย ต่อมาก็ผุกร่อนชำรุดทรุดโทรมไปตามกาลเวลา และทางบริษัทเอกชนก็ได้เข้ามาทำกิจกรรมอีก โดยครั้งนี้เลือกที่จะเปลี่ยนสีสะพานให้เป็นสะพานไม้หลากสีที่สีสันสวยงามอย่างที่เห็น นับว่าเป็นภาพที่สดใส นำมาเดิน นำมาถ่ายรูป ซึ่งตั้งแต่ที่ได้มีภาพสะพานนี้แพร่ออกไปตามสื่อต่าง ๆ ก็มีนักท่องเที่ยวจากหลาย ๆ ที่เข้ามาเที่ยวที่นี้กันไม่น้อย

ภาพที่ 2.2 เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ พื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

ภาพที่ 2.3 สัตว์ที่พบในพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกลาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

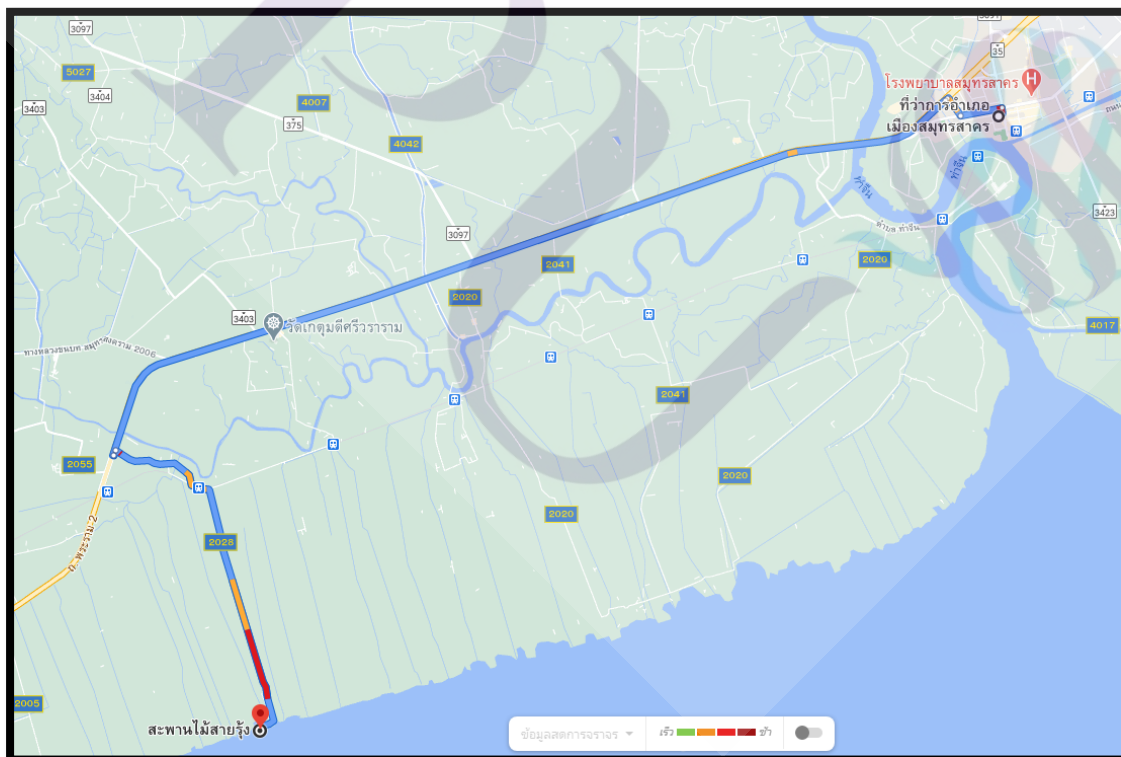
ภาพที่ 2.4 สะพานกาหลง ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

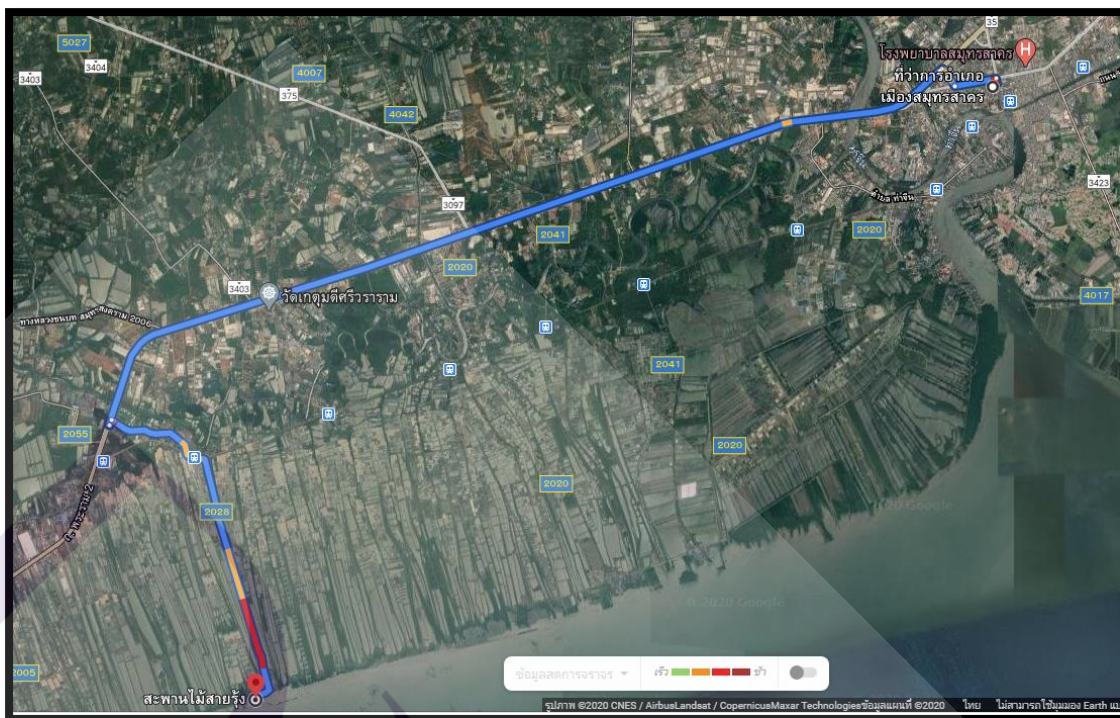

ภาพที่ 2.5 สะพานสายรุ้ง ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

การคมนาคม

การเดินทางไปยังพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร สามารถเข้าถึงได้ โดยทางบก รถยนต์ส่วนตัวจะใช้ถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 35 (ถนนพระราม 2) ทางรถไฟ มีสายมหาชัย – แม่กลอง และต่อรถสองแถวใหญ่สีฟ้ามหาชัย-บ้านขอม ค่าโดยสาร 10 บาท ระยะทางจากมหาชัยถึงพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาครสามารถ ประมาณ 25 กิโลเมตร เมื่อเริ่มเลี้ยวซ้ายไปทางหลวงชนบท สายสก. 2028 ตั้งแต่ชุมประทิวคากหลงถนนตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ถนนภายในหมู่บ้านเป็นทั้งถนนลาดยาง 2 เลนรถสามารถวิ่งสวนกันได้ แต่บางช่วงถนนเป็นลักษณะลงหินคลุก เมื่อระยะทางเหลือ ประมาณ 6.6 กิโลเมตร จะถึงพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ถนนมีลักษณะเป็นปูน มี 2 เลน และ 1 เลน สลับจนถึงพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาครก็ถือว่าสะดวกเพราะที่ลงหินคลุกมีระยะทางสั้น ๆ เท่านั้น ระยะทาง จาก อำเภอเมืองสมุทรสาคร ไปยังพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ตามทางถนนระยะทางประมาณ 29 กิโลเมตร หรือประมาณ 36 นาที

ภาพที่ 2.6 แสดงที่ตั้งของพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง และการเข้าถึงจากอำเภอเมืองสมุทรสาคร

ที่มา: <https://www.google.com/maps/place>, สืบค้นเมื่อวันที่ วันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2563

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร” การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาผลงานวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยนำมาอ้างอิง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและเพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการทำวิจัย ซึ่งจะขอนำเสนอดังต่อไปนี้

เปี่ยมรัก ชูเลิศ (2553) ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาเขียว จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยว, ที่พักอาศัย, กิจกรรม และอาหาร อยู่ในระดับมาก และนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อข้อมูลการท่องเที่ยว, การคมนาคม และสินค้าที่ระลึกอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ณ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาเขียว จังหวัดชลบุรี ควรมีดังนี้ ด้านความปลอดภัยควรมีหน่วยงานพิเศษเพื่อช่วยเหลือนักท่องเที่ยวและคุ้มครองผลประโยชน์แก่นักท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ควรจัดให้มีจุดบริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ด้านการคมนาคมควรมีการปรับปรุงถนน

ให้อยู่ในสภาพที่ดี ด้านสินค้าที่ระลึก ควรมีราคาที่เหมาะสม และร้านอาหารควรมีให้เลือกหลากหลาย

ศิริกานดา ชูชื่น (2554) ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยว เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยว เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวม ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านการส่งเสริมการตลาด ท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากเป็นลำดับที่ 1 รองลงมา ได้แก่ ด้านการให้บริการด้านองค์ความรู้เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้านการพัฒนาสินค้า บริการและสิ่งอำนวยความสะดวก ตามลำดับ โดยมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยว เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านการสร้างเครือข่ายในการพัฒนาทุกภาคส่วนเป็นอันดับสุดท้าย

เถกิงศักดิ์ ชัยชาญ (2556) กล่าวว่า จากการศึกษาแนวคิดด้านความหมายของการท่องเที่ยว องค์ประกอบของการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยว ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่าการท่องเที่ยวตามแนวคิดขององค์กรการท่องเที่ยว โลก คือ การเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ไม่ใช่เพื่ออยู่ประจำ โดยองค์ประกอบของการท่องเที่ยว ประกอบไปด้วยนักท่องเที่ยวการตลาดการท่องเที่ยวการขนส่ง ทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้เติบโตตามแนวคิดของ Collier and Harraway (1997) ทำให้ความสำคัญกับ การขนส่งที่พึก กิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวก ในการบริการและการขายเป็นหลัก อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นสินค้าที่จับต้องไม่ได้ ไม่มีการเคลื่อน ไปหาผู้บริโภค ดังนั้นหากต้องการให้ผู้บริโภคเข้ามาหาสินค้า จึงต้องสร้างความดึงดูดใจและ น่าสนใจ เพื่อให้เกิดความต้องการ โดยอาศัยกิจกรรมต่าง ๆ ในการท่องเที่ยวซึ่งขึ้นอยู่กับทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ว่าจะดึงดูดผู้บริโภคกลุ่มใดเนื่องจากรูปแบบ ทรัพยากรในพื้นที่ ที่แตกต่างกัน จะทำให้รูปแบบการท่องเที่ยวแตกต่างกันไป และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศก็เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ ที่มีระบบนิเวศ เฉพาะของแต่ละท้องถิ่น และต้องอาศัยการเรียนรู้ และความร่วมมือจากทั้งชุมชนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน และสร้างประสบการณ์ที่ดีในการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยว

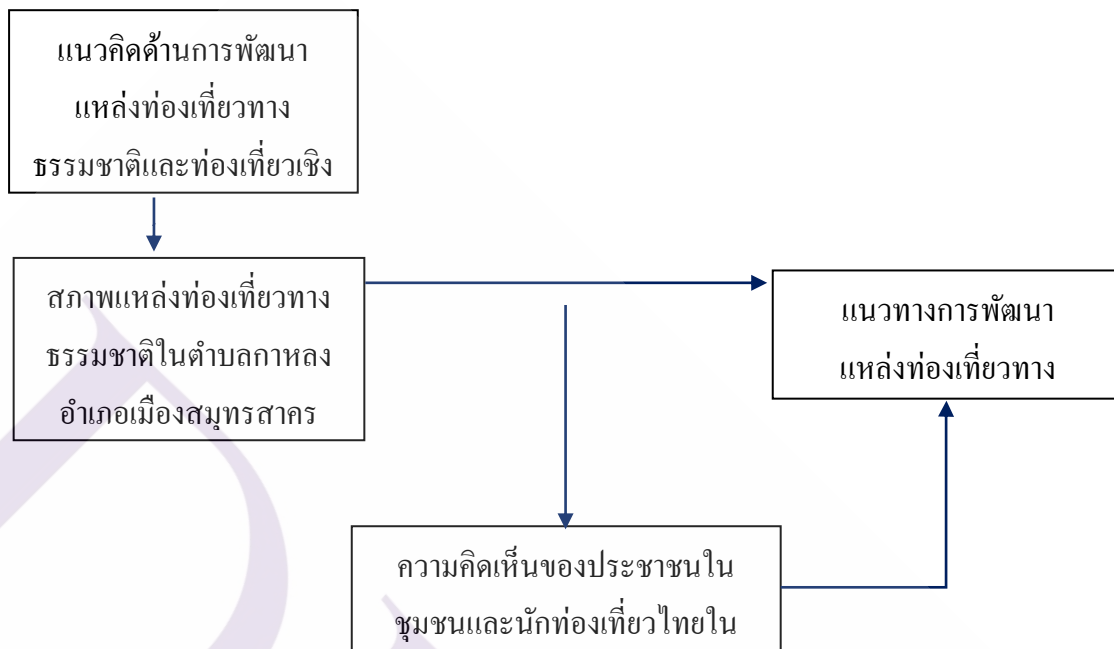
กัลย์ลัญญา ปลั่งกมลดิษฐ์ (2558) ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุนการกลับมาเที่ยว จังหวัดสระแก้ว ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

เพื่อสนับสนุนการกลับมาเที่ยวจังหวัดสระแก้ว จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งเจ้าหน้าที่ภาครัฐและภาคเอกชนพบว่า 1) จังหวัดสระแก้วมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาสิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยวให้มากกว่านี้ 2) ควรมีการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์เทศกาลต่าง ๆ ให้ทั่วถึง 3) ควรพัฒนาที่พักและโรงแรมให้มีมาตรฐานเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวมากขึ้น 4) ควรพัฒนาเส้นทางในการเดินทางไปตามสถานที่ต่าง ๆ ให้มีความปลอดภัยมากกว่านี้ 5) ควรพัฒนาห้องน้ำให้มีจำนวนเพียงพอต่อปริมาณนักท่องเที่ยว

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นทั้งหมด สรุปได้ว่า การศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวนั้น ส่วนแต่มีคุณประโยชน์ต่องานวิจัยชิ้นนี้เป็นอย่างมากทำให้ทราบถึงกระบวนการในการดำเนินงานนำมาใช้ในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยและแนวทางในการตั้งประเด็นคำถาม เพื่อนำมารวบรวมข้อมูลทำให้ผู้วิจัยรู้ประเด็นที่จะต้องการศึกษาควรเพิ่มประสิทธิภาพในการที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ในด้านการส่งเสริม เพื่อให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่นี้เพิ่มมากขึ้น การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควรสร้างจิตสำนึกแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้ช่วยกันรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติของท้องถิ่นให้คงอยู่ในสภาพที่ดีตลอดไป

2.8 กรอบแนวคิดวิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบล กาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยมี 2 กลุ่ม ได้แก่ 1. นักท่องเที่ยวชาวไทย 2. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในบริเวณตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยใช้ข้อมูลของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสาครระหว่างเดือนมกราคม – เดือนมีนาคม 2562 จำนวน 328,316 คน มาเทียบเคียงเพื่อคำนวณกลุ่มตัวอย่าง (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาปรับปรุงข้อมูล, 24 เม.ย. 2562)

2. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่ตำบลกาหลง หมู่บ้านกาหลงบนและหมู่บ้านชายทะเลกาหลง จำนวน 227 คน (แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561 - 2565) องค์การบริหารส่วนตำบลกาหลง, 13 มิถุนายน 2562) และผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำแนกออกเป็น

1. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรการหาขนาดตัวอย่างของ Yamane (อ้างถึงใน อัสวิน แสงพิกุล, น. 156-157) ดังนี้

สูตรการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง Yamane โดยเลือกใช้ระดับความเชื่อมั่น 90% และค่าความคลาดเคลื่อน 10% โดยมีสูตรดังต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ

n = ขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่า

แทนค่าสูตรดังนี้

$$n = \frac{328,316}{1 + (328,316 \times (0.10)^2)}$$

$$n = \frac{328,316}{1 + 3,283.16}$$

$$n = \frac{328,316}{3,284.16}$$

$$n = 99.97 \quad \text{คน}$$

ดังนั้น ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ไม่เกิน ร้อยละ 10 ของจำนวนตัวอย่าง หรือนัยสำคัญของทางสถิติที่ระดับ 0.10 เมื่อมีขนาดประชากร 328,316 คน จากการคำนวณจะต้องใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 99.97 คน ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้จำนวนกลุ่มอย่างทั้งสิ้น 100 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling)

2. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในบริเวณตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

(1) ประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรการหาขนาดตัวอย่างของ Yamane (อ้างถึงใน อัสวิน แสงพิบูล, น. 156-157) ดังนี้

สูตรการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง Yamane โดยเลือกใช้ระดับความเชื่อมั่น 90% และค่าความคลาดเคลื่อน 10% โดยมีสูตรดังต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ

n = ขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่า

แทนค่าสูตรดังนี้

$$n = \frac{227}{1+(227 \times (0.10)^2)}$$

$$n = \frac{227}{1+2.27}$$

$$n = \frac{227}{3.27}$$

$$n = 69 \text{ คน}$$

ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้จำนวนกลุ่มอย่างทั้งสิ้น 100 ตัวอย่าง

(2) ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งมีจำนวน 1 คน ใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
นักท่องเที่ยว	100	49.75
ประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่	100	49.75
ผู้ใหญ่บ้าน	1	0.5
รวม	201	100

3.2 เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัย 2 ประเภท ได้แก่ แบบสังเกตที่ใช้บันทึกการสำรวจสภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ทั้งนี้ผู้วิจัยจะเรียกว่า แบบบันทึกข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวและแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในบริเวณตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบบันทึกข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย ชื่อของแหล่งท่องเที่ยว ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว ที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยว ประวัติความเป็นมา การวิเคราะห์ทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยใช้แนวคิดองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวที่จัดทำโดย Tourism Western Australia (2008) ที่กำหนดไว้ว่า องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวประกอบไปด้วย 5As คือ 1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) 2. กิจกรรม (Activities) 3. การเข้าถึง (Access) 4. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) และ 5. ที่พัก (Accommodation) สภาพปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมทางการท่องเที่ยวในปัจจุบัน สภาพปัญหาในปัจจุบัน/อนาคต

2. แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในบริเวณตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ที่เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร โดยแบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในบริเวณตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะให้เลือกตอบที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Close –end Questions)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร โดยผู้วิจัยได้นำหลักแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อนำมารวบรวมประกอบการสร้างแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า โดยมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ จำนวน 19 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

ค่าประเมิน		ระดับความคิดเห็น
5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้เกณฑ์ในการแบ่งระดับการหาช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น (Class Interval) โดยใช้วิธีการคำนวณหาช่วงกว้างระหว่างชั้นตามหลักการเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2542, น.82)

$$\begin{aligned}
 \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ค่าของชั้นที่มากที่สุด} - \text{ค่าของชั้นที่น้อยที่สุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{(5 - 1)}{5} \\
 &= 0.8
 \end{aligned}$$

ค่าเฉลี่ย 1.00 -1.80 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด หมายถึง เห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในประเด็นดังกล่าวในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.81 -2.60 หมายถึง เห็นด้วยน้อย หมายถึง เห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในประเด็นดังกล่าวในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.61 -3.40 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง หมายถึง เห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในประเด็นดังกล่าวในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.41- 4.20 หมายถึง เห็นด้วยมาก หมายถึง เห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในประเด็นดังกล่าวในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.21- 5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด หมายถึง เห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในประเด็นดังกล่าวในระดับมากที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นในการการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาครมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 3 แหล่ง ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลประเด็น ประวัติความเป็นมาและสภาพทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร มาจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิโดยทำการแบบบททวนวรรณกรรม จากหนังสือ บทความ รายงาน วิจัย ตลอดจนแหล่งข้อมูลสื่อออนไลน์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้และเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดทำวิจัย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจตามแบบบันทึกข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นโดยเก็บรวบรวมข้อมูลในประเด็นต่อไปนี้

(1) การวิเคราะห์ทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยใช้แนวคิดองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวที่จัดทำโดย Tourism Western Australia (2008) ซึ่งได้อธิบายว่า องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวประกอบไปด้วย 5As คือ 1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) 2. กิจกรรม (Activities) 3. การเข้าถึง (Access) 4. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) และ 5. ที่พัก (Accommodation)

(2) สภาพปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยว

(3) กิจกรรมทางการท่องเที่ยวในปัจจุบัน

(4) สภาพปัญหาในปัจจุบัน/อนาคต

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถามโดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) จากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 100 คน และจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในบริเวณตำบลกาหลง อำเภอสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร แบ่งเป็นประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ จำนวน 100 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) และผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3.4 วิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือแต่ละชนิดไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร และนำข้อมูลดังกล่าว มาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลจากการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้แบบบันทึกข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยจะนำเสนอในลักษณะเชิงพรรณนา

2. ข้อมูลจากแบบสอบถามจะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในลักษณะเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และแบบตารางแสดงค่าสัมพัทธ์ต่าง ๆ ดังนี้

แบบสอบถามส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตาราง

แบบสอบถามส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : SD)

แบบสอบถามส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอในรูปแบบความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร และเพื่อสำรวจความคิดเห็น เรื่อง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร โดยการสำรวจและใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ ตำบลกาหลง และผู้ใหญ่บ้าน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จำนวน 201 ชุด ซึ่งผู้วิจัย นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพของพื้นที่ป่าชายเลนตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาครทางการท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ ตำบลกาหลง และผู้ใหญ่บ้าน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ในการหาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

ตอนที่ 1 สภาพของพื้นที่ป่าชายเลนตำบลกาหลงทางการท่องเที่ยว

ในตอนที่ 1 นี้ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจพื้นที่ในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

ป่าชายเลน (Mangrove Forest) เป็นระบบนิเวศในแนวเชื่อมต่อระหว่างผืนแผ่นดินกับน้ำทะเลในเขตร้อน (Tropical) และกึ่งร้อน (Subtropical) ประกอบด้วย พืชและสัตว์หลากหลายชนิดดำรงชีวิตร่วมกันภายใต้สภาพแวดล้อมเงื่อนไขที่ต้องเป็นดินเลน น้ำกร่อย และน้ำทะเลท่วมถึงอย่างสม่ำเสมอ ป่าชายเลนจึงพบได้ในบริเวณที่เป็นชายฝั่งทะเล ปากแม่น้ำ อ่าว ทะเลสาบ และรอบเกาะแก่งต่าง ๆ

บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเล ป่าชายเลนอาจเรียกว่า “ป่าโกงกาง” ได้อีกชื่อหนึ่ง ตามพันธุ์ไม้โกงกางที่พบเป็นจำนวนมากนั่นเอง

จังหวัดสมุทรสาครตั้งอยู่บนพื้นที่ราบลุ่มมีน้ำท่วมถึง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินเค็ม คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำนาเกลือ การประมงชายฝั่ง ผลิตกะปิ และเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ แต่ด้วยเนื่องจากจังหวัดสมุทรสาครมีลักษณะภูมิประเทศที่โดดเด่นจึงทำให้สมุทรสาครเป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวอันหลายซึ่งพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ก็เป็นหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ที่พยายามจะผสมผสานแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น พื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนตำบลกาหลง และแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากมนุษย์สร้างขึ้น เช่น สะพานไม้สายรุ้ง เป็นต้น

2. ที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยว

พื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร อยู่ระหว่างพิกัดทางภูมิศาสตร์ หรือพิกัด GPS (Global Positioning System) ที่ 13.447311, 100.148137 ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลโรงเข้ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ทิศใต้ ติดทะเลด้านอ่าวไทย อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาครทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลบางโทรัด อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร และทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลนาโคง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

3. ประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว

กำเนิดของ บ้านกาหลง ที่ได้ชื่อมาอย่างไร ดังได้ยินมาว่าสมัยหนึ่งในคลองบ้านบ่อนี้ พื้นที่เต็มไปด้วยป่าไม้ตะบูน และไม้เบญจพรรณที่ตัดใช้ทำฟืนเป็นฟืน ผู้คนที่มาอยู่ก็ไม่ใช่หลักฐาน มีบ้านเรือนใหญ่โตแสดงฐานะเหมือนปัจจุบันว่าเป็นผู้มีอันจะกิน แม้แต่ที่บ้านกาหลงนี้ก็เป้นป่าไม้ฟืนดังกล่าว ณ ที่บ้านกาหลงนี้มีครอบครัวหนึ่งชื่อเสียงเรียงไรไม่ปรากฏ มีนิวาสสถานอยู่บริเวณริมคลอง เป็นกระท่อมพอกอยู่บังลมบังฝนพอกแก่สภาพของสองฟัวเมียมีอาชีพในทางตัดฟืนขาย เมื่อตัดได้มาวันหนึ่ง ๆ ก็นำขึ้นเรือและพายมากองรวม ไว้ที่ใกล้บ้านถ้ามีผู้ซื้อนำเรือมาขนได้ก็รวมขายไป วันหนึ่งฟัวเมียทั้งสองคาดไม่ถึงว่าจะมีเหตุอันใดเกิดขึ้น สองฟัวเมียนำเรือไปตัดฟืนตอนเช้าตามปกติถึงชายคลองไม่ไกลจากบ้านที่อยู่มากนัก ได้ยินเสียงกาซึ่งเกาะอยู่ที่ต้นไม้ เตี้ย ๆ ริมตลิ่งตัวหนึ่งร้องกา ๆ แล้วก็บินไปบินมาวนเวียนเกาะจากไม้ต้นนี้แล้วก็โฉบไปไม้ต้นโน้น บางคราวก็โฉบไปเกาะใต้ต้นไม้ซึ่งมีกอหญ้าเป็นพงอยู่ สองฟัวเมีย บังเกิดความสงสัย เพราะการบินและกระโดดเกาะกิ่งโน้นกิ่งนี้ และร้องทำนองนี้มันคงจะเห็นอะไร หรือพบเหยื่อของมัน เข้าแล้ว สองฟัวเมียก็พายเรือเพื่อเข้าไปดูให้ใกล้เข้าไป เมื่อแวะเข้าไปใกล้ที่นั้น จะคาดเอาว่าอาจจะมิชากอสุกะอะไรตั้งอยู่ที่นั่นก็ไม่มีกลิ่น แต่พอเรือเข้าไปใกล้ตลิ่งที่นั้นก็ยงวนเวียนไม่จากไป พลันได้ยินเสียงเด็กร้องจ้าขึ้น สองฟัวเมียก็สะดุ้งจึงเข้าไปดู พาทารกเพิ่งเกิด เป็นหญิงกำลังดิ้นและร้องตามประสาเด็ก ห่อผ้าวางทิ้งไว้ในกอหญ้า จึงเข้าไปอุ้มเด็ก นำมาลงเรือ เมื่อเอาเด็กมาแล้วกาก็บินไป สองฟัวเมียได้เที่ยวถามผู้คนที่อยู่แถบคลองนั้น ก็ไม่รู้ว่า เป็นลูกใครจึงได้เลี้ยงดูอย่างดีเหมือนบุตรตัวเอง เพราะสองฟัวเมียไม่มีบุตร ด้วยกันสักคนเดียว เด็กที่พลัดมานี้ฟิวพรรณดำแต่สวยคมขำ สองฟัวเมียให้ชื่อว่า กาหลง ตามเหตุการณ์ที่ประสบมาฟิวคำอย่างกา และมีกา มาเฝ้าคอยคุมอยู่ (หรือเฝ้าจะกินก็ไม่แน่ใจ) ส่วน หลง ก็หมายถึงเด็กนี้พลัดพ่อพลัดแม่ โดยผู้ให้กำเนิดอาจมีภาระในการหากินและยากจน ไม่สามารถเลี้ยงดูได้ ผ่านมาตามคลองอาจจะเกิดตามทางก็ได้ จึงทิ้งไว้ไม่ให้ห่างจากบ้านคนมากนัก สองฟัวเมียได้รักษาเลี้ยงดูเด็กหญิง กำพร้าชื่อ กาหลง มาเป็นบุตรของตน และปกปิดมิให้เด็กหญิงกาหลงรู้ เด็กหญิงกาหลงเมื่อเติบโตขึ้นก็เข้าใจและเชื่อว่าตนเป็นบุตรของ สองคนฟัวเมียโดยแท้จริง เด็กหญิงเมื่อโตขึ้นก็ช่วยพ่อแม่ทำมาหากินเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงจนกระทั่งสาว แม้ตัวจะดำก็มีใจบริสุทธิ์ หญิงสาวในย่านนั้นทั้งที่อยู่เก่าและเข้ามาอยู่ใหม่ก็ไม่สวยเท่า สวยทั้งรูปลักษณ์และสวยด้วยสัมมาจริยวัตร ในหมู่บ้านมีครอบครัวหนึ่ง มีสภาพพอมิพอกินทัดเทียมกับครอบครัวเด็กหญิงกาหลง เป็นคนมีอาชีพทางตัดฟืน และเป็นคนประพฤติดีเรียบร้อย ทั้งสองฝ่ายจึงเป็นที่ต้องใจและได้สมรสเป็นสามีภรรยา กัน และมีอาชีพตัดฟืนขาย และเก็บหอมรอมริบจนตั้งตัว ร่ำรวยขึ้น เมื่อพ่อแม่ของทั้งสองฝ่าย ล่วงลับไปแล้ว นางกาหลงกับสามี ก็บำเพ็ญกุศลและชวนพวกชาวบ้านใกล้

เรือนเคียงสร้างสำนักสงฆ์ขึ้น ใช้ที่ดินที่เป็นบ้านของพ่อแม่ นั้นสร้างสำนักสงฆ์ขึ้นด้วยความกตัญญู กตเวทิตุณ เรียกว่า วัดกาหลง แต่ขึ้นมา ต่อมาวัดกาหลงก็มีผู้ศรัทธาทำนุบำรุงจนเป็นหลักฐาน มันคงใน พระพุทธศาสนาตราบจนทุกวันนี้ (ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลกาหลง เรื่อง แผนพัฒนาท้องถิ่น ห้าปี พ.ศ. 2561-2565 ขององค์การบริหารส่วนตำบลกาหลง, 2562)

4. การวิเคราะห์ทรัพยากรการท่องเที่ยว

4.1 สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) บริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร เป็นพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนของจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งนอกจากนักท่องเที่ยวจะได้ ชมความอุดมสมบูรณ์ ของระบบนิเวศป่าชายเลน อาทิ เช่น ปลาตีน ปูก้ามดาบ นกชายเลนปากโค้ง นก ยางเปียต้นโกงกาง แสม ลำพู เป็นต้น ชมวิวของนาเกลือซึ่งเป็นอาชีพหนึ่งของคนในหมู่บ้านกาหลงแล้ว ยังมีการสร้าง landmark เป็นสัญลักษณ์ คือ สะพานสายรุ้ง หรือ สะพานชมวิวยายทะเลกาหลง สะพาน กาหลงมี 2 สะพาน สะพานแรก คือ สะพานชายทะเลกาหลง สะพานนี้จะเป็นสะพานปูน ทาสีสนัไว้ บริเวณขอบปูนทั้ง 2 ฝั่งสะพาน สะพานที่สองสะพานสายรุ้ง สะพานนี้จะเป็นสะพานปูนตรงเสาฐาน ด้านทางเดินเป็นไม้ทาสีรุ้งสดใส สะดุดตา เพื่อไว้ให้นักท่องเที่ยวใช้เป็นที่ถ่ายรูปและชมวิวทิวทัศน์ของ ชายทะเลแบบใกล้สุดลูกหูลูกตา

4.2 ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility)

4.2.1 ประเภทการเข้าถึง

การเดินทางไปยังพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร สามารถเข้าถึงได้ โดยทางบกรถยนต์ส่วนตัวจะใช้ถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 35 (ถนนพระราม 2) ทางรถไฟ มีสายมหาชัย – แม่กลอง และต่อรถสองแถวใหญ่สีฟ้ามหาชัย-บ้านขอม ค่าโดยสาร 10 บาท ระยะทางจากมหาชัยถึงพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร สามารถ ประมาณ 25 กิโลเมตร

4.2.2 สภาพของเส้นทางการเข้าถึง

- เมื่อเริ่มเลี้ยวซ้ายไปทางหลวงชนบท สายศก.2028 ตั้งแต่ชุมประศูวัดกาหลงถนนตำบล กาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ถนนภายในหมู่บ้านเป็นทั้งถนนลาดยาง 2 เลนรถ สามารถวิ่งสวนกันได้ แต่บางช่วงถนนเป็นลักษณะลงหินคลุก เมื่อระยะทางเหลือ ประมาณ 6.6 กิโลเมตร จะถึงพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ถนนมี ลักษณะเป็นปูน มี 2 เลน และ 1 เลนสลับจนถึงพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาครก็ถือว่าสะดวกเพราะที่ลงหินคลุกมีระยะทางสั้น ๆ เท่านั้น

4.2.3 ระยะทาง

- จาก อำเภอเมืองสมุทรสาคร ไปยังพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ตามทางถนนระยะทางประมาณ 29 กิโลเมตร หรือประมาณ 36 นาที

4.2.4 สถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง

ภาพที่ 4.2 แผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

ที่มา: ดัดแปลงจาก https://th.wikipedia.org/wiki/ไฟล์:Thailand_Samut_Sakhon_location_map.svg, สืบค้นเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2563

- **วัดเจษฎาราม** เดินทางด้วยรถยนต์จากพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ประมาณ 28.1 กิโลเมตร หรือประมาณ 36 นาที วัดเจษฎารามเดิมชื่อ “วัดธรรมสังเวช” ชาวบ้านนิยมเรียกว่า “วัดกระเจ็ด” เมื่อปี พ.ศ. 2439 เจ้าจอมมารดาโหมด ในรัชกาลที่ 5 (พระมารดาของกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์) ได้มาพักแรมอยู่บริเวณวัด ได้ขนานนามให้วัดใหม่ว่า “วัดเจษฎาราม” สิ่งสำคัญภายในวัด ได้แก่ พระประธานในพระอุโบสถปางมารวิชัย พระพุทธรูปยืน

ปางถวายเนตรหน้าพระอุโบสถ รอยพระพุทธรบาทจำลอง ต้นศรีมหาโพธิ์ และรูปหล่อพระครูชัยปริรักษ์ (หลวงปู่เชย) และสิ่งที่ไม่ควรพลาด เมื่อเดินทางไปวัดเจษฎาราม คือลอดช่องวัดเจษฎุ อร่อยมาก ขายมา มากกว่า 40 ปี และปัจจุบันมีจำหน่าย เกือบทั่วประเทศ

- **ตลาดมหาชัย** เดินทางด้วยรถยนต์จากพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ประมาณ 28.2 กิโลเมตร หรือประมาณ 35 นาที ตลาดมหาชัย ตั้งอยู่ริมแม่น้ำท่าจีน ใกล้กับป้อมวิเชียรโชฎกและศาลหลักเมือง ตัวตลาดห่างจากศาลากลางจังหวัดประมาณ 200 เมตร เป็นตลาดที่จำหน่ายอาหารทะเล สด แห้ง และผลิตภัณฑ์อาหารทะเลต่าง ๆ และเป็นศูนย์กลางการค้า การคมนาคมของจังหวัดสมุทรสาคร การคมนาคมสัญจรมาสู่ตลาดมหาชัยนั้น เชื่อมโยงหลายเส้นทาง ทั้งทางรถยนต์ที่มาสุดตรงท่าเรือเทศบาล มีเรือเมล์ให้บริการ ไปสู่ตำบลต่าง ๆ หลายแห่ง บริเวณริมแม่น้ำมีบริการเช่าเรือหางยาวไปท่องเที่ยวคลอง โลกขาม มีทั้งแบบเช่าเหมาลำและเรือประจำทาง และยังมีขบวนรถไฟจากสถานีวงเวียนใหญ่มายังมหาชัยวันละหลายเที่ยวอีกด้วย

- **ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง** เดินทางด้วยรถยนต์จากพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ประมาณ 28.2 กิโลเมตร หรือประมาณ 35 นาที ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งประชาชนเคารพนับถือ และเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวประมงในจังหวัดสมุทรสาคร โดยทุกปีจะมีการจัดงานแห่เจ้าพ่อหลักเมืองซึ่งเป็นประเพณีหนึ่งเดียวในประเทศไทยที่แห่เจ้าพ่อหลักเมือง ทางน้ำในช่วงวันขึ้น 11 ค่ำ เดือน 5 ตามปฏิทินจีน

- **วัดโคกรกราก** เดินทางด้วยรถยนต์จากพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ประมาณ 29.4 กิโลเมตร หรือประมาณ 39 นาที เป็นวัดเก่าแก่ริมแม่น้ำท่าจีน สร้างตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น มีอายุเกือบ 200 ปี ความพิเศษไม่เหมือนใครอยู่ตรงที่พระพุทธรูปสวมแว่นดำ เนื่องจากเคยเกิดโรคตาแดงระบาดไปทั่วบ้านโคกรกราก รักษาไม่หายสักที ชาวบ้านจึงพากันมาบนกับองค์พระพุทธรูป ถ้าตาหายเจ็บหายแดง จะนำแผ่นทองมาปิดที่ดวงตาขององค์พระศิลาแลง ปรากฏว่าหายจริง ๆ ชาวบ้านจึงได้นำแผ่นทองมาปิดเต็มไปหมด เจ้าอาวาสหลวงปู่กรับ จึงได้นำแว่นตามาใส่ให้กับองค์พระศิลาแลง เพื่อป้องกันญาติโยมมาปิดทองที่ดวงตา

- **วัดโลกขาม** เดินทางด้วยรถยนต์จากพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ประมาณ 36.3 กิโลเมตร หรือประมาณ 39 นาที หนึ่งในวัดเก่าแก่สำคัญอีกแห่งในจังหวัดสมุทรสาคร ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนกลาง พ.ศ. 2222 โดยภายในบริเวณวัดมีอุโบสถมหาอุด มีใบเสมาหินทรายแดงรอบพระอุโบสถหลังเก่า พระอุโบสถหลังเก่าด้านหน้ามี

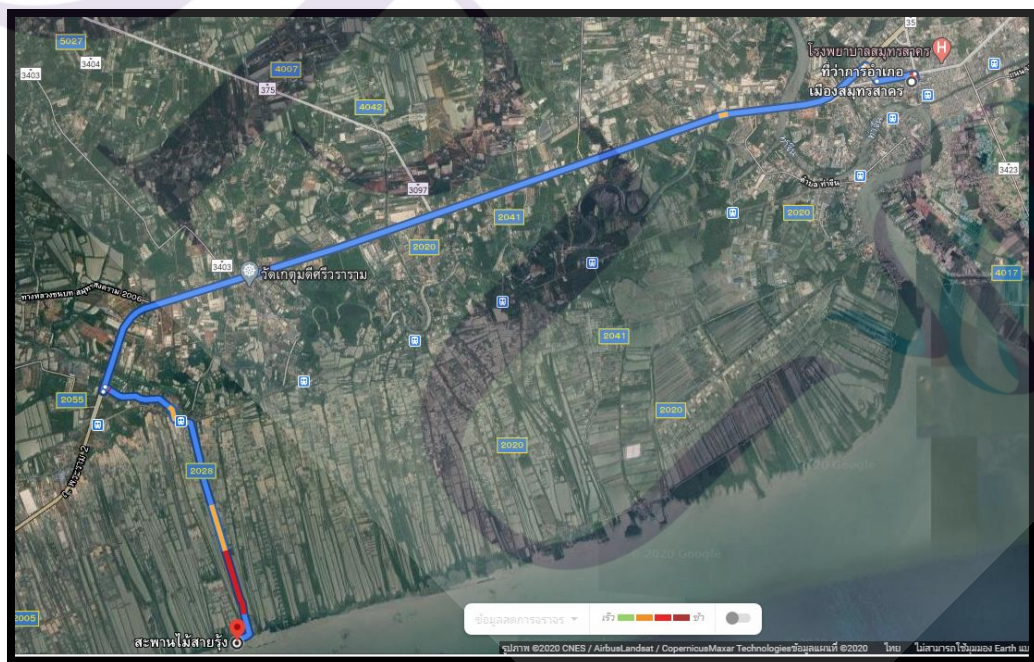
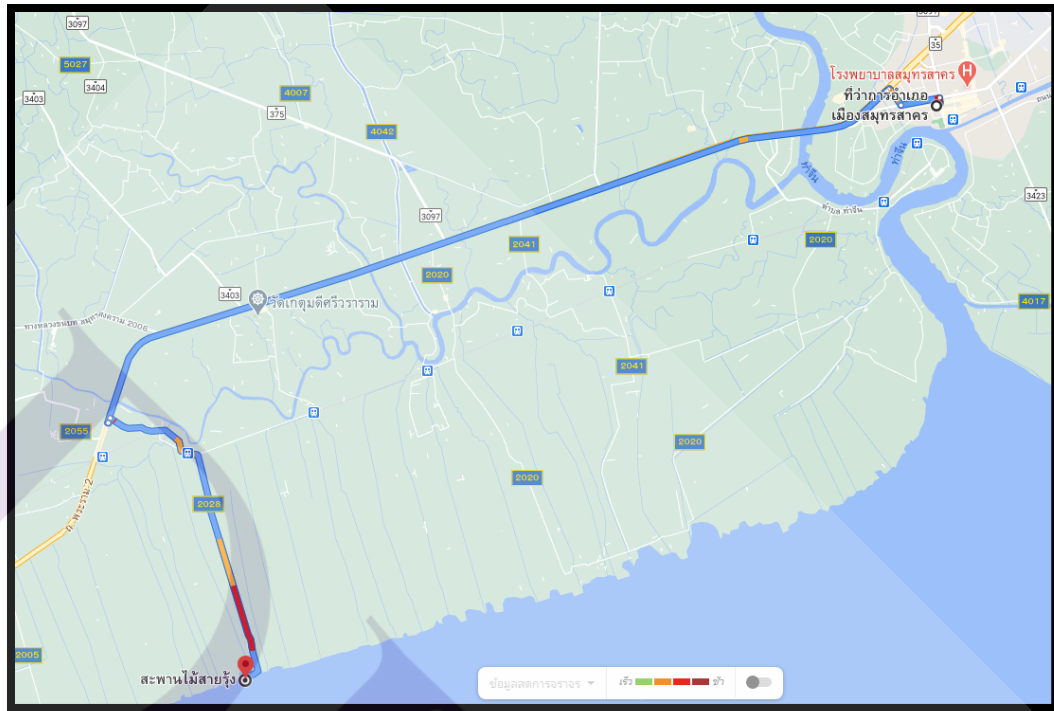
พระเจดีย์เก่าที่ได้รับการบูรณะซ่อมแซม สถาปัตยกรรมการก่อสร้างศิลปะแบบอยุธยา ลวดลายการแกะสลักไม้ที่หน้าบันอันงดงาม

- **สะพานแดง จุฬามวิวิปลาโลมา** เดินทางด้วยรถยนต์จากพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ประมาณ 41 กิโลเมตร หรือประมาณ 55 นาที เป็นสะพานไม้สีแดงที่ทอดยาวขนานไปกับชายทะเลความยาว 700 เมตร ปัจจุบันมีการปรับปรุงทางเดินบริเวณสะพานไม้แดงใหม่เป็นแบบพื้นปูนซึ่งมั่นคงขึ้น ในเดือนพฤศจิกายน-มกราคม ลมหนาวเข้าสู่อ่าวไทย สายลมและน้ำเค็มได้พัดพาเอาฝูงปลาโลมาเข้ามาเป็นจำนวนมาก จุดนี้จึงเป็นจุดชมปลาโลมาและจุดชมวิวที่นักท่องเที่ยวให้ความนิยม

- **เขาช้างเผือก ศาลพันท้ายนรสิงห์** เดินทางด้วยรถยนต์จากพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ประมาณ 42.5 กิโลเมตร หรือประมาณ 49 นาที เป็นอนุสรณ์แก่พันท้ายนรสิงห์ ที่แสดงถึงความซื่อสัตย์จงรักภักดี ในคราวที่คัดท้ายเรือ พระที่นั่งเอกชัยจนหัวเรือชนกิ่งไม้ใหญ่ริมคลองโคกขาม ทำให้โขนเรือหักตกลงในน้ำ พันท้ายนรสิงห์กราบบังคมทูลพระเจ้าเสือ ให้ประหารชีวิตตามกฎหมายเทียรบาล พระเจ้าเสือทรงจำเริญพระทัยตาม พระราชกำหนดที่วางไว้ จึงมีรับสั่งให้ประหารชีวิตพันท้ายนรสิงห์ แล้วให้ทำศาลขึ้นสูงเพียงตา และนำศิระษะพันท้ายนรสิงห์กับหัวเรือพระที่นั่งเอกชัยที่หักขึ้นพลีกรรมไว้บน ศาล เพื่อเป็นอนุสรณ์แสดงถึงความซื่อสัตย์จงรักภักดี

4.2.5 แผนที่แสดงที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยว และการเข้าถึง

การเดินทางจากที่ว่าการอำเภอเมืองสมุทรสาครไปพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร โดยการใช้รถยนต์ ใช้เวลาประมาณ 35 นาที (29 กิโลเมตร) โดยมุ่งหน้าทางเหนือ ไปตามถนนเศรษฐกิจ 1 เข้าสู่ถนนนรสิงห์ ไป 250 เมตร แล้วเลี้ยวซ้ายเข้าสู่ถนนหมายเลข 3242 ไป 750 เมตร แล้วเลี้ยวขวาเข้าสู่ถนนเอกชัย 1 อีก 350 เมตร เลี้ยวซ้ายเข้าสู่ทางคู่ขนานถนนพระราม 2 ไป 20 เมตร ใช้ช่องทางขวาเพื่อใช้ทางลาดไปทางหลัก วิ่งรถไป 50 เมตร แล้วตัดเข้าไปยังถนนหมายเลข 35 ผ่าน 7-ELEVEN สาขาบางกระเจ้า สมุทรสาคร ไป 17 กิโลเมตร แล้วเลี้ยวซ้ายไปทางหลวงชนบท สายสก.2028 ตรงไป 6.8 กิโลเมตร แล้วเลี้ยวซ้าย ไป 100 เมตร เลี้ยวขวาอีก 6.7 กิโลเมตร ก็จะถึงพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง (สะพานสายรุ้ง)

ภาพที่ 4.3 แสดงที่ตั้งของพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง และการเข้าถึงจากอำเภอเมืองสมุทรสาคร
ที่มา: <https://www.google.com/maps/place>, สืบค้นเมื่อวันที่ วันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2563

4.3 สิ่งอำนวยความสะดวก (Accommodation) ในบริเวณของพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการท่องเที่ยว ดังนี้

4.3.1 ร้านอาหาร ตั้งแต่เมื่อเริ่มเลี้ยวซ้ายไปทางหลวงชนบท สายศก.2028 ตั้งแต่ชุมชนประตูดักกาหลง มีร้านอาหารตามสั่งของชาวบ้าน 13 ร้าน แต่เมื่อเข้ามาภายในบริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร มีร้านขายอาหาร 8 ร้าน เป็นร้านอาหารตามสั่งกับถ้วยเดียวเปิดตรงบริเวณใกล้ทางเข้าวัดแก้วมงคล 1 ร้าน ร้านอาหารเจ๊ใจชายทะเลกาหลงขายอาหารทะเลซีฟู้ด กาแฟ และเครื่องดื่ม 1 ร้าน ร้าน Green House ขายอาหารเครื่องดื่ม 1 ร้าน ร้านขายปลาหมึกย่าง 2 ร้าน ร้านน้ำปั่น 2 ร้านและมีร้านขายหอยทอดอีก 1 ร้าน

4.3.2 ร้านขายของที่ระลึก บริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ไม่มีร้านขายของที่ระลึกมีแต่ชาวบ้านนำสินค้าทะเลแปรรูปมาขาย เช่น ปลาเค็มแดดเดียว กะปิ กุ้งแห้ง ปลาหวาน เป็นต้น ลักษณะของร้านขายเป็นเพิงกับรถเข็น จำนวน 2 ร้าน ซึ่ง 1 ร้านติดป้ายไว้นิลไว้ว่าสินค้าชุมชนเจ๊กา กาหลง

4.3.3 ห้องน้ำสาธารณะ บริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ไม่มีไว้สำหรับรองรับนักท่องเที่ยว หากจะเข้าห้องน้ำต้องไปบริเวณศาลเจ้าพ่อกิมทัง 1 ห้องที่เปิดตลอดหรือห้องน้ำวัดแก้วมงคลส่วนใหญ่จะเป็นห้องน้ำส่วนบุคคลของชาวบ้านในบริเวณให้บริการโดยการเก็บค่าเช่าคนละ 5 บาท จำนวน 2 จุด

4.3.4 ที่จอดรถ บริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาครไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนมากได้ โดยถ้าไม่เสียค่าบริการที่จอดรถจะต้องไปจอดบริเวณศาลเจ้าพ่อกิมทัง หรือบริเวณวัดแก้วมงคล แต่ก็มีที่จอดรถส่วนบุคคลของชาวบ้านในบริเวณให้บริการโดยการเก็บค่าจอดรถคันละ 20 บาท จำนวน 2 จุด บริเวณเดียวกันกับห้องน้ำแต่หากจ่ายค่าจอดรถแล้วบริการห้องน้ำฟรี

4.3.5 ป้าย/เครื่องหมายบอกทาง ตั้งแต่เมื่อเริ่มเลี้ยวซ้ายไปทางหลวงชนบท สายศก.2028 ตั้งแต่ชุมชนประตูดักกาหลงมีป้ายบอกทางเข้าชายทะเลกาหลงตลอดทาง แต่ป้ายบอกทางไปพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน สะพานสายรุ้ง และสะพานกาหลง เป็นเพียงการนำไว้นิลมาติดไว้ที่เสาเพื่อใช้บอกทางเท่านั้น

4.3.6 การประชาสัมพันธ์ หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล หรือจังหวัดสมุทรสาคร ยังไม่มีการประชาสัมพันธ์เท่าที่ควร หากติดตามผ่านเว็บไซต์จะเป็นนักกริวิเวียนเกี่ยวกับการมาเยือน

จึงทำให้นักท่องเที่ยวทั่วไปทราบมากกว่าการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร

4.3.7 การดูแลรักษา บริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาครชาวบ้านเป็นผู้ดูแลโดยผู้นำคือผู้ใหญ่บ้าน บางครั้งมีจิตอาสาจากอาจารย์มาช่วยทำความสะอาด แต่ในส่วนงบประมาณในการซ่อมบำรุงทางองค์การบริหารส่วนตำบลกาหลงก็จะมอบงบให้ซ่อมแซมบูรณะบริเวณพื้นที่ป่าชายเลน

4.3.8 หน่วยงานรับผิดชอบ พื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน สะพานไม้สายรุ้ง จะมีองค์การบริหารส่วนตำบลกาหลงและหมู่บ้านจะเป็นผู้รับผิดชอบ แต่บริเวณสะพานกาหลงและในส่วนชายฝั่งพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน สะพานไม้สายรุ้ง หน่วยงานที่ดูแล คือ ส่วนอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล สำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ 2 (ชลบุรี)

4.3.9 การให้ความรู้/ป้าย บอร์ด บริเวณพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนไม่มี แต่มีป้ายพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมิหรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในพระราชพิธีแรกนาขวัญหว่านข้าว บริเวณสวนจิตรลดา วันที่ 10 พฤษภาคม 2534 ว่า “...ป่าชายเลนมีประโยชน์ต่อระบบนิเวศน์ของพื้นที่ชายทะเลและอ่าวไทย แต่ปัจจุบัน ป่าชายเลนของประเทศไทย กำลังถูกบุกรุกและถูกทำลายไป โดยผู้แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนจึงควรหาทางป้องกันอนุรักษ์และขยายพันธุ์เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะต้น โกงกาง เป็นไม้ชายเลนที่แปลก และขยายพันธุ์ค่อนข้างยาก เพราะต้องอาศัยระบบน้ำขึ้นน้ำลงในการเติบโตด้วย จึงขอให้ส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้อง คือ กรมป่าไม้ กรมประมง กรมชลประทาน และกรมอุทกศาสตร์ ร่วมกันหาพื้นที่ที่เหมาะสม ในการทดลองขยายพันธุ์ โกงกาง และปลูกสร้างป่าชายเลนกันต่อไป...”

4.3.10 น้ำใช้สาธารณะ/น้ำประปา บริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ไม่มีน้ำประปาใช้ ชาวบ้านใช้น้ำบาดาลซึ่งเป็นการบริหารจัดการของวัด

4.3.11 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว บริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ไม่มีหากต้องการสอบถามข้อมูล หรือต้องการติดต่อทำกิจกรรมต่าง ๆ สามารถสอบถามจากผู้ใหญ่บ้าน หรือจากองค์การบริหารส่วนตำบลกาหลงซึ่งจะประสานมายังผู้ใหญ่บ้าน

4.3.12 ถังขยะ บริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร มี 5 จุด จุดละ 2 ถัง แบ่งเป็นขยะทั่วไปกับขยะอันตราย โดยมีกรกำจัดขยะโดยองค์การบริหารส่วนตำบลกาหลง ซึ่งมีการเก็บค่าใช้จ่ายจากชาวบ้านถังละ 30 บาท/เดือน

4.3.13 ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ตั้งแต่สะพานปูนจนถึงสะพานไม้สีรุ้งไม่มีไฟฟ้าตามทางเดิน แต่บริเวณสะพานปูนกาหลง

ซึ่งเป็นสะพานปูนที่ใช้เป็นท่าเรือขนถ่ายสัตว์น้ำในชุมชนชายทะเลกาหลงมีไฟฟ้าส่องสว่างตลอดทางเดิน

4.3.14 การรักษาความปลอดภัย บริเวณพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ไม่มีการรักษาความปลอดภัย ป้ายแจ้งเตือนเกี่ยวกับด้านความปลอดภัย มีเพียงป้ายห้ามดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลจึงทำให้มีผู้ฝ่าฝืนบ้าง แต่จากการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 7 นายรณชัย คล้ายจินดา ได้กล่าวว่า อนาคตจะมีการติดตั้งกล้องวงจรปิด จำนวน 8 จุด โดยมีการขออนุญาตงบประมาณในการจัดซื้อไปทางองค์การบริหารส่วนตำบลกาหลงเรียบร้อยแล้ว

4.3.15 ระบบสื่อสาร (ผู้โทรศัพท์สาธารณะ/ต่างประเทศ สัญญาณมือถือ และระบบเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต) บริเวณพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ผู้โทรศัพท์สาธารณะ/ต่างประเทศไม่มีไว้สำหรับบริการนักท่องเที่ยว แต่สัญญาณมือถือ และระบบเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตใช้งานได้ทุกเครือข่าย

4.3.16 ธนาคาร (ตู้ ATM) บริเวณพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาครไม่มีไว้สำหรับบริการนักท่องเที่ยว ตู้ ATM จะอยู่บริเวณทางเข้าทางหลวงชนบท สายสศ. 2028 หรือชุมประศูว์ดกาหลง หรือประมาณ 15 กิโลเมตร

4.3.17 ปิมน้ำมัน ตั้งแต่ทางหลวงชนบท สายสศ.2028 หรือชุมประศูว์ดกาหลงจนถึงพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร มีปิมน้ำมันให้บริการ 6 ปิมน้ำมัน

4.3.18 โรงพยาบาล ตั้งอยู่ห่างจากพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ประมาณ 6.6 กิโลเมตร ซึ่งเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร

4.3.19 ไปรษณีย์ บริเวณพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ไม่มีไว้สำหรับบริการนักท่องเที่ยว

4.3.20 มัคคุเทศก์ท้องถิ่น บริเวณพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ไม่มีไว้สำหรับบริการนักท่องเที่ยว

4.3.21 ที่พัก (Accommodation) (โรงแรม รีสอร์ท บังกะโล ฯลฯ) บริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ยังไม่มีที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวแต่จากการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 7 นายรณชัย คล้ายจินดา ได้กล่าวว่า เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2563 ที่ผ่านมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ได้ออกประกาศเรื่องการเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านชายทะเลกาหลง ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 เป็นต้นไป แต่ทางหมู่บ้านขออาคารเรียนจาก

สำนักงานธนารักษ์พื้นที่สมุทรสาคร ไว้ใช้ทำเป็น โสมสเทย์ในอนาคต ในส่วนที่ดินเป็นที่ดินของวัดทางหมู่บ้านก็สามารถใช้ร่วมกันกับวัดได้

5. สภาพปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยว

5.1 สภาพบริเวณของพื้นที่ป่าชายเลนตำบลกาหลง

สภาพบริเวณ สภาพบริเวณ พื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาครเป็นแหล่งที่อุดมไปด้วยพรรณไม้นานาชนิดที่มีใบดอกและผลสวยงามแปลกตา เช่น ต้น โกงกาง แสม ลำพู รวมถึงพันธุ์ไม้อื่น ๆ อีกทั้งยังเป็นแหล่งที่มีทั้งสัตว์น้ำ หากนักท่องเที่ยวมาช่วงเดือนกันยายน้ำทะเลไม่หนุนสูงช่วงบ่ายน้ำทะเลลงจนเห็น ปลาตีน ปู ก้ามดาบ และโดยเฉพาะนกชนิดต่าง ๆ เช่น นกชายเลนปากโค้ง นกยางเปีย เป็นต้น ที่อาศัยอยู่ร่วมกันหลากหลายชนิด พื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนเป็นพื้นที่ชายฝั่งทะเลมีอากาศร้อนตลอดทั้งปี ในช่วงฤดูหนาวทะเลหนุนสูงน้ำขึ้นทำให้ไม่เห็นสัตว์น้ำ กระแสคลื่นก็จะแรงกว่าช่วงฤดูอื่น บริเวณพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนนอกจากจะเป็นแหล่งศึกษาธรรมชาติแล้วยังที่พักผ่อนหย่อนใจให้นักท่องเที่ยวในการเยี่ยมชมและถ่ายรูปคู่กับสะพาน ไม้สีรุ้งที่หากหันหน้าออกยังทะเลก็จะได้ background เป็นป่าโกงกางสีเขียวขจีบางวันจะมีนกเหยี่ยวเป็นพนักงานต้อนรับบินโฉบอวดความสง่างามบริเวณป่าโกงกาง และหากถ่ายรูปหันหน้าเข้าป่าโกงกาง background จะได้วิวทะเลสุดลูกหูลูกตาสวยงามมาก ชาวบ้านที่บริเวณป่าชายเลนก็มีมนุษยสัมพันธ์ มีวิถีชีวิตเรียบง่าย ในวันหยุดนักท่องเที่ยวชาวพม่าชอบที่จะมาท่องเที่ยวยังพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนค่อนข้างมาก เพราะคนงาน ชาวต่างด้าวในจังหวัดสมุทรสาครมีจำนวนเยอะ โดยตลอดเส้นทางเข้ามานักท่องเที่ยวจะได้ชมวิถีชีวิตชาวบ้านที่ประกอบอาชีพทำนาเกลือตลอดเส้นทางโดยก่อนจะถึงพื้นที่ป่าชายเลนนักท่องเที่ยวสามารถแวะไหว้พระวัดแก้วมงคลก่อนได้ ก่อนถึงวัดปากซอยด้านหน้าเดิมมีโรงเรียนชายทะเลบ้านกาหลงแต่ได้ถูกเลิกเป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยอาคารเรียนซึ่งเป็นการรับผิดชอบของสำนักงาน ธนารักษ์และที่ดินเป็นของวัดทางหมู่บ้านจึงได้ขออาคารเรียนจากสำนักงานธนารักษ์เพื่อไว้ใช้ทำเป็นโสมสเทย์ต่อไปในอนาคต เมื่อพอเลยตัววัดมาทางเลี้ยวขวาเข้าไปพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนและสะพาน ไม้สายรุ้งซึ่งอยู่เชื่อมกันเป็นถนนลงหินคลุกมีลักษณะแคบและในการจราจรกับการเข้าห้องน้ำของนักท่องเที่ยวการจัดการยังมีไม่รองรับสำหรับนักท่องเที่ยวต้องอาศัยจอดตามไหล่ทาง ทางศาลเจ้าพ่อกิมทัง แต่ก็มีพื้นที่จอดรถส่วนบุคคลที่เก็บค่าบริการคันละ 20 บาท จำนวน 2 จุด ทั้งนี้ภายในบริเวณพื้นที่อนุรักษ์ ป่าชายเลน บริเวณอาคาร และสิ่งต่าง ๆ ดังแสดงในภาพที่ 4.4

ที่อาศัยอยู่ร่วมกันหลากหลายชนิดทำให้ป่าชายเลนเป็นสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจ ศึกษาหาความรู้ และสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต่อไปได้ อีกทั้ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังส่งเสริมการท่องเที่ยวในการปรับภูมิทัศน์ให้เป็นจุดแลนด์มาร์คของจังหวัดสมุทรสาคร และหมู่บ้านยังมีแผนรองรับนักท่องเที่ยวโดยการจะนำอาคาร โรงเรียนบ้านชายทะเลกาหลงที่ถูกออกประกาศเลิกสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานมาจัดทำเป็นโฮมสเตย์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

6. กิจกรรมทางการท่องเที่ยวในปัจจุบัน ศึกษาเส้นทางธรรมชาติระบบนิเวศพื้นที่ป่าชายเลน กิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ และกิจกรรมปลูกป่าชายเลน

7. ปัญหาปัจจุบัน/อนาคต

7.1 ความน่าดึงดูดใจ/ความสวยงามของพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร มีความน่าดึงดูดใจเป็นพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ซึ่งป่าชายเลนบ้านกาหลงแห่งนี้มีระบบนิเวศอุดมสมบูรณ์และมีเส้นทางศึกษาธรรมชาติไว้สำหรับให้นักท่องเที่ยวเดินชมความเขียวขจีของต้นโกงกาง แสม ลำพู รวมถึงพันธุ์ไม้อื่น ๆ และสัตว์ต่าง ๆ อาทิ เช่น ปลาตีน ปูก้ามดาบ นกชายเลน ปากโก้ง นกยางเปีย เป็นต้น ระหว่างทางฝั่งป่าชายเลน มีภาพพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในหลวงรัชกาลที่ 9 ตลอดเส้นทางป่าชายเลนแห่งนี้ เป็นป่าที่ปลูกไว้เพื่ออนุรักษ์และสานต่อเดินตามรอยพ่อสอน ส่วนอีกด้านมองไปคือวิวของชายทะเล ซึ่งหากมาในช่วงเที่ยงและบ่ายจะเป็นช่วงที่น้ำทะเลลด จะเห็นพื้นโคลนข้างล่าง แต่ถ้ามาในช่วงบ่ายแก่ ๆ ไปจนถึงเย็นน้ำจะเริ่มขึ้น เมื่อเดินเข้าไปข้างในก็จะถึงสะพานไม้สายรุ้งซึ่งเมื่อครั้งที่ผู้วิจัยไปสำรวจพื้นที่สะพานแห่งนี้ได้ดำเนินการปรับปรุงแล้วจากโครงการก่อสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลกาหลง ภายได้โครงการปรับปรุงซ่อมแซมทัศนียภาพ หมู่ที่ 7 มีความมั่นคงมากขึ้น ปลอดภัยมากขึ้น และสวยงามสดใสเหมือนสีรุ้ง สะพานนี้เป็นสถานที่ยอดฮิตสำหรับคนรักการถ่ายรูป และกลายเป็นแลนด์มาร์ค (Landmark) ของจังหวัดสมุทรสาครไปแล้ว ห่างกันประมาณ 300 เมตร จะมีสะพานปูนที่บริเวณแท่นปูนทาสีรุ้งจนถึงปลายสะพาน ชาวบ้านและนักท่องเที่ยวเรียกสะพานนี้ว่า สะพานกาหลง ปลายสะพานมีป้ายจุดเช็คอิน คำว่า ชายทะเลกาหลง นักท่องเที่ยวก็นิยมมาถ่ายรูปแบบชิค ๆ นั่งห้อยขาชมวิวทะเล ชมเกลียวคลื่น ที่สะพานนี้เช่นกัน แต่จากการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้านได้มีการกล่าวถึงการทาสีสะพานไม้สายรุ้งเมื่อก่อนเป็นความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลกาหลง โดยจะมีงบประมาณมาทุกปีในการปรับภูมิทัศน์ทาสีหรือซ่อมปรับปรุงให้ดูดีเสมอ ปัจจุบันงบประมาณถูกตัดไปเพราะเป็นการดูแลของสำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ 2 (ชลบุรี)

จึงทำให้ในการปรับปรุงทาสีหรือซ่อมแซมก่อนข้างล่าช้า ตอนนี้อยู่ที่สะพานก็มีชำรุดอยู่ 2 จุด และสื่อกบข้างแต่ยังไม่เป็นปัญหาต่อนักท่องเที่ยวมากนัก

7.2 สภาพบริเวณพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวมีปัญหาด้านสถานที่จอดรถ ห้องน้ำหรือห้องสุขาสาธารณะ และน้ำประปา ไฟฟ้ายังไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวเพราะไม่มีเจ้าหน้าที่คอยทำความสะอาด นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวจึงควรช่วยกันรักษาความสะอาดและใช้ห้องน้ำอย่างมีวินัย

7.3 สภาพบริเวณพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว จากการสำรวจพบว่า

7.3.1 ด้านสถานที่จอดรถ ห้องน้ำหรือห้องสุขาสาธารณะมีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว

7.3.2 ด้านแสงสว่างบริเวณทางเดินแนวป่าชายเลนไม่มี เนื่องจากพื้นที่บริเวณป่าชายเลนไม่มีเวลาเปิด-ปิด เป็นพื้นที่เปลี่ยวและไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแล ประจำจุด จึงทำให้เป็นพื้นที่เสี่ยงได้

7.3.3 ด้านการแนะนำข้อมูล ยังขาดป้ายแนะนำข้อมูลต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว อาทิ ป้ายบอกชื่อพรรณไม้ ป้ายบอกชื่อสัตว์น้ำ แนะนำองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับป่าชายเลน ตลอดจนป้ายแสดงจุดอันตรายต่าง ๆ เช่น ระวังพื้นลื่น ระดับน้ำสูงจนท่วมขังในบางช่วงเวลา และป้ายแสดงจุดสุดเขตทางเดิน

7.3.4 ด้านลักษณะทางกายภาพของเส้นทางศึกษาธรรมชาตินั้น ทางเดินตามแนวป่าชายเลนไม่มีรั้วกั้นตลอดเส้นทาง สำหรับสะพานไม้สายรุ้งมีการชำรุดบางจุดและไม่มีรั้วกั้นที่จุดสุดเขตสะพาน

7.3.5 ไม่มีที่นั่งพักสำหรับนักท่องเที่ยว และถึงขยะ นักท่องเที่ยวต้องนำมาทิ้ง ณ จุดทางเข้า

7.4 สภาพแวดล้อม/มลภาวะ บริเวณของพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร มีปัญหาเรื่องมลภาวะขยะมูลฝอยที่ลอยมาทางทะเลทำให้บริเวณชายฝั่งทะเลกาหลงมีขยะมูลฝอยค่อนข้างมากซึ่งการดูแลรับผิดชอบอยู่ในส่วนอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล สำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ 2 (ชลบุรี) แต่ก็ยังมาดูแลไม่ทั่วถึง ส่วนใหญ่ชาวบ้านจะเป็นผู้เก็บรักษาความสะอาด

7.5 ภัยธรรมชาติ บริเวณของพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร มีปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งแต่ทางจังหวัดสมุทรสาคร องค์การบริหารส่วนตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้านก็ได้ให้ความสำคัญมีการจัดงบประมาณในการทำแนวไม้ไผ่ชะลอคลื่น การส่งเสริมกิจกรรมปลูกต้นไม้โกงกาง เป็นต้น แต่อีกปัญหา คือ ช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคมจะมีปัญหาน้ำทะเลหนุนสูง บางครั้งน้ำขึ้นท่วมถนนทางเข้าซึ่งไม่มีช่องทางการแจ้งเตือนนักท่องเที่ยวหรือชาวบ้าน ทำให้หาก

ท่องเที่ยวเดินทางไป พื้นที่ป่าชายเลนในเวลาน้ำท่วมก็จะทำให้เสียเวลาย้อนเส้นทางกลับซึ่งถนนก่อนข้างแคบก็จะทำให้ไม่ค่อยสะดวก แต่น้ำทะเลก็จะเป็ยเพียงน้ำหนุนสูง ไม่ท่วมขัง ท่วมวันเดียวก็ลดลงตามระดับน้ำทะเล

7.6 การเข้าถึง พื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร เป็นทางหลวงชนบท จึงมีลักษณะก่อนข้างแคบ นักท่องเที่ยวต้องเดินทางอย่างมัดระวังเพราะมีทางข้ามรางรถไฟที่ซึ่งค่อนข้างเล็กและเวลารถสวนทางต้องรอจังหวะให้ทางเพราะรถสวนกันไม่ได้ข้ามได้ทีละคันแต่เนื่องจากรถไม่มีจำนวนมากจึงไม่ใช้ระยะเวลาในการรอไม่มากนัก ส่วนตรงถนนทางเข้าที่ผ่านนาเกลือก็เป็นทางวิ่งได้ 2 เลน แต่ก็แคบเมื่อรถสวนกัน ช่วงน้ำทะเลหนุนจะท่วมถึงถนน หากต้องการกลับรถนักท่องเที่ยวขับรถคันเล็กสามารถกลับรถได้แต่ต้องมีความชำนาญและคอยระมัดระวังค่อนข้างลำบาก ส่วนนักท่องเที่ยวขับรถคันใหญ่ต้องถอยหลังอย่างเดียวไม่สามารถกลับรถได้แต่ถึงสูงจนลุยน้ำเข้าไปได้ก็อันตรายเพราะเป็นเลนบนเกลือรถอาจหล่นลงไปในนาได้และหากรถลุยน้ำทะเลก็จะทำให้รถเกิดสนิม

7.7 สิ่งอำนวยความสะดวก/การบริการ พื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ควร ร้านอาหารที่มีบริการค่อนข้างน้อยและบางวันที่เป็นวันเสาร์-อาทิตย์ที่เป็นวันท่องเที่ยวก็มีปิดให้บริการ ทำให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะออกมาทานอาหารบริเวณร้านอาหารที่อยู่ต่างตำบลแทน

7.8 การดูแลรักษาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ไม่พบหน่วยงานใด ๆ ของภาครัฐเข้ามาดูแลรักษา

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง และผู้ใหญ่บ้าน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในการหาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

ในตอนี่ 2 นี้เป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจำแนกได้เป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้าน และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในการหาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ป่าชายเลนตำบลกาหลง และผู้ใหญ่บ้าน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

ประชากรที่ตอบแบบสอบถามครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 100 คน ประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 100 คน และผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน ผลการสำรวจข้อมูลมี ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงความถี่ และร้อยละของประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้าน และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	ประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ ตำบลกาหลง		นักท่องเที่ยวชาวไทย		รวม	
	ความถี่ของ คำตอบ	ร้อยละ	ความถี่ของ คำตอบ	ร้อยละ	ความถี่ของ คำตอบ	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	49	48.5	38	38.0	87	43.3
หญิง	52	51.5	62	62.0	114	56.7
รวม	101	100.0	100	100.0	201	100.0
อายุ						
18-25 ปี	18	17.8	6	6.0	24	11.9
26-35 ปี	19	18.8	45	45.0	64	31.9
36-45 ปี	21	20.8	34	34.0	55	27.4
46-55 ปี	20	19.8	9	9.0	29	14.4
56-65 ปี	18	17.8	6	6.0	24	11.9
66 ปีขึ้นไป	5	5.0	0	0.0	5	2.5
รวม	101	100.0	100	100.0	201	100.0
สถานภาพ						
โสด	40	39.6	60	60.0	100	49.7
สมรส	53	52.5	35	35.0	88	43.8
หย่าร้าง/ หม้าย/ แยกกันอยู่	8	7.9	5	5.0	13	6.5
รวม	101	100.0	100	100.0	201	100.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ ตำบลกาหลง		นักท่องเที่ยวชาวไทย		รวม	
	ความถี่ของ คำตอบ	ร้อยละ	ความถี่ของ คำตอบ	ร้อยละ	ความถี่ของ คำตอบ	ร้อยละ
ระดับการศึกษาสูงสุด						
ประถมศึกษา	23	22.8	2	2.0	25	12.4
มัธยมศึกษา	34	33.7	10	10.0	44	21.9
ปริญญาตรีหรือ เทียบเท่า	43	42.6	79	79.0	122	60.7
ปริญญาโทหรือ เทียบเท่า	1	1.2	9	9.0	10	5.0
รวม	101	100.0	100	100.0	201	100.0
อาชีพ						
ข้าราชการ/พนักงาน ของรัฐ/พนักงาน ของรัฐวิสาหกิจ	15	14.9	12	12.0	27	13.4
พนักงาน บริษัทเอกชน/ รับจ้าง	17	16.8	51	51.0	68	33.8
ธุรกิจ/กิจการ ส่วนตัว	21	20.8	12	12.0	33	16.4
ค้าขาย/อิสระ	23	22.8	13	13.0	36	17.9
เกษตรกร/ประมง อื่น ๆ	25	24.8	1	1.0	26	12.9
			11	11.0	11	5.5
รวม	101	100.0	100	100.0	201	100.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ ตำบลกาหลง		นักท่องเที่ยวชาวไทย		รวม	
	ความถี่ของ คำตอบ	ร้อยละ	ความถี่ของ คำตอบ	ร้อยละ	ความถี่ของ คำตอบ	ร้อยละ
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	18	17.8	7	7.0	25	12.4
10,001 – 20,000 บาท	63	62.4	30	30.0	93	46.3
20,001 – 30,000 บาท	18	17.8	40	40.0	58	28.8
30,001 – 40,000 บาท	2	2.0	11	11.0	13	6.5
40,001 บาทขึ้นไป			12	12.0	12	6.0
รวม	101	100.0	100	100.0	201	100.0

จากตารางที่ 4.1 สามารถอธิบายลักษณะทางด้านปัจจัยส่วนบุคคลของ ประชาชนท้องถิ่น ในพื้นที่ตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้าน และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ได้ดังนี้

เพศ พบว่า ประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้าน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงมากที่สุด จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 51.5 และรองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 48.5

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 62.0 และรองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0

อายุ พบว่า ประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้าน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 36-45 ปี มากที่สุด จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 และรองลงมามีอายุระหว่าง 46-55 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 อายุระหว่าง 26-35 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 อายุระหว่าง 18-25 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 อายุระหว่าง 56-65 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 และลำดับสุดท้ายคืออายุ 66 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-35 ปี มากที่สุด จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 และรองลงมามีอายุระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 34.0 อายุระหว่าง 46-55 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 9 และ 2 ลำดับสุดท้ายอายุระหว่าง 18-25 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 และอายุระหว่าง 56-65 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0

สถานภาพ พบว่า ประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้าน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส มากที่สุด คือ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 รองลงมาก็คือ สถานภาพโสด จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 39.6 และลำดับสุดท้ายคือสถานภาพหย่าร้าง/หม้าย/แยกกันอยู่ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 7.9

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพ โสดมากที่สุด คือ จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมาก็คือ สถานภาพสมรสจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 และลำดับสุดท้ายคือสถานภาพหย่าร้าง/หม้าย/แยกกันอยู่ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0

ระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้าน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มากที่สุด คือ จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 42.6 รองลงมาก็คือ ระดับการศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 33.7 ระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 23 และลำดับสุดท้ายคือ ระดับการศึกษาปริญญาโทหรือเทียบเท่า จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มากที่สุด คือ จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 79.0 รองลงมาก็คือ ระดับการศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 ระดับการศึกษาปริญญาโทหรือเทียบเท่า จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 และลำดับสุดท้ายคือ ระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0

อาชีพ พบว่า ประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้าน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร/ประมงมากที่สุด จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 รองลงมาประกอบอาชีพค้าขาย/อิสระ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8 ประกอบอาชีพธุรกิจ/กิจการส่วนตัว จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 16.8 และลำดับสุดท้ายคือ ประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานของรัฐ/พนักงานของรัฐวิสาหกิจ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 14.9

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาครที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 51.0 รองลงมาประกอบอาชีพค้าขาย/อิสระ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 ประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานของรัฐ/พนักงานของรัฐวิสาหกิจ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 ประกอบอาชีพธุรกิจ/กิจการส่วนตัว จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 ประกอบอาชีพอื่น ๆ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0 และลำดับสุดท้าย คือประกอบอาชีพเกษตรกร/ประมง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0

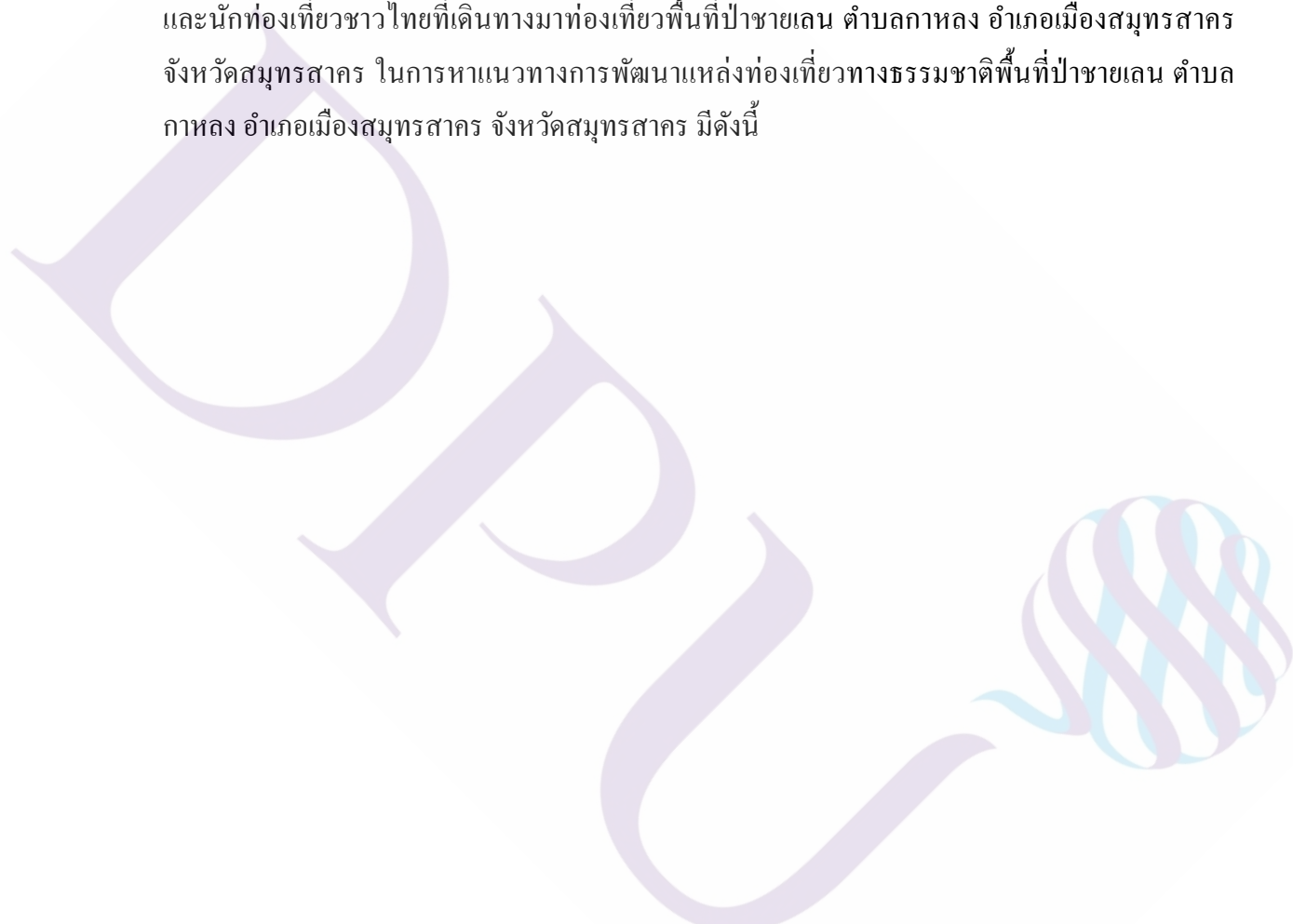
รายได้ต่อเดือน พบว่า

ประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้าน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ 10,000 – 20,000 บาท จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 62.4 รองลงมา มีรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 รายได้ต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 และลำดับสุดท้ายรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ 30,001 – 40,000 บาท จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.0

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาครที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมา มีรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 รายได้ต่อเดือน 40,000 บาทขึ้นไป จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 รายได้ต่อเดือน 30,001 – 40,000 บาท จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0 และลำดับท้ายสุดรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ต่ำกว่าหรือเทียบเท่า 10,000 บาท จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.0

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้าน และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในการหาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้าน และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในการหาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร มีดังนี้

ตารางที่ 4.2 แสดง ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นในการหาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	ประชาชนในพื้นที่ตำบลกาหลง			นักท่องเที่ยวชาวไทย			ผลรวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. มีกิจกรรมการศึกษาวิถีชีวิตเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของคนในพื้นที่ เช่น ทำนาเกลือ การประมงชายฝั่ง ผลิตกะปิ และเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เป็นต้น	4.34	.588	มากที่สุด	4.22	.871	มากที่สุด	4.28	.743	มากที่สุด
2. มีกิจกรรมการศึกษาระบบนิเวศป่าชายเลน เช่น การล่องเรือ การเดินชมระบบนิเวศ สัตว์และพืชพันธุ์ต่าง ๆ เป็นต้น	4.32	.774	มากที่สุด	4.42	.843	มากที่สุด	4.37	.809	มากที่สุด
3. มีกิจกรรมส่งเสริมระบบนิเวศป่าชายเลน โดยการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดขึ้น เช่น การปลูกป่าชายเลน การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ เป็นต้น	4.42	.495	มากที่สุด	4.40	.725	มากที่สุด	4.41	.619	มากที่สุด

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติ	ประชาชนในพื้นที่ ตำบลกาหลง			นักท่องเที่ยวชาวไทย			ผลรวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
4.มีการจัดการให้ความรู้ เกี่ยวกับระบบนิเวศป่า ชายเลน เช่น มีเจ้าหน้าที่ ให้ความรู้ บอร์ด นิทรรศการ เป็นต้น	4.50	.502	มาก ที่สุด	4.29	.913	มาก ที่สุด	4.40	.742	มาก ที่สุด
5.มีการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ พื้นที่ป่าชายเลนบนสื่อ อินเทอร์เน็ต	4.34	.637	มาก ที่สุด	4.33	.888	มาก ที่สุด	4.33	.770	มาก ที่สุด
6.มีการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ พื้นที่ป่าชายเลนบนสื่อ สิ่งพิมพ์ อื่น ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ฯลฯ	4.09	.722	มาก	4.04	1.034	มาก	4.06	.889	มาก
7.มีการนำเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ และ อินเทอร์เน็ตเข้ามามีส่วน ร่วมในการจัดการแสดง ในทุกรูปแบบ เช่น ระบบสแกน (Scan) QR Code ที่ป้ายที่ติดตั้งไว้ เพื่อรับทราบข้อมูล ทั้งหมดได้ในทันที เป็นต้น	4.64	.481	มาก ที่สุด	4.32	.875	มาก ที่สุด	4.48	.722	มาก ที่สุด

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติ	ประชาชนในพื้นที่ ตำบลกาหลง			นักท่องเที่ยวชาวไทย			ผลรวม		
	\bar{x}	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	\bar{x}	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	\bar{x}	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
8. มีการจัดแสดงการ จำลองรูปแบบระบบ นิเวศป่าชายเลนไว้ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ เข้ามาชม	4.62	.487	มากที่สุด	4.30	.870	มากที่สุด	4.46	.721	มากที่สุด
9. มีการส่งเสริมให้ ประชาชน และคนใน ท้องถิ่นมีส่วนร่วมใน การวางแผนกำหนดแผน ในการสร้างหรือพัฒนา พื้นที่ป่าชายเลนเพื่อการ อนุรักษ์และการ ท่องเที่ยว	4.52	.502	มากที่สุด	4.41	.818	มากที่สุด	4.47	.678	มากที่สุด
10. มีศูนย์บริการ นักท่องเที่ยว เพื่อให้ ข้อมูลและตอบคำถาม แก่นักท่องเที่ยว	4.43	.497	มากที่สุด	4.38	.850	มากที่สุด	4.40	.694	มากที่สุด
11. มีการจัดสร้างสิ่ง อำนวยความสะดวก เช่น ถนน สะพาน ที่จอดรถ ห้องสุขา ห้องอาบน้ำ ศาลา ม้านั่ง เพื่ออำนวยความสะดวก แก่นักท่องเที่ยว	4.62	.487	มากที่สุด	4.52	.835	มากที่สุด	4.57	.683	มากที่สุด

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติ	ประชาชนในพื้นที่ ตำบลกาหลง			นักท่องเที่ยวชาวไทย			ผลรวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
12. มีการเปิดโอกาสให้ คนในชุมชนท้องถิ่นได้มี ส่วนร่วมในการให้ บริการแก่นักท่องเที่ยว	4.56	.498	มากที่สุด	4.42	.806	มากที่สุด	4.49	.672	มากที่สุด
13. มีการจัดบริเวณพื้นที่ ป่าชายเลนให้มีลักษณะ ทางกายภาพชวนตา ชวน ใจ และมีเสน่ห์เฉพาะตัว สามารถดึงดูดความ น่าสนใจของ นักท่องเที่ยวได้	4.64	.481	มากที่สุด	4.46	.822	มากที่สุด	4.55	.677	มากที่สุด
14. มีการจัดแนวทางเดิน ชมภายในพื้นที่ป่าชาย เลน	4.60	.492	มากที่สุด	4.44	.770	มากที่สุด	4.52	.649	มากที่สุด
15. มีการจัดการพื้นที่ โดยรวมให้มีความ สะอาด ไม่มีฝุ่นละออง และเจียบสงบ	4.35	.478	มากที่สุด	4.38	.801	มากที่สุด	4.36	.658	มากที่สุด
16. มีการแบ่งพื้นที่การ จัดแสดงอย่างชัดเจน	4.22	.756	มากที่สุด	4.41	.842	มากที่สุด	4.31	.804	มากที่สุด
17. มีการจัดทำเอกสาร ประกอบการเข้าพื้นที่ป่า ชายเลนที่น่าสนใจ	4.43	.497	มากที่สุด	4.19	.873	มากที่สุด	4.31	.717	มากที่สุด

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติ	ประชาชนในพื้นที่ ตำบลกาหลง			นักท่องเที่ยวชาวไทย			ผลรวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
18. มีสิ่งอำนวยความสะดวกการรองรับสำหรับนักท่องเที่ยวด้วยโอกาสหรือคนพิการ	4.40	.492	มากที่สุด	4.46	.797	มากที่สุด	4.43	.660	มากที่สุด
19. มีการจัดเส้นทางการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง	4.57	.497	มากที่สุด	4.40	.840	มากที่สุด	4.49	.694	มากที่สุด
รวม	4.45	.545	มากที่สุด	4.35	.846	มากที่สุด	4.40	.715	มากที่สุด

หมายเหตุ: * คะแนน การประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กำหนดเกณฑ์ให้คะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 เห็นด้วยน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 เห็นด้วยน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 เห็นด้วยปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 เห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 เห็นด้วยมากที่สุด

จากตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในการหาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมือง

สมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดให้มีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแสดงในทุกรูปแบบ เช่น ระบบสแกน (Scan) QR Code ที่ป้ายที่ติดตั้งไว้เพื่อรับทราบข้อมูลทั้งหมดได้ในทันที เป็นต้นและมีการจัดบริเวณพื้นที่ป่าชายเลนให้มีลักษณะทางกายภาพชวนตา ชวนใจ และมีเสน่ห์เฉพาะตัวสามารถดึงดูดความน่าสนใจของนักท่องเที่ยวได้อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 รองลงมาคือ ควรมีการจัดแสดงการจำลองรูปแบบระบบนิเวศป่าชายเลนไว้เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาชม และควรมีการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ถนน สะพาน ที่จอดรถ ห้องสุขา ห้องอาบน้ำ ศาลา ม้านั่ง เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.2 และควรมีการจัดแนวทางเดินชมภายในพื้นที่ป่าชายเลนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.6 ควรมีการจัดเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ควรมีการเปิดโอกาสให้คนในชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 และระดับความคิดเห็นในการพัฒนาที่อยู่ลำดับท้ายสุด คือ ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพื้นที่ป่าชายเลนบนสื่อสิ่งพิมพ์ อื่น ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ฯลฯ มีค่าเฉลี่ย 4.04

ส่วนค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในการหาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง ส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าควรมีการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ถนน สะพาน ที่จอดรถ ห้องสุขา ห้องอาบน้ำ ศาลา ม้านั่ง เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 รองลงมาคือ มีการจัดบริเวณพื้นที่ป่าชายเลนให้มีลักษณะทางกายภาพชวนตา ชวนใจ และมีเสน่ห์เฉพาะตัวสามารถดึงดูดความน่าสนใจของนักท่องเที่ยวได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 และ มีการจัดแนวทางเดินชมภายในพื้นที่ป่าชายเลน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 และระดับความคิดเห็นในการพัฒนาที่อยู่ลำดับ

ท้ายสุด คือ ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพื้นที่ป่าชายเลนบนสื่อสิ่งพิมพ์ อื่น ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ฯลฯ มีค่าเฉลี่ย 4.09

สรุปผลความคิดเห็นโดยรวมของประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้าน และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในการหาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดให้มีการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ถนน สะพาน ที่จอดรถ ห้องสุขา ห้องอาบน้ำ ศาลา ม้านั่ง เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 รองลงมา คือ ควรมีการจัดบริเวณพื้นที่ป่าชายเลนให้มีลักษณะทางกายภาพชวนตา ชวนใจ และมีเสน่ห์เฉพาะตัวสามารถดึงดูดความน่าสนใจของนักท่องเที่ยวได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ควรมีการจัดแนวทางการเดินชมภายในพื้นที่ป่าชายเลน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 ควรมีการเปิดโอกาสให้คนในชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 และระดับความคิดเห็นในการพัฒนาที่อยู่ลำดับท้ายสุด คือ ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพื้นที่ป่าชายเลนบนสื่อสิ่งพิมพ์ อื่น ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ฯลฯ มีค่าเฉลี่ย 4.06

เมื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้าน และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในการหาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้าน เห็นด้วยเกี่ยวกับควรมีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแสดงในทุกรูปแบบ เช่น ระบบสแกน (Scan) QR Code ที่ป้ายที่ติดตั้งไว้เพื่อรับทราบข้อมูลทั้งหมดได้ในทันที เป็นต้น มากที่สุด ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวไทยเห็นด้วยว่าควรมีการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ถนน สะพาน ที่จอดรถ ห้องสุขา ห้องอาบน้ำ ศาลา ม้านั่ง เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งความคิดเห็นทั้งสองข้อนั้นถือว่าเป็นความคิดเห็นที่มีลักษณะตรงกันข้ามกัน เนื่องจากประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้าน เห็นว่ามีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแสดงในทุกรูปแบบ เช่น ระบบสแกน (Scan) QR Code ที่ป้ายที่ติดตั้งไว้เพื่อรับทราบข้อมูลทั้งหมดได้ในทันที เป็นต้น จะช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงข้อมูล

ความรู้เกี่ยวกับพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนตำบลกาหลงได้สะดวกขึ้นเพราะปัจจุบันเครื่องมือสื่อสารถือว่าเป็นปัจจัยที่ 5 ของมนุษย์ในการติดต่อสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็น เรื่องส่วนตัว เรื่องงาน แม้กระทั่งการท่องเที่ยวก็เช่นกัน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลายภาคส่วนปัจจุบันจึงนิยมใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในธุรกิจให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงได้สะดวกและรวดเร็วมากขึ้น กรณีบริเวณพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนตำบลกาหลงถึงไม่มีมีัคคุเทศก์หรือเจ้าหน้าที่คอยให้ความรู้ต่าง ๆ หากแหล่งท่องเที่ยวมีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแสดงในทุกรูปแบบนักท่องเที่ยวก็จะสามารถหาความรู้ด้วยตนเองได้ แต่เมื่อวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่ป่าชายเลนตำบลกาหลงแล้ว นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่ป่าชายเลนตำบลกาหลงในเรื่องควรจัดให้มีการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ถนน สะพาน ที่จอดรถ ห้องสุขา ห้องอาบน้ำ ศาลา ม้านั่ง เพื่ออำนวยความสะดวก มากกว่าเนื่องจากการสำรวจพื้นที่และให้นักท่องเที่ยวตอบแบบสอบถามข้อเสนอแนะส่วนใหญ่จะกล่าวถึงห้องน้ำกับที่จอดรถที่ไม่เพียงพอต่อการรับบริการนักท่องเที่ยวและที่ไม่ใช่เป็นพื้นที่ส่วนบุคคลที่มีค่าบริการ หากจะมีค่าบริการรายได้จากตรงนี้ก็ควรเป็นรายได้ที่มีส่วนช่วยพัฒนาซ่อมแซมหรือทำนุบำรุงแหล่งท่องเที่ยว

แต่รายประเด็นของผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้าน และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในการหาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีความคิดเห็นคล้ายคลึงกันก็คือพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาครควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพื้นที่ป่าชายเลนบนสื่อสิ่งพิมพ์ อื่น ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ฯลฯ เนื่องจากปัจจุบันสื่อที่เป็นสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ฯลฯ ไม่ได้ได้รับความนิยม โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่จะไม่อ่านสื่อสิ่งพิมพ์จะมีก็น้อยมาก สิ่งพิมพ์ออนไลน์มีบทบาทมากขึ้นเพราะการพัฒนาสมัยใหม่ และระบบอินเทอร์เน็ต เมื่อวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นข้อดังกล่าวที่มีความคล้ายคลึงกันนี้แหล่งท่องเที่ยวในส่วนของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ควรไปพัฒนาและส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพื้นที่ป่าชายเลนบนสื่ออินเทอร์เน็ต ในรูปแบบที่หลากหลายเป็นการกระตุ้นความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงสภาพของพื้นที่ป่าชายเลนตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในการแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร โดยวิธีการสำรวจและใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง และผู้ใหญ่บ้าน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ซึ่งผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุปผลการศึกษา อภิปรายและเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

จากการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลนตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ” ตอนที่ 1 สภาพของพื้นที่ป่าชายเลนตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาครทางด้านการท่องเที่ยว สามารถสรุปผลการศึกษา ได้ดังนี้

1. ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวสามารถสรุปโดยรวมได้ว่า พื้นที่ป่าชายเลนตำบลกาหลงจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งทะเล และเป็นเส้นทางศึกษาธรรมชาติของป่าชายเลน โดยมีจุดประสงค์หลัก คือ ต้องการอนุรักษ์พื้นที่ป่าชายเลนตำบลกาหลงเพื่อลดปัญหาภัยคุกคามชายฝั่งของประเทศไทย อันจะส่งผลกระทบต่อความเสียหายของประชากรในท้องถิ่นที่มีพื้นที่ดินริมชายฝั่งที่ตั้งบ้านเรือนและที่ดินทำกิน นอกจากนี้ภาครัฐก็ยังพยายามสร้างจุดเด่นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว คือ สะพานสายรุ้ง หรือ สะพานชมวิวยุวทะเลกาหลง สะพานกาหลงมี 2 สะพาน สะพานแรก คือ สะพานชายทะเลกาหลง สะพานนี้จะเป็นสะพานปูน ทาสีสันไว้บริเวณขอบปูนทั้ง 2 ฝั่ง สะพาน สะพานที่สองสะพานสายรุ้ง สะพานนี้จะเป็นสะพานปูนตรงเสาฐานด้านทางเดินเป็นไม้ทาสีรุ้งสดใส สะดุดตา เพื่อไว้ให้นักท่องเที่ยวใช้เป็นที่พักผ่อนและชมวิวยุวทะเลแบบ

ไกลสุดลูกหูลูกตา อันจะก่อให้เกิดอาชีพและรายได้ต่อประชากรในท้องถิ่นตำบลกาหลง เช่น ร้านขายอาหาร สินค้าทะเลแปรรูปมาขาย เช่น ปลาเค็มแดดเดียว กะปิ กุ้งแห้ง ปลาหวาน เป็นต้น

2. ที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยว

พื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนตำบลกาหลง ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 7 ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาครอยู่ระหว่างพิกัดทางภูมิศาสตร์ หรือพิกัด GPS (Global Positioning System) ที่ 13.447311, 100.148137 ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลโรงเข้ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ทิศใต้ ติดทะเลด้านอ่าวไทย อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาครทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลบางโทรัด อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร และทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

3. ประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว

ประวัติความเป็นมาของพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนตำบลกาหลง สามารถสรุปโดยรวมได้ว่า ตามมติคณะรัฐมนตรี 15 ธันวาคม 2530 กำหนดเขตพื้นที่ที่มีน้ำทะเลท่วมถึงตลอดจนริมฝั่งแม่น้ำลำคลองในท้องที่จังหวัดสมุทรสาคร ให้เป็นเขตพื้นที่ป่าชายเลนเพื่อการอนุรักษ์รักษาไว้ตามสภาพธรรมชาติและระบบนิเวศวิทยา รวมทั้งต้องมีการปลูกทดแทนในพื้นที่ที่ถูกบุกรุกทำลายด้วย สืบเนื่องจากเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2534 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้มีพระราชดำรัสเกี่ยวกับป่าชายเลนเป็นครั้งแรกในพระราชพิธีแรกนาขวัญหว่านข้าว บริเวณสวนจิตรลดา ความว่า “...ป่าชายเลนมีประโยชน์ต่อระบบนิเวศของพื้นที่ชายฝั่งทะเลและอ่าวไทย แต่ปัจจุบันป่าชายเลนของไทยเรากำลังถูกบุกรุกและถูกทำลายลงไปโดยผู้แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว โดยเฉพาะต้นโกงกางเป็นไม้ป่าชายเลนที่แปลกขยายพันธุ์ค่อนข้างยาก เพราะต้องอาศัยระบบน้ำขึ้นลงในการเติบโตด้วย จึงขอให้ส่วนกลางที่เกี่ยวข้อง คือ กรมป่าไม้ กรมประมง กรมชลประทาน และกรมอุทกศาสตร์ ร่วมกันหาพื้นที่ที่เหมาะสมในการทดลองขยายพันธุ์โกงกางและปลูกสร้างป่าชายเลนกันต่อไป...” นอกจากนั้นยังมีการสร้าง landmark เป็นสัญลักษณ์ คือ สะพานสายรุ้ง หรือ สะพานชมวิวยายทะเลกาหลง สะพานกาหลงมี 2 สะพาน

สะพานแรก คือ สะพานชายทะเลกาหลง สะพานนี้จะเป็นสะพานปูน ทาสีสนัไว้บริเวณขอบปูนทั้ง 2 ฝั่งสะพาน สะพานปูนนี้ที่เป็นจุดขนถ่ายสัตว์น้ำ จากเรือประมง ท้องถิ่นของชาวบ้าน

สะพานที่สองสะพานสายรุ้ง สะพานนี้จะเป็นสะพานปูนตรงเสาฐานด้านทางเดินเป็นไม้ทาสีรุ้งสดใส สะดุดตา เพื่อไว้ให้นักท่องเที่ยวใช้เป็นที่พักผ่อนและชมวิวยามเย็นของชายทะเลแบบไกลสุดลูกหูลูกตาทางสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสมุทรสาคร ได้มาสร้างไว้ สะพานไม้นี้เป็นไม้กระดานฉำฉา ต่อมาก็ผู้ก่อรอนชำรุดทรุดโทรมไปตามกาลเวลา และทางบริษัทเอกชนก็ได้เข้ามาทำกิจกรรมอีกโดยครั้งนี้เลือกที่จะเปลี่ยนสีสะพานให้เป็นสะพานไม้หลากสี

ที่สีสันสวยงามดังงามอย่างที่เห็น นับว่าเป็นภาพที่สดใส นำมาเดิน นำมาถ่ายรูป ซึ่งตั้งแต่ที่ได้มีภาพสะพานนี้แพร่ออกไปตามสื่อต่าง ๆ ก็มีนักท่องเที่ยวจากหลาย ๆ ที่เข้ามาเที่ยวที่นี้กันไม่น้อย

4. การวิเคราะห์ทรัพยากรการท่องเที่ยว

4.1 สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) บริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร เป็นพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนของจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งนอกจากนักท่องเที่ยวจะได้ชมความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศป่าชายเลน อาทิ เช่น ปลาตีน ปูก้ามดาบ นกชายเลนปากโก้ง นกยางเปีย ต้นโกงกาง แสม ลำพู เป็นต้น ชมวิวของนาเกลือซึ่งเป็นอาชีพหนึ่งของคนในหมู่บ้านกาหลงแล้วยังมีการสร้าง landmark เป็นสัญลักษณ์ คือ สะพานสายรุ้ง หรือ สะพานชมวิวยายทะเลกาหลง สะพานกาหลงมี 2 สะพาน สะพานแรกคือ สะพานชายทะเลกาหลง สะพานนี้จะเป็นสะพานปูน ทาสีสันไว้บริเวณขอบปูนทั้ง 2 ฟังสะพาน สะพานที่สองสะพานสายรุ้ง สะพานนี้จะเป็นสะพานปูนตรงเสาฐานด้านทางเดินเป็นไม้ทาสีรุ้งสดใส สะดุดตา เพื่อไว้ให้นักท่องเที่ยวใช้เป็นที่ย้ายรูปและชมวิวทิวทัศน์ของชายทะเลแบบใกล้ชิดลูกหูกตา

4.2 ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) การเดินทางไปยังพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาครสามารถเข้าถึงได้ โดยทางบกรถยนต์ส่วนตัวจะใช้ถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 35 (ถนนพระราม 2) ทางรถไฟ มีสายมหาชัย – แม่กลอง และต่อรถสองแถวใหญ่สีฟ้ามหาชัย-บ้านขอม ค่าโดยสาร 10 บาท ระยะทางจากมหาชัยถึงพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาครสามารถ ประมาณ 25 กิโลเมตร สภาพของเส้นทางการเข้าถึง เมื่อเริ่มเลี้ยวซ้ายไปทางหลวงชนบท สายศก.2028 ตั้งแต่ชุมประทิวัดกาหลงถนน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ถนนภายในหมู่บ้านเป็นทั้งถนนลาดยาง 2 เลน รถสามารถวิ่งสวนกันได้ แต่บางช่วงถนนเป็นลักษณะลงหินคลุก เมื่อระยะทางเหลือประมาณ 6.6 กิโลเมตร จะถึงพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ถนนมีลักษณะเป็นปูน มี 2 เลน และ 1 เลนสลับบจนถึงพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาครก็ถือว่าสะดวกเพราะที่ลงหินคลุกมีระยะทางสั้น ๆ เท่านั้น

4.3 ความประทับใจ (Amenity) ความประทับใจที่มีต่อบริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร สรุปโดยรวมได้ว่า ความประทับใจในพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนของจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งนอกจากจะได้ชมและได้สัมผัสกับความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศป่าชายเลน อาทิ เช่น ปลาตีน ปูก้ามดาบ นกชายเลนปากโก้ง นกยางเปีย ต้นโกงกาง แสม ลำพู เป็นต้น ชมวิวของนาเกลือซึ่งเป็นอาชีพหนึ่งของคนในหมู่บ้านกาหลงที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติแล้วแล้วยังมีการสร้าง landmark เป็นสัญลักษณ์ คือ สะพานสายรุ้ง หรือ

สะพานชมวิวยายทะเลกาหลง สะพานกาหลงมี 2 สะพาน สะพานแรก คือ สะพานชายทะเลกาหลง สะพานนี้จะเป็นสะพานปูน ทาสีสนัไว้บริเวณขอบปูนทั้ง 2 ฝั่งสะพาน สะพานที่สองสะพานสายรุ้ง สะพานนี้จะเป็นสะพานปูนตรงเสาฐานด้านทางเดินเป็นไม้ทาสีรุ้งสดใส สะดุดตา เพื่อให้ไว้ให้ใช้เป็น ที่ถ่ายรูปและชมวิวยาวทัศน์ของชายทะเลแบบ ใกล้สุดลูกหูลูกตา รวมถึงความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายของ ประชากรในท้องถิ่นตำบลกาหลง โดยจะมีการชาวบ้านนำสินค้าทะเลแปรรูปมาขาย เช่น ปลาเค็ม แดดเดียว กะปิ กุ้งแห้ง ปลาหวาน เป็นต้น ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

4.4 สิ่งอำนวยความสะดวก (Accommodation) ในบริเวณของพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการท่องเที่ยว ดังนี้

4.4.1 ร้านอาหาร ตั้งแต่เมื่อเริ่มเลี้ยวซ้ายไปทางหลวงชนบท สายศก.2028 ตั้งแต่ ชุมประตูดกาหลง มีร้านอาหารตามสั่งของชาวบ้าน 13 ร้าน แต่เมื่อเข้ามาภายในบริเวณพื้นที่ ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร มีร้านขายอาหาร 8 ร้าน เป็นร้านอาหารตามสั่งกับ ก๋วยเตี๋ยวเป็ดตรงบริเวณใกล้ทางเข้าวัดแก้วมงคล 1 ร้าน ร้านอาหารเจ้าใจชายทะเลกาหลงขายอาหาร ทะเลซีฟู้ด กาแฟ และเครื่องดื่ม 1 ร้าน ร้าน Green House ขายอาหารเครื่องดื่ม 1 ร้าน ร้านขาย ปลาหมึกย่าง 2 ร้าน ร้านน้ำปั่น 2 ร้าน และมีร้านขายหอยทอดอีก 1 ร้าน

4.4.2 ร้านขายของที่ระลึก บริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ไม่มีร้านขายของที่ระลึกมีแต่ชาวบ้านนำสินค้าทะเลแปรรูปมาขาย เช่น ปลาเค็มแดดเดียว กะปิ กุ้งแห้ง ปลาหวาน เป็นต้น ลักษณะของร้านขายเป็นเพิงกักรถเข็น จำนวน 2 ร้าน ซึ่ง 1 ร้านติดป้าย ไว้นิลไว้ว่า สินค้าชุมชนเจ้ากาหลง

4.4.3 ห้องน้ำสาธารณะ บริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ไม่มีไว้สำหรับรองรับนักท่องเที่ยว หากจะเข้าห้องน้ำต้องไปบริเวณศาลเจ้าพ่อกิมทัง 1 ห้องที่ เปิดตลอด หรือห้องน้ำวัดแก้วมงคลส่วนใหญ่จะเป็นห้องน้ำส่วนบุคคลของชาวบ้านในบริเวณ ให้บริการโดยการเก็บค่าเข้าคนละ 5 บาท จำนวน 2 จุด

4.4.4 ที่จอดรถ บริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนมากได้ โดย ถ้าไม่เสียค่าบริการที่จอดรถจะต้องไปจอดบริเวณศาลเจ้าพ่อกิมทัง หรือบริเวณวัดแก้วมงคล แต่ก็มีที่ จอดรถส่วนบุคคลของชาวบ้านในบริเวณให้บริการ โดยการเก็บค่าจอดรถคันละ 20 บาท จำนวน 2 จุด บริเวณเดียวกันกับห้องน้ำแต่หากจ่ายค่าจอดรถแล้วบริการห้องน้ำฟรี

4.4.5 ป้าย/เครื่องหมายบอกทาง ตั้งแต่เมื่อเริ่มเลี้ยวซ้ายไปทางหลวงชนบท สายศก.2028 ตั้งแต่ชุมประตูดกาหลงมีป้ายบอกทางเข้าชายทะเลกาหลงตลอดทาง แต่ป้ายบอกทาง

ไปพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน สะพานสายรุ้ง และสะพานกาหลง เป็นเพียงการนำไวนิลมาติดไว้ที่เสา เพื่อใช้บอกทางเท่านั้น

4.4.6 การประชาสัมพันธ์ หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล หรือจังหวัดสมุทรสาคร ยังไม่มีการประชาสัมพันธ์เท่าที่ควร หากติดตามผ่านเว็บไซต์จะเป็นนักกริวิเขียนเกี่ยวกับการมาเยือนจึงทำให้นักท่องเที่ยวทั่วไปทราบมากกว่าการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร

4.4.7 การดูแลรักษา บริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ชาวบ้านเป็นผู้ดูแลโดยผู้นำคือผู้ใหญ่บ้าน บางครั้งมีจิตอาสากับอาจารย์มาช่วยทำความสะอาด แต่ในส่วนงบประมาณในการซ่อมบำรุงทางองค์การบริหารส่วนตำบลกาหลงก็จะมอบงบให้ซ่อมแซมบูรณะบริเวณพื้นที่ป่าชายเลน

4.4.8 หน่วยงานรับผิดชอบ พื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน สะพานไม้สายรุ้ง จะมีองค์การบริหารส่วนตำบลกาหลงและหมู่บ้านจะเป็นผู้รับผิดชอบ แต่บริเวณสะพานกาหลงและในส่วนชายฝั่งพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน สะพานไม้สายรุ้ง หน่วยงานที่ดูแล คือ ส่วนอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล สำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ 2 (ชลบุรี)

4.4.9 การให้ความรู้/ป้าย บอร์ด บริเวณพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนไม่มี แต่มีป้ายพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมิถรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในพระราชพิธีแรกนาขวัญหว่านข้าว บริเวณสวนจิตรลดา วันที่ 10 พฤษภาคม 2534 ว่า “...ป่าชายเลนมีประโยชน์ต่อระบบนิเวศน์ของพื้นที่ชายทะเลและอ่าวไทย แต่ปัจจุบัน ป่าชายเลนของประเทศไทย กำลังถูกบุกรุกและถูกทำลายไป โดยผู้แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนจึงควรหาทางป้องกันอนุรักษ์และขยายพันธุ์เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะต้นโกงกาง เป็นไม้ชายเลนที่แปลก และขยายพันธุ์ค่อนข้างยาก เพราะต้องอาศัยระบบน้ำจืดน้ำลงในการเติบโตด้วย จึงขอให้ส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้อง คือ กรมป่าไม้ กรมประมง กรมชลประทาน และกรมอุทกศาสตร์ ร่วมกันหาพื้นที่ที่เหมาะสม ในการทดลองขยายพันธุ์โกงกาง และปลูกสร้างป่าชายเลนกันต่อไป...”

4.4.10 น้ำใช้สาธารณะ/น้ำประปา บริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ไม่มีน้ำประปาใช้ ชาวบ้านใช้น้ำบาดาลซึ่งเป็นการบริหารจัดการของวัด

4.4.11 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว บริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาครไม่มีหากต้องการสอบถามข้อมูล หรือต้องการติดต่อทำกิจกรรมต่าง ๆ สามารถสอบถามจากผู้ใหญ่บ้าน หรือจากองค์การบริหารส่วนตำบลกาหลงซึ่งจะประสานมายังผู้ใหญ่บ้าน

4.4.12 ถังขยะ บริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาครมี 5 จุด จุดละ 2 ถัง แบ่งเป็นขยะทั่วไปกับขยะอันตราย โดยมีการกำจัดขยะโดยองค์การบริหารส่วนตำบลกาหลง ซึ่งมีการเก็บค่าใช้จ่ายจากชาวบ้านถังละ 30 บาท/เดือน

4.4.13 ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ตั้งแต่สะพานปูนจนถึงสะพานไม้สี่รุ้งไม่มีไฟฟ้าตามทางเดิน แต่บริเวณสะพานปูนกาหลงซึ่งเป็นสะพานปูนที่ใช้เป็นท่าเรือขนถ่ายสัตว์น้ำในชุมชนชายทะเลกาหลงมีไฟฟ้าส่องสว่างตลอดทางเดิน

4.4.14 การรักษาความปลอดภัย บริเวณพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ไม่มีการรักษาความปลอดภัย ป้ายแจ้งเตือนเกี่ยวกับด้านความปลอดภัย มีเพียงป้ายห้ามดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลจึงทำให้มีผู้ฝ่าฝืนบ้าง แต่จากการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 7 นายรณชัย คล้ายจินดา ได้กล่าวว่า อนาคตจะมีการติดตั้งกล้องวงจรปิด จำนวน 8 จุด โดยมีการของบประมาณในการจัดซื้อไปทางองค์การบริหารส่วนตำบลกาหลงเรียบร้อยแล้ว

4.4.15 ระบบสื่อสาร (ตู้โทรศัพท์สาธารณะ/ต่างประเทศ สัญญาณมือถือและระบบเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต) บริเวณพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ตู้โทรศัพท์สาธารณะ/ต่างประเทศไม่มีไว้สำหรับบริการนักท่องเที่ยว แต่สัญญาณมือถือ และระบบเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตใช้งานได้ทุกเครือข่าย

4.4.16 ธนาคาร (ตู้ ATM) บริเวณพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาครไม่มีไว้สำหรับบริการนักท่องเที่ยว ตู้ ATM จะอยู่บริเวณทางเข้าทางหลวงชนบท สายสค.2028 หรือชุมชนประจักษ์กาหลง หรือประมาณ 15 กิโลเมตร

4.4.17 ปิมน้ำมัน ตั้งแต่ทางหลวงชนบท สายสค.2028 หรือชุมชนประจักษ์กาหลงจนถึงพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร มีปิมน้ำมันให้บริการ 6 ปิมน้ำมัน

4.4.18 โรงพยาบาล ตั้งอยู่ห่างจากพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ประมาณ 6.6 กิโลเมตร ซึ่งเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร

4.4.19 ไปรษณีย์ บริเวณพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ไม่มีไว้สำหรับบริการนักท่องเที่ยว

4.4.20 มัคคุเทศก์ท้องถิ่น บริเวณพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ไม่มีไว้สำหรับบริการนักท่องเที่ยว

4.4.21 ที่พัก (Accommodation) (โรงแรม รีสอร์ท บังกะโล ฯลฯ) บริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ยังไม่มีที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวแต่จากการ

สัมภาษณ์ผู้ใหญ่วัดบ้านหมู่ 7 นายธรรณชัย คล้ายจินดา ได้กล่าวว่า เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2563 ที่ผ่านมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ได้ออกประกาศเรื่องการเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านชายทะเลกาหลง ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 เป็นต้นไป แต่ทางหมู่บ้านขออาคารเรียนจากสำนักงานธนารักษ์พื้นที่สมุทรสาครไว้ใช้ทำเป็น โคมสเคย์ในอนาคต ในส่วนที่ดินเป็นที่ดินของวัดทางหมู่บ้านก็สามารถใช้ร่วมกันกับวัดได้

5. สภาพปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยว

5.1 สภาพบริเวณ ของพื้นที่ป่าชายเลนตำบลกาหลง

สภาพบริเวณ พื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาครเป็นแหล่งที่อุดมไปด้วยพรรณไม้นานาชนิดที่มีใบดอกและผลสวยงามแปลกตา เช่น ต้น โกงกาง แสม ลำพู รวมถึงพันธุ์ไม้อื่น ๆ อีกทั้งยังเป็นแหล่งที่มีทั้งสัตว์น้ำ หากนักท่องเที่ยวมาช่วงเดือนกันยายน น้ำทะเลไม่หนุนสูงช่วงบ่ายน้ำทะเลลงจนเห็น ปลาตีน ปู ก้ามดาบ และโดยเฉพาะนกชนิดต่าง ๆ เช่น นกชายเลนปากโค้ง นกยางเปีย เป็นต้น ที่อาศัยอยู่ร่วมกันหลากหลายชนิด พื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนเป็นพื้นที่ชายฝั่งทะเลมีอากาศร้อนตลอดทั้งปี ในช่วงฤดูหนาวทะเลหนุนสูงน้ำจืดทำให้ไม่เห็นสัตว์น้ำ กระแสคลื่นก็จะแรงกว่าช่วงฤดูอื่น บริเวณพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนนอกจากจะเป็นแหล่งศึกษาธรรมชาติแล้วยังที่พักผ่อนหย่อนใจให้นักท่องเที่ยวในการเยี่ยมชมและถ่ายรูปคู่กับสะพานไม้สีรุ้งที่หากหันหน้าออกยังทะเลก็จะได้ background เป็นป่าโกงกางสีเขียวขจีบางวันจะมีนกเหยี่ยวเป็นพนักงานต้อนรับบินโชว์อวดความสง่างามบริเวณป่าโกงกาง และหากถ่ายรูปหันหน้าเข้าป่าโกงกาง background จะได้วิวทะเลสุดลูกหูลูกตาสวยงามมาก ชาวบ้านที่บริเวณป่าชายเลนก็มีมนุษย์สัมพันธ์ดี มีวิถีชีวิตเรียบง่าย ในวันหยุดนักท่องเที่ยวชาวพม่าชอบที่จะมาท่องเที่ยวยังพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนค่อนข้างมาก เพราะคนงานชาวต่างด้าวในจังหวัดสมุทรสาครมีจำนวนเยอะ โดยตลอดเส้นทางเข้ามานักท่องเที่ยวจะได้ชมวิถีชีวิตชาวบ้านที่ประกอบอาชีพทำนาเกลือตลอดเส้นทาง โดยก่อนจะถึงพื้นที่ป่าชายเลนนักท่องเที่ยวสามารถแวะไหว้พระวัดแก้วมงคลก่อนได้ ก่อนถึงวัดปากชอด้ด้านหน้าเดิมมีโรงเรียนชายทะเลบ้านกาหลงแต่ได้ถูกเลิกเป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยอาคารเรียนซึ่งมีความรับผิดชอบของสำนักงานธนารักษ์และที่ดินเป็นของวัดทางหมู่บ้านจึงได้ขออาคารเรียนจากสำนักงานธนารักษ์เพื่อไว้ใช้ทำเป็นโคมสเคย์ต่อไปในอนาคต เมื่อพอเลยตัววัดมาทางเลี้ยวขวาเข้าไปพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนและสะพานไม้สายรุ้ง ซึ่งอยู่เชื่อมกันเป็นถนนลงหินคลุกมีลักษณะแคบและในการจราจรกับการเข้าห้องน้ำของนักท่องเที่ยวการจัดการยังมีไม่รองรับสำหรับนักท่องเที่ยวต้องอาศัยจอดตามไหล่ทาง ทางศาลเจ้าพ่อกิมทัง แต่ก็มีพื้นที่จอดรถส่วนบุคคลที่เก็บค่าบริการคันละ 20 บาท จำนวน 2 จุด

5.2 สภาพแวดล้อม/มลภาวะ

บริเวณของพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ไม่มีมลภาวะทางกลิ่น เสียง น้ำ หรือทัศนียภาพใด ๆ ที่เป็นการรบกวนนักท่องเที่ยวและชาวบ้าน ในชุมชนบริเวณใกล้เคียง

5.3 ความเป็นไปได้ในการพัฒนา

ความเป็นไปได้ในการพัฒนา พื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาครมีความเป็นไปได้ เพราะความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศป่าชายเลน ซึ่งเป็นแหล่งที่อุดมไปด้วยพรรณไม้นานาชนิดที่มีใบดอกและผลสวยงามแปลกตา อีกทั้งยังเป็นแหล่งที่มีทั้งสัตว์น้ำและสัตว์บก โดยเฉพาะนกชนิดต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ร่วมกันหลากหลายชนิดทำให้ป่าชายเลนเป็นสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจ ศึกษาหาความรู้ และสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต่อไปได้ อีกทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังส่งเสริมการท่องเที่ยวในการปรับภูมิทัศน์ให้เป็นจุดแลนด์มาร์คของจังหวัดสมุทรสาคร และหมู่บ้านยังมีแผนรองรับนักท่องเที่ยวโดยการจะนำอาคาร โรงเรียนบ้านชายทะเลกาหลงที่ถูกออกประกาศเลิกสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมาจัดทำเป็นโฮมสเตย์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

6. กิจกรรมทางการท่องเที่ยวในปัจจุบัน

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเดินชมศึกษาเส้นทางธรรมชาติระบบนิเวศพื้นที่ป่าชายเลนและเดินมาถ่ายรูปสะพานสายรุ้ง กับ สะพานชายทะเลกาหลง พร้อมชมวิวทิวทัศน์ของชายทะเลแบบใกล้สุดลูกหูลูกตา นอกจากนั้น บางครั้งมี กิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ และกิจกรรมปลูกป่าชายเลน โดยประสานงานกับจังหวัดสมุทรสาคร องค์การบริหารส่วนตำบลกาหลง หรือผู้ใหญ่บ้าน

7. ปัญหาปัจจุบัน/อนาคต

7.1 ความน่าดึงดูดใจ/ความสวยงามของสถานที่ พื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร มีความน่าดึงดูดใจเป็นพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ซึ่งป่าชายเลนบ้านกาหลงแห่งนี้มีระบบนิเวศอุดมสมบูรณ์ และมีเส้นทางศึกษาธรรมชาติไว้สำหรับให้นักท่องเที่ยวเดินชมความเขียวขจีของต้นโกงกาง แสม ลำพู รวมถึงพันธุ์ไม้อื่น ๆ และสัตว์ต่าง ๆ อาทิ เช่น ปลาตีน ปู ก้ามดาบ นกชายเลนปากโค้ง นกยางเปีย เป็นต้น ระหว่างทางฝั่งป่าชายเลน มีภาพพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในหลวงรัชกาลที่ 9 ตลอดเส้นทาง ป่าชายเลนแห่งนี้ เป็นป่าที่ปลูกไว้เพื่ออนุรักษ์และสานต่อเดินตามรอยพ่อสอน ส่วนอีกด้านมองไปคือ วิวของชายทะเล ซึ่งหากมาในช่วงเที่ยงและบ่ายจะเป็นช่วงที่น้ำทะเลลด จะเห็นพื้นโคลนข้างล่าง แต่ถ้ามาในช่วงบ่ายแก่ ๆ ไปจนถึงเย็นน้ำจะเริ่มขึ้น เมื่อเดินเข้าไปข้าง

ในก็จะถึงสะพานไม้สายรุ้ง ซึ่งเมื่อครั้งที่ผู้วิจัยไปสำรวจพื้นที่สะพานแห่งนี้ได้ดำเนินการปรับปรุงแล้วจากโครงการก่อสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลกาหลง ภายใต้โครงการปรับปรุงซ่อมแซมทัศนียภาพ หมู่ที่ 7 มีความมั่นคงมากขึ้น ปลอดภัยมากขึ้น และสวยงามสดใสเหมือนสีรุ้ง สะพานนี้เป็นสถานที่ยอดฮิตสำหรับคนรักการถ่ายรูป และกลายเป็นแลนด์มาร์ก (Landmark) ของจังหวัดสมุทรสาครไปแล้ว ห่างกันประมาณ 300 เมตร จะมีสะพานปูนที่บริเวณแทนปูนทาสีรุ้งจนถึงปลายสะพาน ชาวบ้านและนักท่องเที่ยวเรียกสะพานนี้ว่า สะพานกาหลง ปลายสะพานมีป้ายจุดเช็คอินคำว่า ชายทะเลกาหลง นักท่องเที่ยวก็นิยมมาถ่ายรูปแบบชิล ๆ นั่งห้อยขาชมวิวดูทะเล ชมเกลียวคลื่นที่สะพานนี้เช่นกัน แต่จากการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้านได้มีการกล่าวถึงการทาสีสะพานไม้สายรุ้งเมื่อก่อนเป็นความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลกาหลง โดยจะมีงบประมาณมาทุกปีในการปรับปรุงทาสีหรือซ่อมแซมปรับปรุงให้ดูดีเสมอ ปัจจุบันงบประมาณถูกตัดไปเพราะเป็นการดูแลของสำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ 2 (ชลบุรี) จึงทำให้ในการปรับปรุงทาสีหรือซ่อมแซมค่อนข้างล่าช้า ตอนนี้สะพานก็มีชำรุดอยู่ 2 จุด และสีลอกบ้าง แต่ยังไม่เป็นปัญหาต่อนักท่องเที่ยวมากนัก

7.2 สภาพบริเวณพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว จากการสำรวจพบว่า

7.2.1 ด้านสถานที่จอดรถ ห้องน้ำหรือห้องสุขาสาธารณะมีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว

7.2.2 ด้านแสงสว่างบริเวณทางเดินแนวป่าชายเลนไม่มี เนื่องจากพื้นที่บริเวณป่าชายเลนไม่มีเวลาเปิด-ปิด เป็นพื้นที่เปลี่ยวและไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแล ประจำจุด จึงทำให้เป็นพื้นที่เสี่ยงได้

7.2.3 ด้านการแนะนำข้อมูล ยังขาดป้ายแนะนำข้อมูลต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว อาทิ ป้ายบอกชื่อพรรณไม้ ป้ายบอกชื่อสัตว์น้ำ แนะนำองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับป่าชายเลน ตลอดจนป้ายแสดงจุดอันตรายต่าง ๆ เช่น ระวังพื้นลื่น ระดับน้ำสูงจนท่วมขังในบางช่วงเวลา และป้ายแสดงจุดสุดเขตทางเดิน

7.2.4 ด้านลักษณะทางกายภาพของเส้นทางศึกษาธรรมชาตินั้น ทางเดินตามแนวป่าชายเลนไม่มีรั้วกั้นตลอดเส้นทาง สำหรับสะพานไม้สายรุ้งมีการชำรุดบางจุดและไม่มีรั้วกั้นที่จุดสุดเขตสะพาน

7.2.5 ไม่มีที่นั่งพักสำหรับนักท่องเที่ยว และถังขยะ นักท่องเที่ยวต้องนำมาทิ้งนะจุดทางเข้า

7.3 สภาพแวดล้อม/มลภาวะ บริเวณของพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร มีปัญหาเรื่องมลภาวะขยะมูลฝอยที่ลอยมาทางทะเลทำให้บริเวณชายฝั่งทะเลกาหลงมีขยะมูลฝอยค่อนข้างมากซึ่งการดูแลรับผิดชอบอยู่ในส่วนอนุรักษ์ทรัพยากร

ทางทะเล สำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ 2 (ชลบุรี) แต่ก็ยังมาดูแลไม่ทั่วถึง ส่วนใหญ่ชาวบ้านจะเป็นผู้เก็บรักษาความสะอาด

7.4 ภัยธรรมชาติ บริเวณของพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร มีปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งแต่ทางจังหวัดสมุทรสาคร องค์การบริหารส่วนตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้านก็ได้ให้ความสำคัญมีการจัดงบประมาณในการทำแนวไม้ไผ่ชะลอคลื่น การส่งเสริมกิจกรรมปลูกต้นไม้โกงกาง เป็นต้น แต่อีกปัญหา คือ ช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคมจะมีปัญหาน้ำทะเลหนุนสูงบางครั้งน้ำขึ้นท่วมถนนทางเข้าซึ่งไม่มีช่องทางการแจ้งเตือนนักท่องเที่ยวหรือชาวบ้าน ทำให้หากท่องเที่ยวเดินทางไป พื้นที่ป่าชายเลนในเวลาน้ำท่วมก็จะทำให้เสียเวลาย้อนเส้นทางกลับซึ่งถนนค่อนข้างแคบก็จะทำให้ไม่ค่อยสะดวก แต่น้ำทะเลก็จะเป็ยเพียงน้ำหนุนสูงไม่ท่วมขัง ท่วมวันเดียวก็ลดลงตามระดับน้ำทะเล

7.5 การเข้าถึง พื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร เป็นทางหลวงชนบท จึงมีลักษณะค่อนข้างแคบ นักท่องเที่ยวต้องเดินทางอย่างมัดระวัง เพราะมีทางข้ามรางรถไฟที่ซึ่งค่อนข้างเล็กและเวลารถสวนทางต้องรอจังหวะให้ทางเพราะรถสวนกัน ไม่ได้ข้ามได้ที่ละกัน แต่เนื่องจากรถไม่มีจำนวนมากจึงไม่ใช้ระยะเวลาในการรอไม่มากนัก ส่วนตรงถนนทางเข้าที่ผ่านนาเกลือก็เป็นทางวิ่งได้ 2 เลน แต่ก็แคบเมื่อรถสวนกัน ช่วงน้ำทะเลหนุนจะท่วมถึงถนน หากต้องการกลับรถนักท่องเที่ยวขับรถคันเล็กสามารถกลับรถได้แต่ต้องมีความชำนาญและคอยระมัดระวัง ค่อนข้างลำบาก ส่วนนักท่องเที่ยวขับรถคันใหญ่ต้องถอยหลังอย่างเดียวไม่สามารถกลับรถได้ แต่ถึงสูงจนลุน้ำเข้าไปได้ก็อันตรายเพราะเป็นเลียนนาเกลืออาจหล่นลงไปในนาได้และหากรถลุน้ำทะเลก็จะทำให้รถเกิดสนิม

7.6 สิ่งอำนวยความสะดวก/การบริการ พื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร ร้านอาหารที่มีบริการค่อนข้างน้อยและบางวันที่เป็นวันเสาร์-อาทิตย์ที่เป็นวันท่องเที่ยวก็มีปิดให้บริการ ทำให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะออกมาทานอาหารบริเวณร้านอาหารที่อยู่ต่างตำบลแทน

7.7 การดูแลรักษาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ไม่พบหน่วยงานใด ๆ ของภาครัฐเข้ามาดูแลรักษา

5.1.2 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

จากผลการวิจัยเรื่อง “เรื่อง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ” ในตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้าน และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในการหาแนว

ทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาครสามารถสรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

ส่วนที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 100 คน ประชาชนในท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง จำนวน 100 คน และผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน พบว่า

ประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้าน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากที่สุด และรองลงมาเป็นเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36-45 ปี มากที่สุด และรองลงมาอายุระหว่าง 46-55 ปี อายุระหว่าง 26-35 ปี อายุระหว่าง 18-25 ปี อายุระหว่าง 56-65 ปี และลำดับสุดท้ายคืออายุ 66 ปีขึ้นไป มีสถานภาพสมรส มากที่สุด คือ รองลงมาคือ สถานภาพโสด และลำดับสุดท้ายคือสถานภาพหย่าร้าง/หม้าย/แยกกันอยู่ มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามากที่สุด รองลงมาคือ ระดับการศึกษามัธยมศึกษา ระดับการศึกษาประถมศึกษา และลำดับสุดท้ายคือ ระดับการศึกษาปริญญาโทหรือเทียบเท่า ประกอบอาชีพเกษตรกร/ประมงมากที่สุด รองลงมาประกอบอาชีพค้าขาย/อิสระ ประกอบอาชีพธุรกิจ/กิจการส่วนตัว ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง และลำดับสุดท้ายคือประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานของรัฐ/พนักงานของรัฐวิสาหกิจ โดยมีรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ 10,000 – 20,000 บาท รองลงมาได้ต่อเดือนอยู่ที่ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท รายได้ต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท และลำดับสุดท้ายรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ 30,001 – 40,000 บาท

ในส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และรองลงมาเป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 26-35 ปี มากที่สุด และรองลงมาอายุระหว่าง 36-45 ปี อายุระหว่าง 46-55 ปี ลำดับสุดท้ายอายุระหว่าง 18-25 ปี และอายุระหว่าง 56-65 ปี สถานภาพ โสดมากที่สุด รองลงมาคือ สถานภาพสมรส และลำดับสุดท้ายคือสถานภาพหย่าร้าง/หม้าย/แยกกันอยู่ มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามากที่สุด รองลงมาคือระดับการศึกษามัธยมศึกษา ระดับการศึกษาปริญญาโทหรือเทียบเท่า และลำดับสุดท้ายคือระดับการศึกษาประถมศึกษา ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง รองลงมาประกอบอาชีพค้าขาย/อิสระ ประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานของรัฐ/พนักงานของรัฐวิสาหกิจ ประกอบอาชีพธุรกิจ/กิจการส่วนตัว ลำดับสุดท้าย คือ ประกอบอาชีพอื่น ๆ คือ ประกอบอาชีพเกษตรกร/ประมง โดยมีรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ 20,001 – 30,000 บาท รองลงมาได้ต่อเดือนอยู่ที่ 10,001 – 20,000 บาท รายได้ต่อเดือน

40,000 บาทขึ้นไป รายได้ต่อเดือน 30,001 – 40,000 บาท และลำดับท้ายสุดรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ต่ำกว่าหรือเทียบเท่า 10,000 บาท

จากผลการศึกษาในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 26-35 ปี มีสถานภาพโสด ด้านระดับการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง โดยมีรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ 20,001 – 30,000 บาท ต่อคน

ส่วนที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้าน และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในการหาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

พบว่า ประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในการหาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดให้มีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแสดงในทุกรูปแบบ เช่น ระบบสแกน (Scan) QR Code ที่ป้ายที่ติดตั้งไว้เพื่อรับทราบข้อมูลทั้งหมดได้ในทันที เป็นต้นและมีการจัดบริเวณพื้นที่ป่าชายเลนให้มีลักษณะทางกายภาพชวนตา ชวนใจ และมีเสน่ห์เฉพาะตัวสามารถดึงดูดความน่าสนใจของนักท่องเที่ยวได้อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ควรมีการจัดแสดงการจำลองรูปแบบระบบนิเวศป่าชายเลนไว้เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาชม และควรมีการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ถนน สะพาน ที่จอดรถ ห้องสุขา ห้องอาบน้ำ ศาลา ม้านั่ง เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และควรมีการจัดแนวทางเดินชมภายในพื้นที่ป่าชายเลน ควรมีการจัดเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง ควรมีการเปิดโอกาสให้คนในชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และระดับความคิดเห็นในการพัฒนาที่อยู่ลำดับท้ายสุด คือ ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพื้นที่ป่าชายเลนบนสื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ฯลฯ

สรุปภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างมากกับแนวทางการพัฒนา นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในการหาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน

ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง ส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าควรมีการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ถนน สะพาน ที่จอดรถ ห้องสุขา ห้องอาบน้ำ ศาลา ม้านั่ง เพื่ออำนวยความสะดวก แก่นักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ มีการจัดบริเวณพื้นที่ป่าชายเลนให้มีลักษณะทางกายภาพชวนตาชวนใจ และมีเสน่ห์เฉพาะตัวสามารถดึงดูดความน่าสนใจของนักท่องเที่ยวได้ และ มีการจัดแนวทางเดินชมภายในพื้นที่ป่าชายเลนและระดับความคิดเห็นในการพัฒนาที่อยู่ลำดับท้ายสุด คือ ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพื้นที่ป่าชายเลนบนสื่อสิ่งพิมพ์ อื่น ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ฯลฯ

สรุปผลความคิดเห็นโดยรวมของประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้าน และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในการหาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดให้มีการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ถนน สะพาน ที่จอดรถ ห้องสุขา ห้องอาบน้ำ ศาลา ม้านั่ง เพื่ออำนวยความสะดวก แก่นักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ควรมีการจัดบริเวณพื้นที่ป่าชายเลนให้มีลักษณะทางกายภาพชวนตาชวนใจ และมีเสน่ห์เฉพาะตัวสามารถดึงดูดความน่าสนใจของนักท่องเที่ยวได้ ควรมีการจัดแนวทางเดินชมภายในพื้นที่ป่าชายเลน ควรมีการเปิดโอกาสให้คนในชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และระดับความคิดเห็นในการพัฒนาที่อยู่ลำดับท้ายสุด คือ ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพื้นที่ป่าชายเลนบนสื่อสิ่งพิมพ์ อื่น ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ฯลฯ

เมื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้าน และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในการหาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้าน เห็นด้วยเกี่ยวกับควรมีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแสดงในทุกรูปแบบ เช่น ระบบสแกน

(Scan) QR Code ที่ป้ายที่ติดตั้งไว้เพื่อรับทราบข้อมูลทั้งหมดได้ในทันที เป็นต้น มากที่สุด ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวไทยเห็นด้วยว่าควรมีการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ถนน สะพาน ที่จอดรถ ห้องสุขา ห้องอาบน้ำ ศาลา ม้านั่ง เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งความคิดเห็นทั้งสองข้อนั้นถือว่าเป็นความคิดเห็นที่มีลักษณะตรงกันข้ามกันเนื่องจากประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้าน เห็นว่ามีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแสดงในทุกรูปแบบ เช่น ระบบสแกน (Scan) QR Code ที่ป้ายที่ติดตั้งไว้เพื่อรับทราบข้อมูลทั้งหมดได้ในทันที เป็นต้น จะช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงข้อมูลความรู้เกี่ยวกับพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนตำบลกาหลงได้สะดวกขึ้นเพราะปัจจุบันเครื่องมือสื่อสารถือว่าเป็นปัจจัยที่ 5 ของมนุษย์ในการติดต่อสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็น เรื่องส่วนตัว เรื่องงาน แม้กระทั่งการท่องเที่ยวก็เช่นกัน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหลายภาคส่วนปัจจุบันจึงนิยมใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในธุรกิจให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงได้สะดวกและรวดเร็วมากขึ้น กรณีบริเวณพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนตำบลกาหลงถึงไม่มีมัลลิกูเทศก์หรือเจ้าหน้าที่คอยให้ความรู้ต่าง ๆ หากแหล่งท่องเที่ยวมีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแสดงในทุกรูปแบบ นักท่องเที่ยวก็จะสามารถหาความรู้ด้วยตนเองได้ แต่เมื่อวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่ป่าชายเลนตำบลกาหลงแล้ว นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่ป่าชายเลนตำบลกาหลงในเรื่องควรจัดให้มีการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ถนน สะพาน ที่จอดรถ ห้องสุขา ห้องอาบน้ำ ศาลา ม้านั่ง เพื่ออำนวยความสะดวกมากกว่า เนื่องจากในการสำรวจพื้นที่และให้นักท่องเที่ยวตอบแบบสอบถามข้อเสนอแนะส่วนใหญ่จะกล่าวถึงห้องน้ำกับที่จอดรถที่ไม่เพียงพอต่อการรับบริการนักท่องเที่ยวและที่ไม่ใช่เป็นพื้นที่ส่วนบุคคลที่มีค่าบริการ หากจะมีค่าบริการรายได้จากตรงนี้ก็ควรเป็นรายได้ที่มีส่วนช่วยพัฒนาซ่อมแซมหรือทำนุบำรุงแหล่งท่องเที่ยว

แต่รายประเด็นของผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้าน และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในการหาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีความคิดเห็นคล้ายคลึงกันก็คือ พื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพื้นที่ป่าชายเลนบนสื่อสิ่งพิมพ์ อื่น ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ฯลฯ เนื่องจากปัจจุบันสื่อที่เป็นสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ฯลฯ ไม่ได้ได้รับความนิยมโดยเฉพาะคนรุ่นใหม่จะไม่อ่านสื่อสิ่งพิมพ์จะมีก็น้อยมาก สิ่งพิมพ์ออนไลน์มีบทบาทมากขึ้นเพราะการพัฒนาสมัยใหม่ และระบบอินเทอร์เน็ต เมื่อวิเคราะห์

ระดับความคิดเห็นข้อดังกล่าวที่มีความคล้ายคลึงกันนี้แหล่งท่องเที่ยวในส่วนของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทั้งภาครัฐและเอกชน ควรไปพัฒนาและส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพื้นที่ป่าชายเลนบนสื่ออินเทอร์เน็ต ในรูปแบบที่หลากหลายเป็นการกระตุ้นความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว

5.2 การอภิปรายผล

จากการศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร สามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ ดังนี้

ข้อมูลเกี่ยวกับภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยเป็นอย่างมากกับแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดให้มีการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ถนน สะพาน ที่จอดรถ ห้องสุขา ห้องอาบน้ำ ศาลา ม้านั่ง เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวซึ่งสอดคล้องกับ มนตรี ปรางสูงเนิน (2551) กล่าวว่า จากการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณน้ำตกพลิวในอุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิว จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษา พบว่า ระดับความพึงพอใจที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในแต่ละประเภท ได้แก่ ทางเดิน ถนน ที่จอดรถ ถังขยะ/ระบบกำจัดขยะ ห้องน้ำ-สุขา ป้ายบอกทาง ป้ายคำเตือน ป้ายสื่อความหมาย ศูนย์นักท่องเที่ยว เส้นทางศึกษาธรรมชาติพื้นที่กางเต็นท์บ้านพักนักท่องเที่ยว ร้านอาหาร ม้านั่ง โต๊ะ และอาคารที่ทำการ พบว่า นักท่องเที่ยวให้ระดับความพึงพอใจที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวกทุกประเภท ซึ่งหมายถึงว่าหากพื้นที่ป่าชายเลนมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอก็จะเป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวยังพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนตำบลกาหลงเพิ่มขึ้น หากไม่มีการพัฒนาส่วนนี้จำนวนนักท่องเที่ยวอาจลดลงเพราะสาเหตุไม่พอใจแหล่งท่องเที่ยวได้ (Hossain, Salma and Bolin, 2010) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นตัวแปรสำคัญตัวแปรหนึ่ง ต่อการเพิ่มหรือลดจำนวนนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว

ในระดับรองลงมาที่ประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้าน และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาครให้ระดับความคิดในการหาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ที่สำคัญ คือ การที่ควรมีการจัดบริเวณพื้นที่ป่าชายเลนให้มีลักษณะทางกายภาพชวนตา ชวนใจ และมีเสน่ห์เฉพาะตัวสามารถดึงดูดความน่าวนใจของนักท่องเที่ยวได้ เพราะส่วนหนึ่งเนื่องมาจากหน่วยงานรับผิดชอบ

พื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน สะพานไม้สายรุ้ง จะมีองค์การบริหารส่วนตำบลกาหลงและหมู่บ้านจะเป็นผู้รับผิดชอบ แต่บริเวณสะพานกาหลงและในส่วนชายฝั่งพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน สะพานไม้สายรุ้ง หน่วยงานที่ดูแล คือ ส่วนอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล สำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ 2 (ชลบุรี) แต่ก็ไม่ได้มีการกำหนดหน้าที่ชัดเจนในเรื่องงบประมาณในการซ่อมแซมทำนุบำรุงแหล่งท่องเที่ยว จากการสำรวจบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติก็เป็นชาวบ้านช่วยกันทำความสะอาดแต่การซ่อมสะพานที่พังหรือทาสีให้ดูสวยงามตลอดก็ต่อรองบประมาณจากหน่วยงานของภาครัฐซึ่งบางครั้งได้มาก็ไม่เพียงพอต่อการซ่อมบำรุงพื้นที่

และจากระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้าน และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในการหาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ในเรื่องควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพื้นที่ป่าชายเลนบนสื่อสิ่งพิมพ์ อื่น ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ฯลฯ ซึ่งให้ความสำคัญน้อยสุด นั่นคือ ทุกคนมองว่าสื่อสิ่งพิมพ์ไม่มีความจำเป็น ต้องการให้พัฒนาและส่งเสริมสื่อที่เป็นสิ่งพิมพ์ออนไลน์อันมีบทบาทมากในยุคปัจจุบัน สอดคล้องกับ ชินีเพ็ญ มะลิสุวรรณ, อิศมาแอ ยิมะแซ,ชฎาภรณ์ สวนแสน,ภูววิณี ต่วนมุดอ,สาธิตา แก้วเหล็ก, โชนิพัทธ์ หะยิโยไซะ (2562) กล่าวว่า กลยุทธ์การสื่อสารที่สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนน้ำทิพย์ได้เป็นอย่างดี คือ การใช้สื่อกิจกรรม การใช้สื่อออนไลน์ การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ และการใช้สื่อมัลติมีเดีย 2) ความสำเร็จในการใช้กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนน้ำทิพย์เกิดจากสื่อบุคคล และจิตสำนึกที่ดีในการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและความยั่งยืนของทรัพยากรการท่องเที่ยว ฉะนั้น ประชากรในท้องถิ่นจึงควรได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนหรือหน่วยงานที่มีความรู้ มีหน้าที่ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเข้ามาสนับสนุนให้ประชากรประชากรในท้องถิ่นมีทักษะความรู้ในการสร้างสรรค์และผลิตสื่อที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและสินค้าท้องถิ่นเพื่อเป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการทำวิจัยในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อหาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลนตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาครผู้วิจัยได้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการพัฒนา ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

5.3.1.1 จะเห็นได้ว่าพื้นที่ป่าชายเลนมีความเป็นไปได้ที่จะมีการพัฒนาเกิดขึ้น จากการสำรวจพื้นที่ในการสอบถามพูดคุยและให้จัดทำแบบสอบถามประชากรในท้องถิ่นตำบลกาหลงนั้น ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี เห็นได้ว่าคนในชุมชนเองเห็นความสำคัญของการพัฒนาพื้นที่ป่าชายเลนเป็นอย่างมาก หากจะเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องอาศัยการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน หรือหน่วยงานภายนอกที่มีความรู้ ความชำนาญในการให้คำแนะนำปรึกษาและความพร้อมด้านงบประมาณที่จะได้รับสรรในการพัฒนาพื้นที่ป่าชายเลนอย่างต่อเนื่อง

5.3.1.2 ภาครัฐและเอกชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการจัดกิจกรรมที่เป็นแนวทางในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ เช่น กิจกรรมศึกษาวิถีชีวิต (การทำนาเกลือ/ประมง) กิจกรรมล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลน กิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์ระบบนิเวศป่าชายเลน กิจกรรมอาหารผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น (สอนทำกะปิ/การแปรรูปอาหาร) โดยสร้างเป็นปฏิทินกิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเพื่อเป็นการสร้างความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่า รวมถึงได้เห็นถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนในท้องถิ่นหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะได้รับ เมื่อมีการพัฒนาพื้นที่ป่าชายเลน

5.3.1.3 ในด้านของเส้นทางคมนาคมที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากบริเวณของพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคมจะมีปัญหาน้ำทะเลหนุนสูงบางครั้งน้ำขึ้นท่วมถนนทางเข้าซึ่งไม่มีช่องทางการแจ้งเตือนนักท่องเที่ยวหรือชาวบ้าน ทำให้หากท่องเที่ยวเดินทางไป พื้นที่ป่าชายเลนในเวลาน้ำท่วมก็จะทำให้เสียเวลาย้อนเส้นทางกลับซึ่งถนนค่อนข้างแคบก็จะทำให้ไม่ค่อยสะดวก จึงควรมีการแจ้งเตือนผ่านเว็บไซต์ และเพิ่มป้ายแจ้งเตือนตั้งแต่เมื่อเริ่มเลี้ยวซ้ายเข้าทางหลวงชนบท สายศ.2028 บริเวณหน้าซุ้มประตูวัดกาหลงถนนตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร และตัวหนังสือที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

ในการศึกษาเพื่อต่อยอดงานวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาผลกระทบหรือการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่าชายเลนที่มีผลต่อประชากรในท้องถิ่นรวมถึงนักท่องเที่ยว เมื่อมีการพัฒนาแล้ว โดยศึกษาถึงสิ่งที่เกิดขึ้นตามมาหรือความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เช่น ความเปลี่ยนแปลงในการดำเนินชีวิตของประชากรในท้องถิ่นตำบลกาหลง อาชีพและรายได้ของประชากรในท้องถิ่นตำบลกาหลง ที่เพิ่มขึ้นเมื่อมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน และควรศึกษาถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว รวมถึงศึกษาประสบการณ์และความคาดหวังของนักท่องเที่ยวหรือผู้เข้าชมที่ได้เดินทางมาเที่ยวที่พื้นที่ป่าชายเลน ในขณะที่พื้นที่ป่าชายเลน ได้รับการพัฒนาแล้วนั้น

จะส่งผลให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้ใหญ่บ้านได้มีแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยว และเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น ซึ่งผลการศึกษาทั้งหมดนั้นจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนและพัฒนารูปแบบการให้บริการของพื้นที่ป่าชายเลนอย่างยั่งยืนต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กรมการท่องเที่ยว. (2560). *มาตรฐานการท่องเที่ยวไทย*. สืบค้น 6 กันยายน 2563, จาก https://thaits.org/tts_pr/knowledge-base-category
- กรมป่าไม้. (2458). *การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์*. สืบค้น 6 กันยายน 2563, จาก <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER3/DRAWER065/GENERAL/DATA0000/00000359.PDF>
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2550). *แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550-2554*. สืบค้น 6 กันยายน 2563, จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2555/E/037/1.PDF>
- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2561). *ข้อมูลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัดสมุทรสาคร*. สืบค้น 10 กันยายน 2563, จาก <https://www.dmcr.go.th/detailLib/3762>
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2557). *ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558-2560*. สืบค้น 6 กันยายน 2563, จาก https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7114
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2557). *คู่มือตรวจประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. สืบค้น 10 กันยายน 2563, จาก https://thaits.avalu.co.th/services/uploads/standard/document/files_01042019193531/15541221354058.pdf
- กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาปรับปรุงข้อมูล (2562). *สถิตินักท่องเที่ยว สถิติด้านการท่องเที่ยว ปี 2562 (Tourism Statistics 2019)*. สืบค้น 10 กันยายน 2563, จาก <https://www.mots.go.th/News-link.php?nid=13036>
- กัลย์ลัญญา ปลั่งกมลดิษฐ์. (2558). *แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุนการกลับมาเที่ยวจังหวัดสระแก้ว*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชิตาวร ประดิษฐ์รอด. (2557). *ปัจจัยองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว และปัจจัยแรงจูงใจในการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวบริเวณทลของคณวิทยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร*. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

- ฐิรชญา มณีเนตร. (2552). *ไทยศึกษาเพื่อการท่องเที่ยว*. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา.
- ชนดล สุวรรณนิภะ. (2556). *แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ภูมิศึกษา วัดไร่ขิง อำเภอสาม
พราน จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2542). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย พิมพ์ครั้งที่ 2*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญพา คำวิเศษณ์. (2554). *ข้อมูลพื้นฐานที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบมี
ส่วนร่วม: ภูมิศึกษาชุมชนหมู่บ้านวัดเขา ตำบล โคกกลอย อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา*.
สืบค้น 7 กันยายน 2563, จาก
http://www.rpu.ac.th/Library_web/doc/RC_RR/2554_Puket_Bunpa.pdf
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิชาการท่องเที่ยว
แห่งประเทศไทย.
- มนตรี ปรางสูงเนิน. (2551). *ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสิ่งอำนวยความสะดวก บริเวณน้ำตก
พลิวในอุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิว จังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รังสรรค์ เหลลาภา. (2552). *การพัฒนาเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติในพื้นที่โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ภูผอยลม ตำบลทับกุง อำเภอหนองแสง จังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทบริหารธุรกิจ. อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- รุ่งตะวัน เกิดโกลา. (2553). *แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดอุทัยธานี*.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ศิริกานดา ชูชื่น. (2554). *แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเทศบาล
เมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศิริพร คงจินดา. (2552). *แนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเขื่อนรัชชประภา อำเภอ
บ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. การศึกษาค้นคว้าปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัย
นเรศวร.
- เสรษฐ์สัมพันธ์ มณฑล. (2555). *การประเมินมูลค่าความเสียหายจากการทำลายป่าชายเลนจังหวัด
สมุทรสาคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุภัทรา ไชยนาเคนทร์. (2559). *แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสะพานชิงเขาเทพพิทักษ์อำเภอ
บ้านตาขุนจังหวัดสุราษฎร์ธานี*. การศึกษาค้นคว้าปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัย
วลัยลักษณ์.

- ส่วนส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนสำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง.(2556). *คู่มือความรู้เรื่องป่าชายเลน*. นนทบุรี: พลอยมีเดีย.
- เถลิงศักดิ์ ชัยชาญ.(2556). *การพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรน.
- องค์การบริหารส่วนตำบลกาหลง. (2562). *แผนพัฒนาท้องถิ่นห้าปี (พ.ศ. 2561 - 2565)*. สืบค้น 10 กันยายน 2563, จาก http://www.kalong.go.th/site/index.php?option=com_content&view=article&id=136:2020-08-03-04-27-28&catid=34:2015-04-17-13-40-09&Itemid=77
- อัศวิน แสงพิบูล. (2556). *ระเบียบวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

ภาษาต่างประเทศ

- Buhalis, D. (2000). Marketing the competitive destination in the future. *Tourism Management* 21(1). pp. 97-116.
- Collier, A. & Harraway, S. (1997). *Principles of Tourism*. Auckland: Longman.
- Gunn, Clare A. (1994). *Environmental Design and Landuse*, Travel Tourism and Hospitality Research A Handbook for Managers and Researchers. New York: John Wiley & Sons.
- Cooper, C., & Boniface, B. G. (1998). *Geography of travel and tourism*. UK: Butterworth Heinemann.
- Gunn, Clare A. (1994). "Environmental Design and Landuse", *Travel Tourism and Hospitality Research A Handbook for Managers and Researchers*. New York: John Wiley & Sons.
- Tourism Western Australia. (2008). *Five A's of Tourism*. 6 September 2020. From http://www.tourism.wa.gov.au/jumpstartguide/pdf/Quickstart_five%20A's%20of%20TourismLOW.pdf.
- Virginia Mayor. (2011). *A Study of Motivations and Satisfaction of Tourists Visiting Raksawarin and Pornrang hot Springs in Ranong Province*. Thesis Tourism Management Program. Dhurakij Pundit University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบบันทึกข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว
เพื่อการพัฒนาพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้

1. ชื่อแหล่งท่องเที่ยว

พื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

2. ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

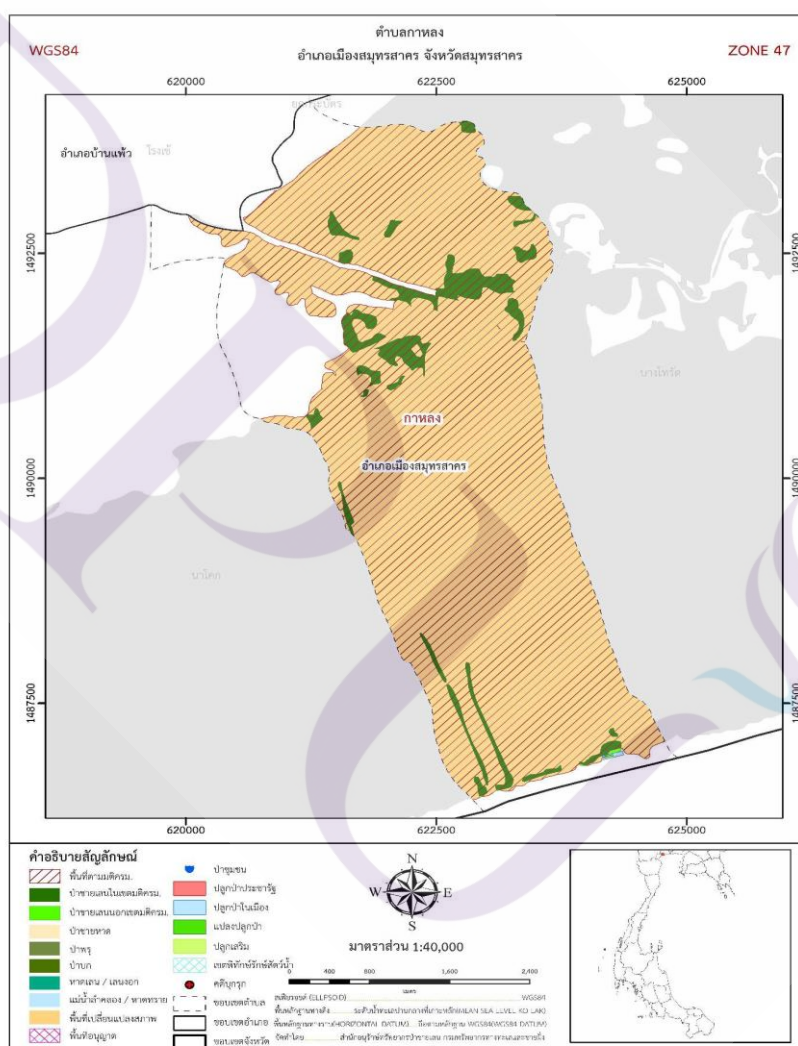
ป่าชายเลน (mangrove forest) เป็นระบบนิเวศในแนวเชื่อมต่อระหว่างพื้นแผ่นดินกับน้ำทะเลในเขตร้อน (tropical) และกึ่งร้อน (subtropical) ประกอบด้วย พืชและสัตว์หลากหลายชนิดดำรงชีวิตร่วมกันภายใต้สภาพแวดล้อมเงื่อนไขที่ต้องเป็นดินเลน น้ำกร่อย และน้ำทะเลท่วมถึงอย่างสม่ำเสมอ ป่าชายเลนจึงพบได้ในบริเวณที่เป็นชายฝั่งทะเล ปากแม่น้ำ อ่าว ทะเลสาบ และรอบเกาะแก่งต่าง ๆ บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเล ป่าชายเลนอาจเรียกว่า “ป่าโกงกาง” ได้อีกชื่อหนึ่ง ตามพันธุ์ไม้โกงกางที่พบเป็นจำนวนมากนั่นเอง

จังหวัดสมุทรสาครตั้งอยู่บนพื้นที่ราบลุ่มมีน้ำท่วมถึง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินเค็ม คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำนาเกลือ การประมงชายฝั่ง ผลิตกะปิ และเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ แต่ด้วยเนื่องจากจังหวัดสมุทรสาครมีลักษณะภูมิประเทศที่โดดเด่นจึงทำให้สมุทรสาครเป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวอันหลายซึ่งพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ก็เป็นหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ที่พยายามจะผสมผสานแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น พื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนตำบลกาหลง และแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดจากมนุษย์สร้างขึ้น เช่น สะพานไม้สายรุ้ง เป็นต้น

3. ที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยว

พื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร อยู่ระหว่างพิกัดทางภูมิศาสตร์ หรือพิกัด GPS (Global Positioning System) ที่ 13.447311, 100.148137 ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลโรงเข้ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ทิศใต้ ติดทะเลด้านอ่าวไทย อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลบางโทรัด อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร และทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

ภาพที่ 4.1 แสดงที่ตั้งของ ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
 ที่มา: ข้อมูลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัดสมุทรสาคร, กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม,กรกฎาคม 2561

4. ประวัติความเป็นมา

กำเนิดของ บ้านกาหลง ว่าได้ชื่อมาอย่างไร ดังได้ยินมาว่าสมัยหนึ่งในคลองบ้านบ่อนี้ พื้นที่เต็มไปด้วยป่าไม้ตะบูน และไม้เบญจพรรณที่ตัดใช้ทำฟืนเป็นฟืน ผู้คนที่มาอยู่ก็ไม่เป็นหลักฐานมีบ้านเรือนใหญ่โตแสดงฐานะเหมือนปัจจุบันว่าเป็นผู้มีอันจะกิน แม้แต่ที่บ้านกาหลงนี้ก็เป็นป่าไม้ ฟืนดังกล่าว ณ ที่บ้านกาหลงนี้มีครอบครัวหนึ่งชื่อเสียงเรียงไรไม่ปรากฏ มีนิวาสสถานอยู่บริเวณริมคลอง เป็นกระท่อมพอบอยู่บังลมบังฝนพอบแก่สภาพของสองฟัวเมียมีอาชีพในทางตัดฟืนขาย เมื่อตัดได้มาวันหนึ่ง ๆ ก็นำขึ้นเรือและพายมากองรวม ไว้ที่ใกล้บ้านถ้ามีผู้ซื้อนำเรือมาขนได้ก็รวมขายไปวันหนึ่งฟัวเมียทั้งสองคาดไม่ถึงว่าจะมีเหตุอันใดเกิดขึ้น สองฟัวเมียนำเรือไปตัดฟืนตอนเช้าตามปกติถึงชายคลองไม่ไกลจากบ้านที่อยู่มากนัก ได้ยินเสียงกาซึ่งเกาะอยู่ที่ต้นไม้ เตี้ย ๆ ริมตลิ่งตัวหนึ่งร้องกา ๆ แล้วก็บินไปบินมาวนเวียนเกาะจากไม้ต้นนี้แล้วก็โฉบไปไม้ต้นโน้น บางคราวก็โฉบไปเกาะใต้ต้นไม้ซึ่งมีกอหญ้าเป็นพงอยู่ สองฟัวเมีย บังเกิดความสงสัย เพราะการบินและกระโดดเกาะกิ่งโน้นกิ่งนี้ และร้องทำนองนี้มันคงจะเห็นอะไร หรือพบเหยื่อของมัน เข้าแล้ว สองฟัวเมียก็พายเรือเพื่อเข้าไปดูให้ใกล้เข้าไป เมื่อแวะเข้าไปใกล้ที่นั้น จะคาดเอาว่าอาจจะมีซากอะไรสักอย่างอยู่ที่นั่นก็ไม่มีกลิ่น แต่พอเรือเข้าไปใกล้ตลิ่งกานั้นก็ยงวนเวียนไม่จากไป พลันได้ยินเสียงเด็กร้องจ้าขึ้น สองฟัวเมียก็สะดุ้งจึงเข้าไปดู พาทารกเพิ่งเกิด เป็นหญิงกำลังดิ้นและร้องตามประสาเด็ก ห่อผ้าวางทิ้งไว้ในกอหญ้า จึงเข้าไปอุ้มเด็กนำมาลงเรือ เมื่อเอาเด็กมาแล้วกาก็บินไป สองฟัวเมียได้เที่ยวถามผู้คนที่อยู่แถบคลองนั้น ก็ไม่รู้ว่าใครจึงได้เลี้ยงดูอย่างดีเหมือนบุตรตัวเอง เพราะสองฟัวเมียไม่มีบุตร ด้วยกันสักคนเดียว เด็กที่พลัดมานี้ฟิวพรรณดำแต่สวยคมขำ สองฟัวเมียให้ชื่อว่ากาหลง ตามเหตุการณ์ที่ประสบมาฟิวคำอย่างกา และมี กา มาเฝ้าคอยคุ้มครอง (หรือเฝ้าจะกินก็ไม่แน่ใจ) ส่วน หลง ก็หมายถึงเด็กนี้พลัดพ่อพลัดแม่ โดยผู้ให้กำเนิดอาจมีภาระในการหากินและยากจน ไม่สามารถเลี้ยงดูได้ ผ่านมาตามคลองอาจจะเกิดตามทางก็ได้ จึงทิ้งไว้ไม่ให้ห่างจากบ้านคนมากนัก สองฟัวเมียได้รักษาเลี้ยงดูเด็กหญิง กำพร้าชื่อ กาหลง มาเป็นบุตรของตน และปกปิดมิให้เด็กหญิงกาหลงรู้ เด็กหญิงกาหลงเมื่อเติบโตขึ้นก็เข้าใจและเชื่อว่าตนเป็นบุตรของ สองคนฟัวเมียโดยแท้จริง เด็กหญิงเมื่อโตขึ้นก็ช่วยพ่อแม่ทำมาหากินเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงจนกระทั่งสาว แม้ตัวจะดำก็มีใจบริสุทธิ์ หญิงสาวในย่านนั้นทั้งที่อยู่เก่าและเข้ามาอยู่ใหม่ก็ไม่สวยเท่า สวยทั้งรูปลักษณ์และสวยด้วยสัมมาจริยวัตร ในหมู่บ้านมีครอบครัวหนึ่ง มีสภาพพอมีพอกินทัดเทียมกับครอบครัวเด็กหญิงกาหลง เป็นคนมีอาชีพทางตัดฟืน และเป็นคนประพฤติเรียบร้อย ทั้งสองฝ่ายจึงเป็นที่ต้องใจและได้สมรสเป็นสามีภรรยา กัน และมีอาชีพตัดฟืนขาย และเก็บหอมรอมริบจนตั้งตัว ร่ำรวยขึ้น

เมื่อพ่อแม่ของทั้งสองฝ่าย ล่วงลับ ไปแล้ว นางกาหลงกับสามี ก็บำเพ็ญกุศลและชวนพวกชาวบ้าน ไกล่เรือกเลี้ยงสร้างสำนักสงฆ์ขึ้น ใ้ใช้ที่ดินที่เป็นบ้านของพ่อแม่ นั้นสร้างสำนักสงฆ์ขึ้นด้วยความ กตัญญู กตเวทิตุณ เรียกว่า วัดกาหลง แต่นั้นมา ต่อมาวัดกาหลงก็มีผู้ศรัทธาทำนุบำรุงจนเป็น หลักฐาน มั่นคงในพระพุทธศาสนาตราบจนทุกวันนี้ (ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลกาหลง เรื่อง แผนพัฒนาท้องถิ่นห้าปี 2561-2565 ขององค์การบริหารส่วนตำบลกาหลง, 2562)

5. องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว

5.1 สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ได้แก่ บริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร เป็นพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนของจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งนอกจาก นักท่องเที่ยวจะได้ชมความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศป่าชายเลน อาทิ เช่น ปลาตีน ปูก้ามดาบ นก ชายเลนปากโค้ง นกยางเปียต้น โกงกาง แสม ลำพู เป็นต้น ชมวิวของนาเกลือซึ่งเป็นอาชีพหนึ่งของ คนในหมู่บ้านกาหลงแล้วยังมีการสร้าง landmark เป็นสัญลักษณ์ คือ สะพานสายรุ้ง หรือ สะพาน ชมวิวชายทะเลกาหลง สะพานกาหลงมี 2 สะพาน สะพานแรก คือ สะพานชายทะเลกาหลง สะพาน นี้จะเป็นสะพานปูน ทาสีสันไว้บริเวณขอบปูนทั้ง 2 ฝั่งสะพาน สะพานที่สองสะพานสายรุ้ง สะพาน นี้จะเป็นสะพานปูนตรงเสาฐานด้านทางเดินเป็นไม้ทาสีรุ้งสดใส สะดุดตา เพื่อไว้ให้นักท่องเที่ยวใช้ เป็นที่ถ่ายรูปและชมวิวทิวทัศน์ของชายทะเลแบบใกล้ชิดลูกหูกตา

5.2 กิจกรรม (Activities) บริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร คือ เป็นแหล่งศึกษา ค้นคว้า วิจัยงานพัฒนาต่าง ๆ ในป่าชายเลน ด้านธรรมชาติวิทยาของระบบ นิเวศ และบริการแหล่งเรียนรู้ ทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อมป่าชายเลน จัดกิจกรรม อบรมให้ความรู้ด้านป่าชายเลน หรือบางครั้งนักท่องเที่ยวมีการปั่นจักรยานท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่ ป่าชายเลน สะพานสายรุ้ง และสะพานกาหลง

5.3 การเข้าถึง (Access)

5.3.1 ประเภทการเข้าถึง

การเดินทางไปยังพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร สามารถเข้าถึงได้ โดยทางบกรถยนต์ส่วนตัวจะใช้ถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 35 (ถนน พระราม 2) ทางรถไฟ มีสายมหาชัย – แม่กลอง และต่อรถสองแถวใหญ่สีฟ้ามหาชัย-บ้านขอม ค่าโดยสาร 10 บาท ระยะทางจากมหาชัยถึงพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาครสามารถ ประมาณ 25 กิโลเมตร

5.3.2 สภาพของเส้นทางรถเข้าถึง

เมื่อเริ่มเลี้ยวซ้ายไปทางหลวงชนบท สาย สค.2028 ตั้งแต่ชุมประคูวัดกาหลงถนนตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ถนนภายในหมู่บ้านเป็นทั้งถนนลาดยาง 2 เลน รถสามารถวิ่งสวนกันได้ แต่บางช่วงถนนเป็นลักษณะลงหินคลุก เมื่อระยะทางเหลือ ประมาณ 6.6 กิโลเมตร จะถึงพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ถนนมีลักษณะเป็นปูน มี 2 เลน และ 1 เลนสลับจนถึงพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาครก็ถือว่าสะดวกเพราะที่ลงหินคลุกมีระยะทางสั้น ๆ เท่านั้น

5.3.3 ระยะทาง

จาก อำเภอเมืองสมุทรสาคร ไปยังพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ตามทางถนนระยะทางประมาณ 29 กิโลเมตร หรือประมาณ 36 นาที

5.3.4 สถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง

ภาพที่ 4.2 แผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

ที่มา: คัดแปลงจาก [https://th.wikipedia.org/wiki/ไฟล์:](https://th.wikipedia.org/wiki/ไฟล์:Thailand_Samut_Sakhon_location_map.svg)

Thailand_Samut_Sakhon_location_map.svg, สืบค้นเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2563

วัดเจษฎาราม เดินทางด้วยรถยนต์จากพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ประมาณ 28.1 กิโลเมตร หรือประมาณ 36 นาที วัดเจษฎารามเดิมชื่อ วัดธรรมสังเวช ชาวบ้านนิยมเรียกว่า “วัดกระเจ็ด” เมื่อปี พ.ศ. 2439 เจ้าจอมมารดาโหมศ ในรัชกาลที่ 5 (พระมารดาของกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์) ได้มาพักแรมอยู่บริเวณวัด ได้ขนานนามให้วัดใหม่ว่า “วัดเจษฎาราม” สิ่งสำคัญภายในวัด ได้แก่พระประธานในพระอุโบสถปางมารวิชัย พระพุทธรูปยืนปางถวายเนตรหน้าพระอุโบสถ รอยพระพุทธรูปบาทจำลอง ต้นศรีมหาโพธิ์ และรูปหล่อพระครูชัยปริรักษ์ (หลวงปู่เชย) และสิ่งที่ไม่ควรพลาด เมื่อเดินทางไปวัดเจษฎาราม คือลอดช่องวัดเจษฎ์อร่อยมาก ขายมากกว่า 40 ปี และปัจจุบันมีจำหน่าย เกือบทั่วประเทศ

ตลาดมหาชัย เดินทางด้วยรถยนต์จากพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ประมาณ 28.2 กิโลเมตร หรือประมาณ 35 นาที ตลาดมหาชัย ตั้งอยู่ริมแม่น้ำท่าจีน ใกล้กับบ่อมิเชียร โขกุกและศาลหลักเมือง ตัวตลาดห่างจากศาลากลางจังหวัดประมาณ 200 เมตร เป็นตลาดที่จำหน่ายอาหารทะเล สด แห้ง และผลิตภัณฑ์อาหารทะเลต่าง ๆ และเป็นศูนย์กลางการค้า การคมนาคมของจังหวัดสมุทรสาคร การคมนาคมสัญจรมาสู่ตลาดมหาชัยนั้น เชื่อมโยงหลายเส้นทาง ทั้งทางรถยนต์ที่มาสุดตรงท่าเรือเทศบาล มีเรือเมล์ให้บริการไปสู่ตำบลต่าง ๆ หลายแห่ง บริเวณริมแม่น้ำมีบริการเช่าเรือหางยาวไปท่องเที่ยวคลองโคกขาม มีทั้งแบบเช่าเหมาลำและเรือประจำทาง และยังมีขบวนรถไฟจากสถานีวงเวียนใหญ่มายังมหาชัยวันละหลายเที่ยวอีกด้วย

ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง เดินทางด้วยรถยนต์จากพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ประมาณ 28.2 กิโลเมตร หรือประมาณ 35 นาที ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งประชาชนเคารพนับถือ และเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวประมงในจังหวัดสมุทรสาคร โดยทุกปีจะมีการจัดงานแห่เจ้าพ่อหลักเมืองซึ่งเป็นประเพณีหนึ่งเดียวในประเทศไทยที่แห่เจ้าพ่อหลักเมือง ทางน้ำในช่วงวันขึ้น 11 ค่ำ เดือน 5 ตามปฏิทินจีน

วัดโกรกกราก เดินทางด้วยรถยนต์จากพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ประมาณ 29.4 กิโลเมตร หรือประมาณ 39 นาที เป็นวัดเก่าแก่ริมแม่น้ำท่าจีน สร้างตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น มีอายุเกือบ 200 ปี ความพิเศษไม่เหมือนใครอยู่ตรงที่พระพุทธรูปสวมแว่นดำ เนื่องจากเคยเกิดโรคตาแดงระบาดไปทั่วบ้านโกรกกราก รักษากันไม่หายสักที ชาวบ้านจึงพากันมาบนกับองค์พระพุทธรูป ถ้าตาหายเจ็บหายแดง จะนำแผ่นทองมาปิดที่ดวงตาขององค์พระศิลาแลง ปรากฏว่าหายจริง ๆ ชาวบ้านจึงได้นำแผ่นทองมาปิดเต็มไปหมด

เจ้าอาวาสหลวงปู่กรับ จึงได้นำแวนตามาใส่ให้กับองค์พระศิลาแดง เพื่อป้องกันญาติโยมมาปิดทองที่ดวงตา

วัดโคกขาม เดินทางด้วยรถยนต์จากพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ประมาณ 36.3 กิโลเมตร หรือประมาณ 39 นาที หนึ่งในวัดเก่าแก่สำคัญอีกแห่งในจังหวัดสมุทรสาคร ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนกลาง พ.ศ. 2222 โดยภายในบริเวณวัดมีอุโบสถมหาอุด มีโบสถ์มหาหินทรายแดงรอบพระอุโบสถหลังเก่า พระอุโบสถหลังเก่าด้านหน้ามีพระเจดีย์เก่าที่ได้รับการบูรณะซ่อมแซม สถาปัตยกรรมการก่อสร้างศิลปะแบบอยุธยา ลวดลายการแกะสลักไม้ที่หน้าบันอันงดงาม

สะพานแดง จุดชมวิวปลาโลมา เดินทางด้วยรถยนต์จากพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ประมาณ 41 กิโลเมตร หรือประมาณ 55 นาที เป็นสะพานไม้สีแดงที่ทอดยาวขนานไปกับชายทะเลความยาว 700 เมตร ปัจจุบันมีการปรับปรุงทางเดินบริเวณสะพานไม้แดงใหม่เป็นแบบพื้นปูนซึ่งมันคงขึ้น ในเดือนพฤศจิกายน-มกราคม ลมหนาวเข้าสู่อ่าวไทย สายลมและน้ำเค็มได้พัดพาเอาฝูงปลาโลมาเข้ามาเป็นจำนวนมาก จุดนี้จึงเป็นจุดชมปลาโลมาและจุดชมวิวที่นักท่องเที่ยวให้ความนิยม

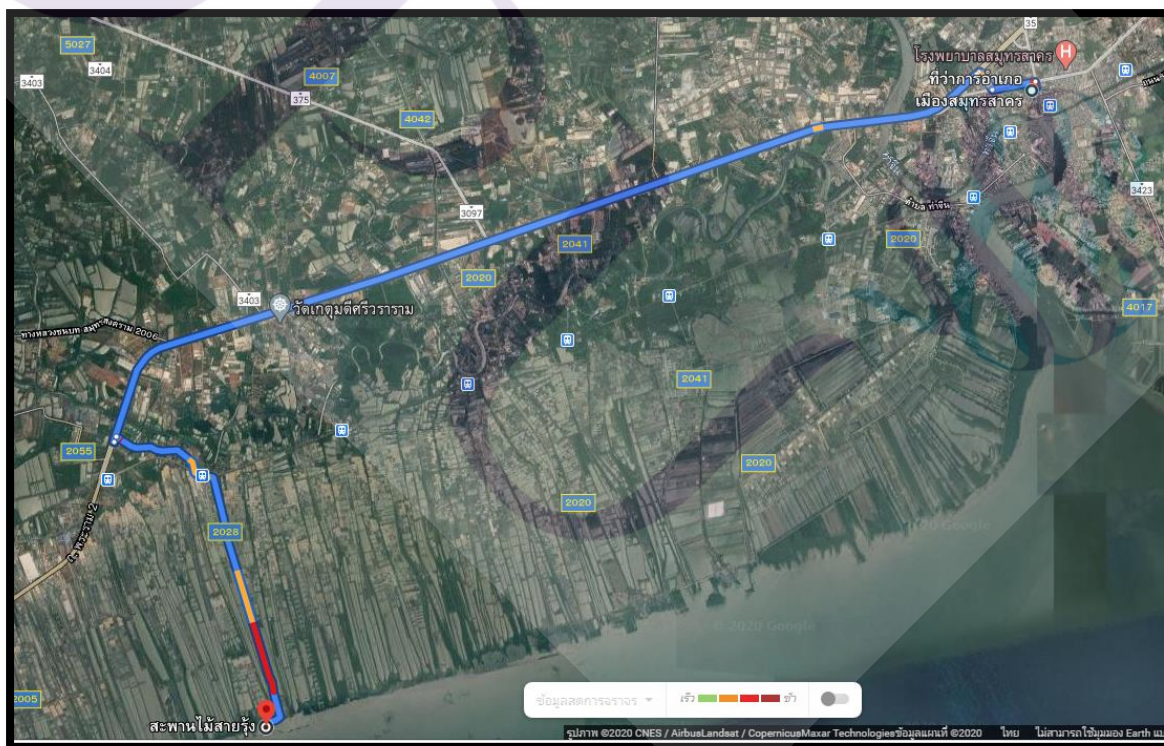
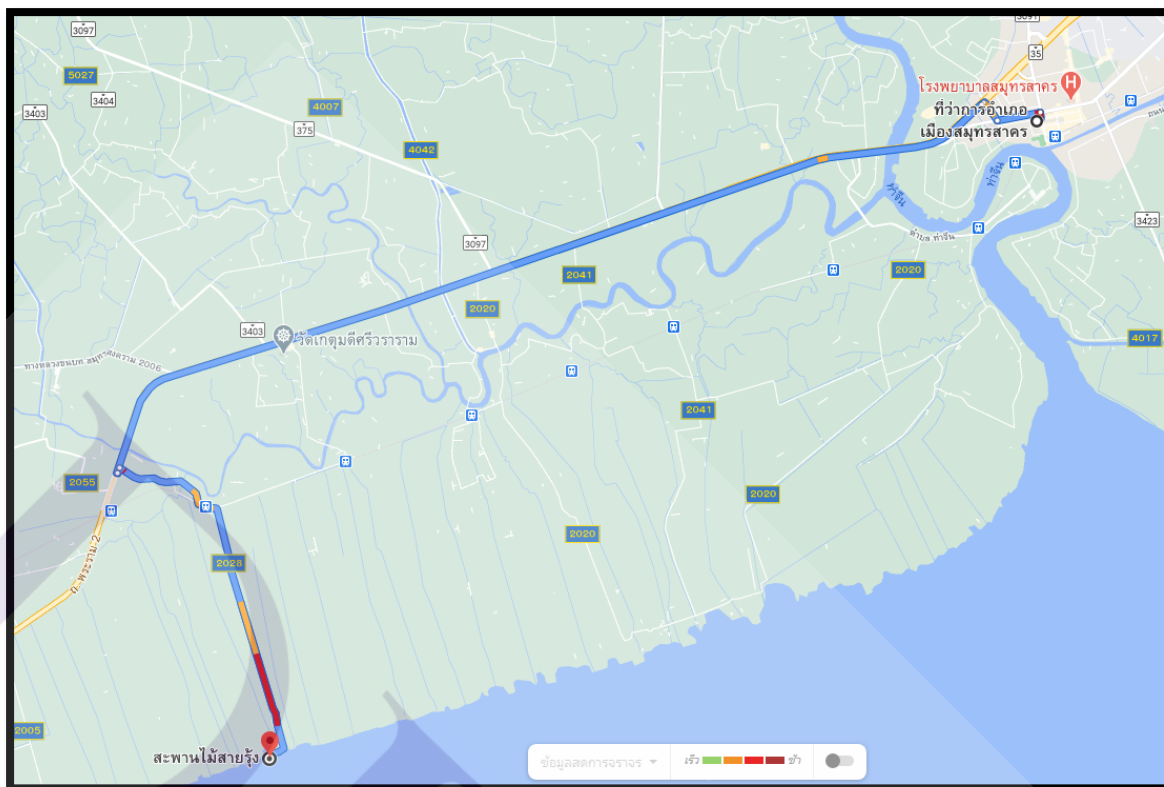
ศาลพันท้ายนรสิงห์ เดินทางด้วยรถยนต์จากพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ประมาณ 42.5 กิโลเมตร หรือประมาณ 49 นาที เป็นอนุสรณ์แก่พันท้ายนรสิงห์ ที่แสดงถึงความซื่อสัตย์จงรักภักดี ในคราวที่คัดท้ายเรือพระที่นั่งเอกชัยจนหัวเรือชนกิ่งไม้ใหญ่ริมคลองโคกขาม ทำให้โขนเรือหักตกลงในน้ำ พันท้ายนรสิงห์กราบบังคมทูลพระเจ้าเสือให้ประหารชีวิตตามกฏมณเฑียรบาล พระเจ้าเสือทรงจำเริญพระทัยตามพระราชกำหนดที่วางไว้ จึงมีรับสั่งให้ประหารชีวิตพันท้ายนรสิงห์ แล้วให้ทำศาลขึ้นสูงเพียงตา และนำศิระพันท้ายนรสิงห์กับหัวเรือพระที่นั่งเอกชัยที่หักขึ้นพลีกรรมไว้บน ศาล เพื่อเป็นอนุสรณ์แสดงถึงความซื่อสัตย์จงรักภักดี

5.3.5 แผนที่แสดงที่ตั้งสถานที่ท่องเที่ยว และการเข้าถึง

การเดินทางจากที่ว่าการอำเภอเมืองสมุทรสาครไปพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร โดยการไ้รถยนต์ ใช้เวลาประมาณ 35 นาที (29 กิโลเมตร) โดยมุ่งหน้าทางเหนือ ไปตามถนนเศรษฐกิจ 1 เข้าสู่ถนนนรสิงห์ ไป 250 เมตร แล้วเลี้ยวซ้ายเข้าสู่ถนนหมายเลข 3242 ไป 750 เมตร แล้วเลี้ยวขวาเข้าสู่ถนนเอกชัย 1 อีก 350 เมตร เลี้ยวซ้ายเข้าสู่ทางคู่ขนานถนนพระราม 2 ไป 20 เมตร ใช้ช่องทางขวาเพื่อใช้ทางลาดไปทางหลัก วิ่งรถไป 50 เมตร

แล้วตัดเข้าไปยังถนนหมายเลข 35 ผ่าน 7-ELEVEN สาขาบางกระเจ้า สมุทรสาคร ไป 17 กิโลเมตร
แล้วเลี้ยวซ้ายไปทางหลวงชนบท สายศค.2028 ตรงไป 6.8 กิโลเมตร แล้วเลี้ยวซ้าย ไป 100 เมตร
เลี้ยวขวาอีก 6.7 กิโลเมตร ก็จะถึงพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง (สะพานสายรุ้ง)

ภาพที่ 4.3 แสดงที่ตั้งของพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง และการเข้าถึงจากอำเภอเมืองสมุทรสาคร
ที่มา: <https://www.google.com/maps/place>, สืบค้นเมื่อวันที่ วันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2563

5.4 สิ่งอำนวยความสะดวก (Accommodation) (มีหรือไม่มี สภาพเป็นอย่างไร)

5.4.1 ร้านอาหาร ตั้งแต่เมื่อเริ่มเลี้ยวซ้ายไปทางหลวงชนบท สายสค.2028 ตั้งแต่ซุ้มประตูวัดกาหลง มีร้านอาหารตามสั่งของชาวบ้าน 13 ร้าน แต่เมื่อเข้ามาภายในบริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร มีร้านขายอาหาร 8 ร้าน เป็นร้านอาหารตามสั่งกับถ้วยเดียว เปิดตรงบริเวณใกล้ทางเข้าวัดแก้วมงคล 1 ร้าน ร้านอาหารเจ้าใจชายทะเลกาหลงขายอาหารทะเล ซิฟู๊ด กาแฟ และเครื่องดื่ม 1 ร้าน ร้าน Green House ขายอาหารเครื่องดื่ม 1 ร้าน ร้านขายปลาหมึกย่าง 2 ร้าน ร้านน้ำปั่น 2 ร้านและมีร้านขายหอยทอดอีก 1 ร้าน

5.4.2 ร้านขายของที่ระลึก บริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ไม่มีร้านขายของที่ระลึกมีแต่ชาวบ้านนำสินค้าทะเลแปรรูปมาขาย เช่น ปลาเค็มแดดเดียว กะปิ กุ้งแห้ง ปลาหวาน เป็นต้น ลักษณะของร้านขายเป็นเพิงกับรถเข็น จำนวน 2 ร้าน ซึ่ง 1 ร้านติดป้ายไว้นิลไว้ว่า สินค้าชุมชนเจ้ากาหลง

5.4.3 ห้องน้ำสาธารณะ บริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ไม่มีไว้สำหรับรองรับนักท่องเที่ยว หากจะเข้าห้องน้ำต้องไปบริเวณศาลเจ้าพ่อกิมทัง 1 ห้องที่เปิดตลอด หรือห้องน้ำวัดแก้วมงคลส่วนใหญ่จะเป็นห้องน้ำส่วนบุคคลของชาวบ้านในบริเวณให้บริการโดยการเก็บค่าเช่าคนละ 5 บาท จำนวน 2 จุด

5.4.4 ที่จอดรถ บริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนมากได้ โดยถ้าไม่เสียค่าบริการที่จอดรถจะต้องไปจอดบริเวณศาลเจ้าพ่อกิมทัง หรือบริเวณวัดแก้วมงคล แต่ก็มีที่จอดรถส่วนบุคคลของชาวบ้านในบริเวณให้บริการโดยการเก็บค่าจอดรถคันละ 20 บาท จำนวน 2 จุด บริเวณเดียวกันกับห้องน้ำแต่หากจ่ายค่าจอดรถแล้วบริการห้องน้ำฟรี

5.4.5 ป้าย/เครื่องหมายบอกทาง ตั้งแต่เมื่อเริ่มเลี้ยวซ้ายไปทางหลวงชนบท สายสค.2028 ตั้งแต่ซุ้มประตูวัดกาหลงมีป้ายบอกทางเข้าชายทะเลกาหลงตลอดทาง แต่ป้ายบอกทางไปพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน สะพานสายรุ้ง และสะพานกาหลง เป็นเพียงการนำไว้นิลมาติดไว้ที่เสาเพื่อใช้บอกทางเท่านั้น

5.4.6 การประชาสัมพันธ์ หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล หรือจังหวัดสมุทรสาครยังไม่มี การประชาสัมพันธ์เท่าที่ควร หากติดตามผ่านเว็บไซต์จะเป็นนักกริวเขียนเกี่ยวกับการมาเยือนจึง

ทำให้นักท่องเที่ยวทั่วไปทราบมากกว่าการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร

5.4.7 การดูแลรักษา บริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาครชาวบ้านเป็นผู้ดูแลโดยผู้นำคือผู้ใหญ่บ้าน บางครั้งมีจิตอาสาที่อาจารย์มาช่วยทำความสะอาด แต่ในส่วนของประมาณในการซ่อมบำรุงทางองค์การบริหารส่วนตำบลกาหลงก็จะมอบงบให้ซ่อมแซมบูรณะบริเวณพื้นที่ป่าชายเลน

5.4.8 หน่วยงานรับผิดชอบ พื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน สะพานไม้สายรุ้ง จะมีองค์การบริหารส่วนตำบลกาหลงและหมู่บ้านจะเป็นผู้รับผิดชอบ แต่บริเวณสะพานกาหลงและในส่วนชายฝั่งพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน สะพานไม้สายรุ้ง หน่วยงานที่ดูแล คือ ส่วนอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล สำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ 2 (ชลบุรี)

5.4.9 การให้ความรู้/ป้าย บอร์ด บริเวณพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนไม่มี แต่มีป้ายพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมิหรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในพระราชพิธีแรกนาขวัญหว่านข้าว บริเวณสวนจิตรลดา วันที่ 10 พฤษภาคม 2534 ว่า “...ป่าชายเลนมีประโยชน์ต่อระบบนิเวศน์ของพื้นที่ชายทะเลและอ่าวไทย แต่ปัจจุบัน ป่าชายเลนของประเทศไทย กำลังถูกบุกรุกและถูกทำลายไป โดยผู้แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนจึงควรหาทางป้องกันอนุรักษ์และขยายพันธุ์เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะต้นโกงกาง เป็นไม้ชายเลนที่แปลก และขยายพันธุ์ค่อนข้างยาก เพราะต้องอาศัยระบบน้ำขึ้นน้ำลงใน การเติบโตด้วย จึงขอให้ส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้อง คือ กรมป่าไม้ กรมประมง กรมชลประทาน และกรมอุทกศาสตร์ ร่วมกันหาพื้นที่ที่เหมาะสม ในการทดลองขยายพันธุ์โกงกาง และปลูกสร้างป่าชายเลนกันต่อไป...”

5.4.10 น้ำใช้สาธารณะ/น้ำประปา บริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ไม่มีน้ำประปาใช้ ชาวบ้านใช้น้ำบาดาลซึ่งเป็นการบริหารจัดการของวัด

5.4.11 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว บริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาครไม่มีหากต้องการสอบถามข้อมูล หรือต้องการติดต่อทำกิจกรรมต่าง ๆ สามารถสอบถามจากผู้ใหญ่บ้าน หรือจากองค์การบริหารส่วนตำบลกาหลงซึ่งจะประสานมายังผู้ใหญ่บ้าน

5.4.12 ถังขยะ บริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร มี 5 จุด จุดละ 2 ถัง แบ่งเป็นขยะทั่วไปกับขยะอันตราย โดยมีการกำจัดขยะโดยองค์การบริหารส่วนตำบลกาหลง ซึ่งมีการเก็บค่าใช้จ่ายจากชาวบ้านถังละ 30 บาท/เดือน

5.4.13 ไฟฟ้าแสงสว่าง บริเวณพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ตั้งแต่สะพานปูนจนถึงสะพานไม้สี่รุ้งไม่มีไฟฟ้าตามทางเดิน แต่บริเวณสะพานปูนกาหลงซึ่งเป็นสะพานปูนที่ใช้เป็นท่าเรือขนถ่ายสัตว์น้ำในชุมชนชายทะเลกาหลงมีไฟฟ้าส่องสว่างตลอดทางเดิน

5.4.14 การรักษาความปลอดภัย บริเวณพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ไม่มีการรักษาความปลอดภัย ป้ายแจ้งเตือนเกี่ยวกับด้านความปลอดภัย มีเพียงป้ายห้ามดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลจึงทำให้มีผู้ฝ่าฝืนบ้าง แต่จากการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 7 นายรณชัย คล้ายจินดา ได้กล่าวว่า อนาคตจะมีการติดตั้งกล้องวงจรปิด จำนวน 8 จุด โดยมีการของบประมาณในการจัดซื้อไปทางองค์การบริหารส่วนตำบลกาหลงเรียบร้อยแล้ว

5.4.15 ระบบสื่อสาร (ตู้โทรศัพท์สาธารณะ/ต่างประเทศ สัญญาณมือถือ และระบบเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต) บริเวณพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ตู้โทรศัพท์สาธารณะ/ต่างประเทศไม่มีไว้สำหรับบริการนักท่องเที่ยว แต่สัญญาณมือถือ และระบบเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตใช้งานได้ทุกเครือข่าย

5.4.16 ธนาคาร (ตู้ ATM) บริเวณพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาครไม่มีไว้สำหรับบริการนักท่องเที่ยว ตู้ ATM จะอยู่บริเวณทางเข้าทางหลวงชนบทสายศค.2028 หรือชุมประทิวคากาหลง หรือประมาณ 15 กิโลเมตร

5.5.17 ปิมน้ำมัน ตั้งแต่ทางหลวงชนบท สายศค.2028 หรือชุมประทิวคากาหลงจนถึงพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร มีปิมน้ำมันให้บริการ 6 ปิมน้ำมัน

5.5.18 โรงพยาบาล ตั้งอยู่ห่างจากพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ประมาณ 6.6 กิโลเมตร ซึ่งเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร

5.5.19 ไปรษณีย์ บริเวณพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ไม่มีไว้สำหรับบริการนักท่องเที่ยว

5.5.20 มัคคุเทศก์ท้องถิ่น บริเวณพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ไม่มีไว้สำหรับบริการนักท่องเที่ยว

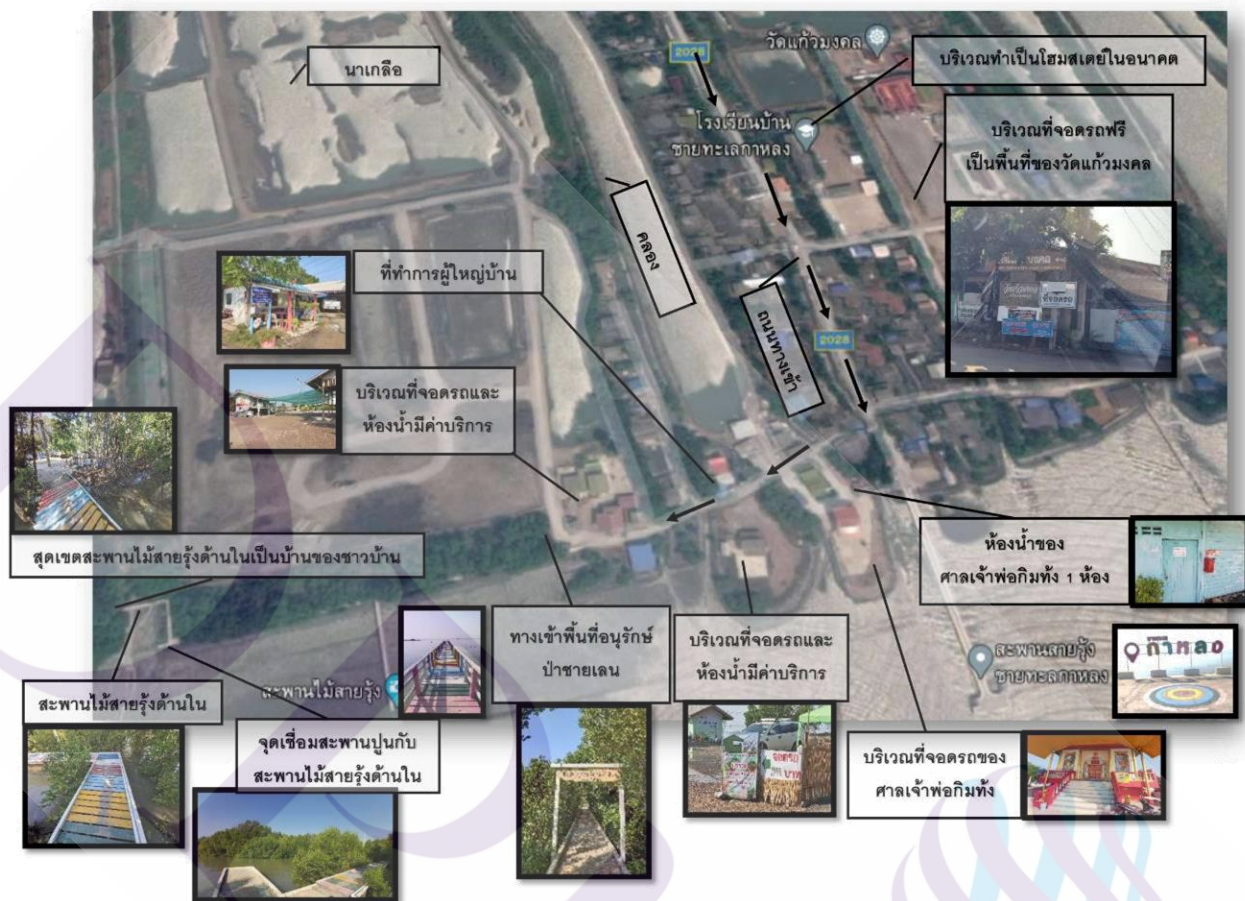
5.5 ที่พักร (Accommodation) (โรงแรม รีสอร์ท บังกะโล ฯลฯ) บริเวณพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร ยังไม่มีที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวแต่จากการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 7 นายรณชัย คล้ายจินดา ได้กล่าวว่า เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2563 ที่ผ่านมา สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ได้ออกประกาศเรื่องการเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านชายทะเลกาหลง ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 เป็นต้นไป แต่ทางหมู่บ้านขออาคารเรียนจากสำนักงานธนารักษ์พื้นที่สมุทรสาครไว้ใช้ทำเป็นโฮมสเตย์ในอนาคต ในส่วนที่ดินเป็นที่ดินของวัดทางหมู่บ้านก็สามารถใช้ร่วมกันกับวัดได้

6. สภาพปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยว

6.1 สภาพบริเวณ สภาพบริเวณ พื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาครเป็นแหล่งที่อุดมไปด้วยพรรณไม้นานาชนิดที่มีใบดอกและผลสวยงามแปลกตา เช่น ต้นโกกงาง แสม ลำพู รวมถึงพันธุ์ไม้อื่น ๆ อีกทั้งยังเป็นแหล่งที่มีทั้งสัตว์น้ำ หากนักท่องเที่ยวมาช่วงเดือนกันยายน้ำทะเลไม่หนุนสูงช่วงบ่ายน้ำทะเลลงจนเห็น ปลาตีน ปู ก้ามดาบ และโดยเฉพาะนกชนิดต่าง ๆ เช่น นกชายเลนปากโค้ง นกยางเปีย เป็นต้น ที่อาศัยอยู่ร่วมกันหลากหลายชนิด พื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนเป็นพื้นที่ชายฝั่งทะเลมีอากาศร้อนตลอดทั้งปี ในช่วงฤดูหนาวทะเลหนุนสูงน้ำขึ้นทำให้ไม่เห็นสัตว์น้ำ กระแสน้ำก็จะแรงกว่าช่วงฤดูอื่น บริเวณพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนนอกจากจะเป็นแหล่งศึกษาธรรมชาติแล้วยังที่พักผ่อนหย่อนใจให้นักท่องเที่ยวในการเยี่ยมชมและถ่ายรูปคู่กับสะพานไม้สีรุ้งที่หากหันหน้าออกยังทะเลก็จะได้ background เป็นป่าโกกงางสีเขียวขจีบางวันจะมีนกเหยี่ยวเป็นพนักงานต้อนรับบินโฉบวัดความสง่างามบริเวณป่าโกกงาง และหากถ่ายรูปหันหน้าเข้าป่าโกกงาง background จะได้วิวทะเลสุดลูกหูลูกตาสวยงามมาก ชาวบ้านที่บริเวณป่าชายเลนก็มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีวิถีชีวิตเรียบง่าย ในวันหยุดนักท่องเที่ยวชาวพม่าชอบที่จะมาท่องเที่ยวยังพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนค่อนข้างมาก เพราะคนงานชาวต่างด้าวในจังหวัดสมุทรสาครมีจำนวนเยอะ โดยตลอดเส้นทางเข้ามานักท่องเที่ยวจะได้ชมวิถีชีวิตชาวบ้านที่ประกอบอาชีพทำนาเกลือตลอดเส้นทางโดยก่อนจะถึงพื้นที่ป่าชายเลนนักท่องเที่ยวสามารถแวะไหว้พระวัดแก้วมงคลก่อนได้ ก่อนถึงวัดปากซอยด้านหน้าเดิมมีโรงเรียนชายทะเลบ้านกาหลงแต่ได้ถูกเลิกเป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยอาคารเรียนซึ่งเป็นความรับผิดชอบของสำนักงานธนารักษ์และที่ดินเป็นของวัดทางหมู่บ้านจึงได้ขออาคารเรียนจากสำนักงานธนารักษ์เพื่อไว้ใช้ทำเป็นโฮมสเตย์ต่อไปในอนาคต เมื่อพอเลยตัววัดมาทางเลี้ยวขวาเข้าไปพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนและสะพานไม้สายรุ้งซึ่งอยู่เชื่อมกันเป็นถนนลงหินคลุกมีลักษณะแคบและในการจอดรถกับการเข้าห้องน้ำของนักท่องเที่ยวการจัดการยังมีไม่รองรับสำหรับนักท่องเที่ยวต้องอาศัยจอดตามไหล่ทาง ทางศาลเจ้าพ่อกิมทัง แต่ก็มีพื้นที่จอดรถ

ส่วนบุคคลที่เก็บค่าบริการคันละ 20 บาท จำนวน 2 จุด ทั้งนี้ภายในบริเวณพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน บริเวณอาคาร และสิ่งต่าง ๆ ดังแสดงในภาพที่ 4.4

ภาพที่ 4.4 แสดงสภาพบริเวณของพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

ที่มา: ดัดแปลงจาก <https://th.wikipedia.org/wiki/>

ไฟล์:Thailand_Samut_Sakhon_location_map.svg, สืบค้นเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2563

6.2 สภาพแวดล้อม/มลภาวะ

บริเวณของพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ไม่มีมลภาวะทางกลิ่น เสียง น้ำ หรือทัศนอุจาดใด ๆ ที่เป็นการรบกวนนักท่องเที่ยวและชาวบ้านในชุมชนบริเวณใกล้เคียง

6.3 ความเป็นไปได้ในการพัฒนา พื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาครมีความเป็นไปได้ เพราะความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศป่าชายเลน ซึ่งเป็น

แหล่งที่อุดมไปด้วยพรรณไม้นานาชนิดที่มีใบดอกและผลสวยงามแปลกตา อีกทั้งยังเป็นแหล่งที่มีทั้งสัตว์น้ำและสัตว์บก โดยเฉพาะนกชนิดต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ร่วมกันหลากหลายชนิดทำให้ป่าชายเลนเป็นสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจ ศึกษาหาความรู้ และสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต่อไปได้ อีกทั้ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังส่งเสริมการท่องเที่ยวในการปรับปรุงทัศนียภาพให้เป็นจุดแลนด์มาร์คของจังหวัดสมุทรสาคร และหมู่บ้านยังมีแผนรองรับนักท่องเที่ยวโดยการจะนำอาคาร โรงเรียนบ้านชายทะเลกาหลงที่ถูกออกประกาศเลิกสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมาจัดทำเป็นโฮมสเตย์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

7. กิจกรรมทางการท่องเที่ยวในปัจจุบัน ได้แก่ ศึกษาเส้นทางธรรมชาติระบบนิเวศพื้นที่ป่าชายเลน กิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ และกิจกรรมปลูกป่าชายเลน

8. ปัญหาปัจจุบัน/อนาคต (มีหรือไม่มี)

8.1 ความน่าดึงดูดใจ/ความสวยงามของสถานที่ พื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร มีความน่าดึงดูดใจเป็นพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลน ซึ่งป่าชายเลนบ้านกาหลงแห่งนี้มีระบบนิเวศอุดมสมบูรณ์ และมีเส้นทางศึกษาธรรมชาติไว้สำหรับให้นักท่องเที่ยวเดินชมความเขียวขจีของต้นโกงกาง แสม ลำพู รวมถึงพันธุ์ไม้อื่น ๆ และสัตว์ต่าง ๆ อาทิ เช่น ปลาตีน ปูก้ามดาบ นกชายเลนปากโค้ง นกยางเปีย เป็นต้น ระหว่างทางฝั่งป่าชายเลน มีภาพพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในหลวงรัชกาลที่ 9 ตลอดเส้นทาง ป่าชายเลนแห่งนี้ เป็นป่าที่ถูกไว้เพื่ออนุรักษ์และสานต่อเดินตามรอยพ่อสอนส่วนอีกด้านมองไปคือ วิวของชายทะเล ซึ่งหากมาในช่วงเที่ยงและบ่ายจะเป็นช่วงที่น้ำทะเลลด จะเห็นพื้นโคลนข้างล่าง แต่ถ้ามาในช่วงบ่ายแก่ ๆ ไปจนถึงเย็นน้ำจะเริ่มขึ้น เมื่อเดินเข้าไปข้างในก็จะถึงสะพานไม้สายรุ้งซึ่งเมื่อครั้งที่ผู้วิจัยไปสำรวจพื้นที่สะพานแห่งนี้ได้ดำเนินการปรับปรุงแล้วจากโครงการก่อสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลกาหลง ภายใต้โครงการปรับปรุงซ่อมแซมทัศนียภาพ หมู่ที่ 7 มีความมั่นคงมากขึ้น ปลอดภัยมากขึ้น และสวยงามสดใสเหมือนสีรุ้ง สะพานนี้เป็นสถานที่ยอดฮิตสำหรับคนรักการถ่ายรูป และกลายเป็นแลนด์มาร์ค (Landmark) ของจังหวัดสมุทรสาครไปแล้ว ห่างกันประมาณ 300 เมตร จะมีสะพานปูนที่บริเวณแท่นปูนทาสีรุ้งจนถึงปลายสะพาน ชาวบ้านและนักท่องเที่ยวเรียกสะพานนี้ว่า สะพานกาหลงปลายสะพานมีป้ายจุดเช็คอิน คำว่า ชายทะเลกาหลง นักท่องเที่ยวก็นิยมมาถ่ายรูปแบบชิล ๆ นั่งห้อยขาชมวิวทะเล ชมเกลียวคลื่น

ที่สะพานนี้เช่นกัน แต่จากการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้านได้มีการกล่าวถึงการทาสีสะพานไม้สายรุ้งเมื่อก่อนเป็นความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลกาหลงโดยจะมีงบประมาณมาทุกปีในการปรับปรุงทาสีหรือซ่อมปรับปรุงให้ดูดีเสมอ ปัจจุบันงบประมาณถูกตัดไปเพราะเป็นการดูแลของสำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ 2 (ชลบุรี) จึงทำให้ในการปรับปรุงทาสีหรือซ่อมแซมค่อนข้างล่าช้า ตอนนี้สะพานก็มีชำรุดอยู่ 2 จุด และสีลอกบ้างแต่ยังไม่เป็นปัญหาต่อนักท่องเที่ยวมากนัก

8.2 สภาพบริเวณพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว จากการสำรวจพบว่า

8.2.1 ด้านสถานที่จอดรถ ห้องน้ำหรือห้องสุขาสาธารณะมีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว

8.2.2 ด้านแสงสว่างบริเวณทางเดินแนวป่าชายเลนไม่มี เนื่องจากพื้นที่บริเวณป่าชายเลนไม่มีเวลาเปิด-ปิด เป็นพื้นที่เปลี่ยวและไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแล ประจำจุด จึงทำให้เป็นพื้นที่เสี่ยงได้

8.2.3 ด้านการแนะนำข้อมูล ยังขาดป้ายแนะนำข้อมูลต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว อาทิ ป้ายบอกชื่อพรรณไม้ ป้ายบอกชื่อสัตว์น้ำ แนะนำองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับป่าชายเลน ตลอดจนป้ายแสดงจุดอันตรายต่าง ๆ เช่น ระวังพื้นลื่น ระดับน้ำสูงจนท่วมขังในบางช่วงเวลา และป้ายแสดงจุดสุดเขตทางเดิน

8.2.4 ด้านลักษณะทางกายภาพของเส้นทางศึกษาธรรมชาตินั้น ทางเดินตามแนวป่าชายเลนไม่มีรั้วกั้นตลอดเส้นทาง สำหรับสะพานไม้สายรุ้งมีการชำรุดบางจุดและไม่มีรั้วกั้นที่จุดสุดเขตสะพาน

8.2.5 ไม่มีที่นั่งพักสำหรับนักท่องเที่ยว และถังขยะ นักท่องเที่ยวต้องนำมาทิ้งนะจุดทางเข้า

8.3 สภาพแวดล้อม/มลภาวะ บริเวณของพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร มีปัญหาเรื่องมลภาวะขยะมูลฝอยที่ลอยมาทางทะเลทำให้บริเวณชายฝั่งทะเลกาหลงมีขยะมูลฝอยค่อนข้างมากซึ่งการดูแลรับผิดชอบอยู่ในส่วนอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล สำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ 2 (ชลบุรี) แต่ก็ยังมาดูแลไม่ทั่วถึง ส่วนใหญ่ชาวบ้านจะเป็นผู้เก็บรักษาความสะอาด

8.4 ภัยธรรมชาติ บริเวณของพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร มีปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งแต่ทางจังหวัดสมุทรสาคร องค์การบริหารส่วนตำบลกาหลง ผู้ใหญ่บ้านก็ได้ให้ความสำคัญมีการจัดงบประมาณในการทำแนวไม้ไผ่ชะลอคลื่น การส่งเสริมกิจกรรมปลูกต้นไม้โกงกาง เป็นต้น แต่อีกปัญหา คือ ช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคมจะมีปัญหาน้ำ

ทะเลหนุนสูงบางครั้งน้ำขึ้นท่วมถนนทางเข้าซึ่งไม่มีช่องทางการแจ้งเตือนนักท่องเที่ยวหรือชาวบ้าน ทำให้หากท่องเที่ยวเดินทางไป พื้นที่ป่าชายเลนในเวลาน้ำท่วมก็จะทำให้เสียเวลาย้อนเส้นทางกลับซึ่งถนนค่อนข้างแคบก็จะทำให้ไม่ค่อยสะดวก แต่น้ำทะเลก็จะเป็นเพียงน้ำหนุนสูง ไม่ท่วมขัง ท่วมวันเดี๋ยวก็ลดลงตามระดับน้ำทะเล

8.5 การเข้าถึง พื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร เป็นทางหลวงชนบท จึงมีลักษณะค่อนข้างแคบ นักท่องเที่ยวต้องเดินทางอย่างมัดระวังเพราะมีทางข้ามรางรถไฟที่ซึ่งค่อนข้างเล็กและเวลารถสวนทางต้องรอจังหวะให้ทางเพราะรถสวนกันไม่ได้ข้ามได้ที่ละคัน แต่เนื่องจากรถไม่มีจำนวนมากจึงไม่ใช่ระยะเวลาในการรอไม่มากนัก ส่วนตรงถนนทางเข้าที่ผ่านนาเกลือก็เป็นทางวิ่งได้ 2 เลน แต่ก็แคบเมื่อรถสวนกัน ช่วงน้ำทะเลหนุนจะท่วมถึงถนน หากต้องการกลับรถนักท่องเที่ยวขับรถคันเล็กสามารถกลับรถได้แต่ต้องมีความชำนาญและคอยระมัดระวัง ค่อนข้างลำบาก ส่วนนักท่องเที่ยวขับรถคันใหญ่ต้องถอยหลังอย่างเดียวไม่สามารถกลับรถได้ แต่ถึงสูงจนลุยน้ำเข้าไปได้ก็อันตรายเพราะเป็นเลียบนนาเกลือรถอาจหล่นลงไป ในนาได้และหากรถลุยน้ำทะเลก็จะทำให้รถเกิดสนิม

8.6 สิ่งอำนวยความสะดวก/การบริการ พื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร ร้านอาหารที่มีบริการค่อนข้างน้อยและบางวันที่เป็นวันเสาร์-อาทิตย์ที่เป็นวันท่องเที่ยวก็มีการให้บริการ ทำให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะออกมาทานอาหารบริเวณร้านอาหารที่อยู่ต่างตำบลแทน

8.7 การดูแลรักษาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ไม่พบหน่วยงานใด ๆ ของภาครัฐเข้ามาดูแลรักษา

แบบสอบถาม

เรื่อง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเป็นแบบสอบถามประกอบการทำสารนิพนธ์ โดย นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร และเพื่อสำรวจความคิดเห็น เรื่อง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งข้อมูลที่ได้จากผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์แก่ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำไปแก้ไขปัญหาในการพัฒนา และเพื่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ โดยแบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ป่าชายเลน ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อมูลของท่านจะถือเป็นความลับและนำไปใช้ในการศึกษาวิจัย โดยจะนำเสนอผลการศึกษาออกมาโดยภาพรวมเท่านั้น ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านได้กรุณาช่วยตอบแบบสอบถามฉบับนี้ให้ครบถ้วน และขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาเสียสละเวลาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ณัฐราญ อิมใจจิตต์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกรอกเครื่องหมาย ✓ ในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความจริงของท่าน

1. เพศ

() 1. ชาย () 2. หญิง

2. อายุ

() 1. 18-25 ปี () 2. 26-35 ปี () 3. 36-45 ปี
() 4. 46-55 ปี () 5. 56-65 ปี () 6. 66 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพ

() 1. โสด () 2. สมรส

() 3. หย่าร้าง/ หม้าย/ แยกกันอยู่

4. ระดับการศึกษาสูงสุด

() 1. ไม่ได้ศึกษา () 2. ประถมศึกษา
() 3. มัธยมศึกษา () 4. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
() 5. ปริญญาโทหรือเทียบเท่า () 6. ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า
() 7. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. อาชีพ

() 1. ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ/พนักงานของรัฐวิสาหกิจ
() 2. พนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง
() 3. ธุรกิจ/กิจการส่วนตัว
() 4. ค้าขาย/อิสระ
() 5. เกษตรกร
() 6. นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา
() 7. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

6. รายได้ต่อเดือน

() 1. ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท () 2. 10,001 – 20,000 บาท
() 3. 20,001 – 30,000 บาท () 4. 30,001 – 40,000 บาท
() 5. 40,001 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติพื้นที่ป่าชายเลน
ตำบลกาหลง อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร คำชี้แจง โปรดกรอกเครื่องหมาย ✓
ในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. มีกิจกรรมการศึกษาวิถีชีวิตเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของคนในพื้นที่ เช่น ทำนาเกลือ การประมงชายฝั่ง ผลิตกะปิ และเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เป็นต้น					
2. มีกิจกรรมการศึกษาระบบนิเวศป่าชายเลน เช่น การล่องเรือ การเดินชมระบบนิเวศ สัตว์และพืชพันธุ์ต่าง ๆ เป็นต้น					
3. มีกิจกรรมส่งเสริมระบบนิเวศป่าชายเลนโดยการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดขึ้น เช่น การปลูกป่าชายเลน การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ เป็นต้น					
4. มีการจัดการให้ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศป่าชายเลน เช่น มีเจ้าหน้าที่ให้ความรู้ บอร์ดนิทรรศการ เป็นต้น					
5. มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพื้นที่ป่าชายเลนบนสื่ออินเทอร์เน็ต					
6. มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพื้นที่ป่าชายเลนบนสื่อสิ่งพิมพ์ อื่น ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ฯลฯ					
7. มีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแสดงในทุกรูปแบบ เช่น ระบบ					

สแกน (Scan) QR Code ที่ป้ายที่ติดตั้งไว้เพื่อรับทราบข้อมูลทั้งหมดได้ในทันที เป็นต้น					
8. มีการจัดแสดงการจำลองรูปแบบระบบนิเวศป่าชายเลนไว้เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาชม					

ตอนที่ 2 (ต่อ)

คำชี้แจง โปรดกรอกเครื่องหมาย ✓ ในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
9. มีการส่งเสริมให้ประชาชน และคนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดแผนในการสร้างหรือพัฒนาพื้นที่ป่าชายเลนเพื่อการอนุรักษ์และการท่องเที่ยว					
10. มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เพื่อให้ข้อมูลและตอบคำถามแก่นักท่องเที่ยว					
11. มีการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ถนน สะพาน ที่จอดรถ ห้องสุขา ห้องอาบน้ำ ศาลา ม้านั่ง เพื่ออำนวยความสะดวก แก่นักท่องเที่ยว					
12. มีการเปิดโอกาสให้คนในชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว					
13. มีการจัดบริเวณพื้นที่ป่าชายเลนให้มีลักษณะทางกายภาพชวนตา ชวนใจ และมีเสน่ห์เฉพาะตัวสามารถดึงดูดความน่าสนใจของนักท่องเที่ยวได้					
14. มีการจัดแนวทางเดินชมภายในพื้นที่ป่าชายเลน					
15. มีการจัดการพื้นที่โดยรวมให้มีความสะอาด ไม่มีฝุ่นละออง และเงียบสงบ					
16. มีการแบ่งพื้นที่การจัดแสดงอย่างชัดเจน					

17. มีการจัดทำเอกสารประกอบการเข้าพื้นที่ป่าชายเลนที่น่าสนใจ					
18. มีสิ่งอำนวยความสะดวกการรองรับสำหรับนักท่องเที่ยวด้วยโอกาสหรือคนพิการ					
19. มีการจัดเส้นทางการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

*****ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาใช้เวลาในการตอบแบบสอบถาม*****

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – นามสกุล	ณัฐราชัญ อิ่มใจจิตต์
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2557 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรศิลปศาสตรและวิทยาศาสตร์ สาขาการการท่องเที่ยวและโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ประวัติการทำงาน	ผู้ช่วยผู้จัดการ บมจ.อลิอันซ์ ออยุธยา ประกันชีวิต

